

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT
DES INTERVENTIONS

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG
VAN DE TOESPRAKEN

SÉANCE PLÉNIÈRE

PLENUMVERGADERING

Jeudi

Donderdag

12-03-2020

12-03-2020

Après-midi

Namiddag

N-VA	Nieuw-Vlaamse Alliantie
Ecolo-Groen	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
PS	Parti Socialiste
VB	Vlaams Belang
MR	Mouvement réformateur
CD&V	Christen-Democratisch en Vlaams
PVDA-PTB	Partij van de Arbeid – Parti du Travail de Belgique
Open Vld	Open Vlaamse Liberalen en Democraten
sp.a	socialistische partij anders
cdH	centre démocrate Humaniste
DéFI	Démocrate Fédéraliste Indépendant
INDEP-ONAFH	Indépendant - Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications :		Afkortingen bij de nummering van de publicaties :	
DOC 55 0000/000	Document parlementaire de la 55 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif	DOC 55 0000/000	Parlementair stuk van de 55 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral	CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV	Compte Rendu Analytique	CRABV	Beknopt Verslag
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN	Séance plénière	PLEN	Plenum
COM	Réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	Moties tot besluit van interpellaties (op beigeleurig papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants	Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers
Commandes :	Bestellingen :
Place de la Nation 2	Natieplein 2
1008 Bruxelles	1008 Brussel
Tél. : 02/ 549 81 60	Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74	Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be	www.dekamer.be
e-mail : publications@lachambre.be	e-mail : publicaties@dekamer.be

SOMMAIRE

Excusés	1
Communication	1
QUESTIONS	2
Débat d'actualité sur "Le coronavirus" et questions jointes de	2
- Sophie Rohonyi à Maggie De Block (Affaires sociales, Santé publique, Asile et Migration) sur "Le coronavirus" (55000521P)	2
- Kristof Calvo à Maggie De Block (Affaires sociales, Santé publique, Asile et Migration) sur "La crise du coronavirus" (55000522P)	2
- Meryame Kitir à Sophie Wilmès (première ministre) sur "Le coronavirus" (55000523P)	2
- Patrick Prévot à Nathalie Muylle (Emploi, Économie et Consommateurs) sur "Pénurie, réquisitions et contrôle des prix dans le cadre de la pandémie de coronavirus" (55000525P)	2
- Dominiek Sneepe à Maggie De Block (Affaires sociales, Santé publique, Asile et Migration) sur "La gestion de la crise du coronavirus" (55000527P)	2
- Egbert Lachaert à Sophie Wilmès (première ministre) sur "La crise du coronavirus" (55000528P)	2
- Sofie Merckx à Sophie Wilmès (première ministre) sur "La gestion globale de la crise du coronavirus" (55000530P)	2
- Michel De Maegd à Sophie Wilmès (première ministre) sur "Le coronavirus" (55000532P)	2
- Koen Metsu à Sophie Wilmès (première ministre) sur "Le coronavirus" (55000534P)	2
- Catherine Fonck à Sophie Wilmès (première ministre) sur "La gestion de la crise du coronavirus" (55000537P)	2
- Jan Briers à Sophie Wilmès (première ministre) sur "Le coronavirus" (55000539P)	3

Orateurs: **Sophie Rohonyi**, **Kristof Calvo**, président du groupe Ecolo-Groen, **Meryame Kitir**, présidente du groupe sp.a, **Patrick Prévot**, **Dominiek Sneepe**, **Egbert Lachaert**, président du groupe Open Vld, **Sofie Merckx**, **Michel De Maegd**, **Koen Metsu**, **Catherine Fonck**, présidente du groupe cdH, **Jan Briers**, **Sophie Wilmès**, première ministre, chargée de Beliris et des Institutions culturelles fédérales, **Maggie De Block**, ministre des Affaires sociales et de la Santé publique, et de l'Asile et la Migration, **Alexander De Croo**, vice-premier ministre et ministre des Finances - Lutte contre la fraude fiscale - Coopération au développement, **David Clarinval**, vice-premier ministre et ministre du Budget et de la Fonction publique, chargé de la Loterie Nationale et de la Politique scientifique, **Pieter De Crem**, ministre de la Sécurité et de l'Intérieur, chargé du Commerce extérieur, **Nathalie Muylle**, ministre de l'Emploi -

INHOUD

Berichten van verhindering	1
Mededeling	1
VRAGEN	2
Actualiteitsdebat over "Het coronavirus" en toegevoegde vragen van	3
- Sophie Rohonyi aan Maggie De Block (Sociale Zaken, Volksgezondheid, Asiel en Migratie) over "Het coronavirus" (55000521P)	3
- Kristof Calvo aan Maggie De Block (Sociale Zaken, Volksgezondheid, Asiel en Migratie) over "De coronaviruscrisis" (55000522P)	3
- Meryame Kitir aan Sophie Wilmès (eerste minister) over "Het coronavirus" (55000523P)	3
- Patrick Prévot aan Nathalie Muylle (Werk, Economie en Consumenten) over "Tekorten, opvorderingen en prijzencontrole in het kader van de coronapandemie" (55000525P)	3
- Dominiek Sneepe aan Maggie De Block (Sociale Zaken, Volksgezondheid, Asiel en Migratie) over "De aanpak van de coronacrisis" (55000527P)	3
- Egbert Lachaert aan Sophie Wilmès (eerste minister) over "De coronaviruscrisis" (55000528P)	3
- Sofie Merckx aan Sophie Wilmès (eerste minister) over "De globale aanpak van de coronaviruscrisis" (55000530P)	3
- Michel De Maegd aan Sophie Wilmès (eerste minister) over "Het coronavirus" (55000532P)	3
- Koen Metsu aan Sophie Wilmès (eerste minister) over "Het coronavirus" (55000534P)	3
- Catherine Fonck aan Sophie Wilmès (eerste minister) over "De aanpak van de coronaviruscrisis" (55000537P)	3
- Jan Briers aan Sophie Wilmès (eerste minister) over "Het coronavirus" (55000539P)	3

Sprekers: **Sophie Rohonyi**, **Kristof Calvo**, voorzitter van de Ecolo-Groen-fractie, **Meryame Kitir**, voorzitter van de sp.a-fractie, **Patrick Prévot**, **Dominiek Sneepe**, **Egbert Lachaert**, voorzitter van de Open Vld-fractie, **Sofie Merckx**, **Michel De Maegd**, **Koen Metsu**, **Catherine Fonck**, voorzitter van de cdH-fractie, **Jan Briers**, **Sophie Wilmès**, eerste minister, belast met Beliris en de Federale Culturele Instellingen, **Maggie De Block**, minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, en van Asiel en Migratie, **Alexander De Croo**, vice-eersteminister en minister van Financiën - Bestrijding van de fiscale fraude - Ontwikkelingssamenwerking, **David Clarinval**, vice-eersteminister en minister van Begroting en van Ambtenarenzaken, belast met de Nationale Loterij en Wetenschapsbeleid, **Pieter De Crem**, minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken, belast met Buitenlandse Handel, **Nathalie Muylle**,

Économie et Consommateurs - Lutte contre la pauvreté - Égalité des chances - Personnes handicapées, **Georges Gilkinet, Raoul Hedebouw**, président du groupe PVDA-PTB, **Kathleen Depoorter**

minister van Werk - Economie en Consumenten - Armoedebestrijding - Gelijke Kansen - Personen met een beperking, **Georges Gilkinet, Raoul Hedebouw**, voorzitter van de PVDA-PTB-fractie, **Kathleen Depoorter**

Question de Jan Bertels à Alexander De Croo (VPM Finances et Coopération au développement) sur "La baisse historique des recettes fiscales à la suite du tax shift" (55000524P)

Orateurs: **Jan Bertels, Alexander De Croo**, vice-premier ministre et ministre des Finances - Lutte contre la fraude fiscale - Coopération au développement

Vraag van Jan Bertels aan Alexander De Croo (VEM Financiën en Ontwikkelingssamenwerking) over "De historische daling van de belasting-inkomsten ten gevolge van de taxshift" (55000524P)

Sprekers: **Jan Bertels, Alexander De Croo**, vice-eersteminister en minister van Financiën - Bestrijding van de fiscale fraude - Ontwikkelingssamenwerking

Question de Dries Van Langenhove à Philippe Goffin (Affaires étrangères et Défense) sur "L'offre d'aide à la Grèce dans le cadre de la protection des frontières européennes" (55000529P)

Orateurs: **Dries Van Langenhove, Pieter De Crem**, ministre de la Sécurité et de l'Intérieur, chargé du Commerce extérieur

Vraag van Dries Van Langenhove aan Philippe Goffin (Buitenlandse Zaken en Defensie) over "Het aanbieden van hulp aan Griekenland in het kader van de beveiliging van de Europese grenzen" (55000529P)

Sprekers: **Dries Van Langenhove, Pieter De Crem**, minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken, belast met Buitenlandse Handel

Question de Katrin Jadin à Pieter De Crem (Sécurité et Intérieur) sur "La circulaire relative à ViCLAS, le registre fédéral des violences sexuelles" (55000531P)

Orateurs: **Katrin Jadin, Pieter De Crem**, ministre de la Sécurité et de l'Intérieur, chargé du Commerce extérieur

Vraag van Katrin Jadin aan Pieter De Crem (Veiligheid en Binnenlandse Zaken) over "De omzendbrief betreffende ViCLAS, de federale databank inzake seksueel geweld" (55000531P)

Sprekers: **Katrin Jadin, Pieter De Crem**, minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken, belast met Buitenlandse Handel

Questions jointes de
- Marc Goblet à Nathalie Muylle (Emploi, Économie et Consommateurs) sur "La marge salariale et la progression des salaires en Belgique" (55000526P)

- Steven De Vuyst à Nathalie Muylle (Emploi, Économie et Consommateurs) sur "La marge salariale en Belgique" (55000533P)

Orateurs: **Marc Goblet, Steven De Vuyst, Nathalie Muylle**, ministre de l'Emploi - Économie et Consommateurs - Lutte contre la pauvreté - Égalité des chances - Personnes handicapées

Samengevoegde vragen van
- Marc Goblet aan Nathalie Muylle (Werk, Economie en Consumenten) over "De loonmarge en de loonontwikkeling in België" (55000526P)

- Steven De Vuyst aan Nathalie Muylle (Werk, Economie en Consumenten) over "De loonmarge in België" (55000533P)

Sprekers: **Marc Goblet, Steven De Vuyst, Nathalie Muylle**, minister van Werk - Economie en Consumenten - Armoedebestrijding - Gelijke Kansen - Personen met een beperking

Ordre du jour

Demandes d'avis du Conseil d'État

Orateurs: **Servais Verherstraeten**, président du groupe CD&V, **Ahmed Laaouej**, président du groupe PS, **Karin Jiroflée, Sophie Rohonyi, Catherine Fonck**, présidente du groupe cdH, **Sofie Merckx, Sarah Schlitz, Katrin Jadin, Eliane Tillieux, Egbert Lachaert**, président du groupe Open Vld

Agenda

Verzoeken om advies van de Raad van State

Sprekers: **Servais Verherstraeten**, voorzitter van de CD&V-fractie, **Ahmed Laaouej**, voorzitter van de PS-fractie, **Karin Jiroflée, Sophie Rohonyi, Catherine Fonck**, voorzitter van de cdH-fractie, **Sofie Merckx, Sarah Schlitz, Katrin Jadin, Eliane Tillieux, Egbert Lachaert**, voorzitter van de Open Vld-fractie

Conseil supérieur de la Justice – Demande d'enquête particulière

Hoge Raad voor de Justitie – Verzoek om bijzonder onderzoek

PROJETS DE LOI ET PROPOSITIONS	47	WETSONTWERPEN EN VOORSTELLEN	47
Proposition de loi obligeant les diffuseurs d'images satellites à flouter sur internet les images des centrales nucléaires belges (412/1-6)	47	Wetsvoorstel houdende de verplichting voor de verspreiders van satellietbeelden om de beelden van de Belgische kerncentrales te blurren (412/1-6)	47
- Proposition de loi obligeant les diffuseurs d'images satellites à flouter les images des prisons belges (1006/1-2)	47	- Wetsvoorstel houdende de verplichting voor de verspreiders van satellietbeelden om de beelden van de Belgische gevangenen wazig te maken (1006/1-2)	47
<i>Discussion générale</i>	47	<i>Algemene bespreking</i>	47
<i>Orateurs: Éric Thiébaut, Yngvild Ingels, Katleen Bury, Kattrin Jadin</i>		<i>Sprekers: Éric Thiébaut, Yngvild Ingels, Katleen Bury, Kattrin Jadin</i>	
<i>Discussion des articles</i>	50	<i>Bespreking van de artikelen</i>	50
Renvoi d'amendements en commission	51	Verzending van amendementen naar een commissie	51
Proposition de résolution relative à l'élaboration d'une convention internationale visant à lutter contre la discrimination des personnes âgées (305/1-6)	51	Voorstel van resolutie over een internationale conventie tegen leeftijdsdiscriminatie van ouderen (305/1-6)	51
<i>Discussion</i>	51	<i>Bespreking</i>	51
<i>Orateurs: Annick Ponthier, rapporteur, Els Van Hoof, Nabil Boukili, Kathleen Depoorter, André Flahaut, Michel De Maegd</i>		<i>Sprekers: Annick Ponthier, rapporteur, Els Van Hoof, Nabil Boukili, Kathleen Depoorter, André Flahaut, Michel De Maegd</i>	
Proposition de loi modifiant la loi du 6 mars 2007 modifiant la loi du 27 février 1987 relative aux allocations aux personnes handicapées en vue de permettre l'octroi automatique d'allocations (522/1-4)	58	Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 6 maart 2007 tot wijziging van de wet van 27 februari 1987 betreffende de tegemoetkomingen aan personen met een handicap teneinde de automatische toekenning van tegemoetkomingen mogelijk te maken (522/1-4)	58
<i>Discussion générale</i>	58	<i>Algemene bespreking</i>	58
<i>Orateurs: Jean-Marc Delizée, rapporteur, Björn Anseeuw, Hans Verreyt, Nahima Lanjri, Nadia Moscufo, Jan Bertels</i>		<i>Sprekers: Jean-Marc Delizée, rapporteur, Björn Anseeuw, Hans Verreyt, Nahima Lanjri, Nadia Moscufo, Jan Bertels</i>	
<i>Discussion des articles</i>	65	<i>Bespreking van de artikelen</i>	65
Proposition de loi modifiant le Code de la nationalité belge afin de permettre la déchéance de la nationalité pour terrorisme (68/1-4)	66	Wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van de Belgische nationaliteit teneinde de vervallenverklaring van nationaliteit ingevolge terrorisme mogelijk te maken (68/1-4)	66
<i>Orateur: Koen Metsu</i>		<i>Spreker: Koen Metsu</i>	
SCRUTIN SUR LES DEMANDES DE NATURALISATION	68	GEHEIME STEMMING OVER DE NATURALISATIES	68
<i>Orateurs: Barbara Pas, présidente du groupe VB, Hans Verreyt</i>		<i>Sprekers: Barbara Pas, voorzitter van de VB-fractie, Hans Verreyt</i>	
Conseil supérieur de la Justice – Demande d'enquête particulière (continuation)	70	Hoge Raad voor de Justitie – Verzoek om bijzonder onderzoek (voortzetting)	70
Motion d'ordre	70	Ordemotie	70
<i>Orateurs: Karin Jiroflée, Marijke Dillen, Katja Gabriëls, Servais Verherstraeten, président du groupe CD&V, Stefaan Van Hecke, Peter De Roover, président du groupe N-VA, Valerie Van Peel</i>		<i>Sprekers: Karin Jiroflée, Marijke Dillen, Katja Gabriëls, Servais Verherstraeten, voorzitter van de CD&V-fractie, Stefaan Van Hecke, Peter De Roover, voorzitter van de N-VA-fractie, Valerie Van Peel</i>	

Cour des comptes – Titre honorifique	79	Rekenhof – Eretitel	79
Institut fédéral pour la protection et la promotion des droits humains – Candidatures introduites	79	Federaal Instituut voor de bescherming en de bevordering van de rechten van de mens – Ingediende kandidaturen	79
Prise en considération de propositions	80	Inoverwegingneming van voorstellen	80
Demande d'urgence <i>Orateur: Vincent Scourneau</i>	81	Urgentieverzoek <i>Spreker: Vincent Scourneau</i>	81
VOTES NOMINATIFS	82	NAAMSTEMMINGEN	82
Proposition de loi visant à flouter les images d'établissements nucléaires et sensibles et à limiter la prise ou la diffusion de photographies aériennes de ces établissements dans l'intérêt de la sécurité publique (nouvel intitulé) (412/6)	82	Wetsvoorstel tot wazigmaking van de beelden van nucleaire installaties en kritieke inrichtingen, en tot inperking van het maken of verspreiden van luchtfoto's van die installaties en inrichtingen, in het belang van de openbare veiligheid (nieuw opschrift) (412/6)	82
Proposition de résolution relative à l'élaboration d'une convention internationale visant à lutter contre la discrimination des personnes âgées (305/6)	82	Voorstel van resolutie over een internationale conventie tegen leeftijdsdiscriminatie van ouderen (305/6)	82
Proposition de loi modifiant la loi du 6 mars 2007 modifiant la loi du 27 février 1987 relative aux allocations aux personnes handicapées et l'arrêté royal du 22 mai 2003 relatif à la procédure concernant le traitement des dossiers en matière des allocations aux personnes handicapées, en vue de permettre l'octroi automatique d'allocations (nouvel intitulé) (522/4)	83	Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 6 maart 2007 tot wijziging van de wet van 27 februari 1987 betreffende de tegemoetkomingen aan personen met een handicap en van het koninklijk besluit van 22 mei 2003 betreffende de procedure voor de behandeling van de dossiers inzake tegemoetkomingen aan personen met een handicap, teneinde de automatische toekenning van tegemoetkomingen mogelijk te maken (nieuw opschrift) (522/4)	83
Proposition de rejet faite par la commission de l'Intérieur, de la Sécurité, de la Migration et des Matières administratives de la proposition de loi modifiant le Code de la nationalité belge afin de permettre la déchéance de la nationalité pour terrorisme (68/1-4) <i>Orateurs: Katja Gabriëls, Ortwin Depoortere, Hervé Rigot, Koen Metsu</i>	83	Voorstel tot verwerping door de commissie voor Binnenlandse Zaken, Veiligheid, Migratie en Bestuurszaken van het wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van de Belgische nationaliteit teneinde de vervallenverklaring van nationaliteit ingevolge terrorisme mogelijk te maken (68/1-4) <i>Sprekers: Katja Gabriëls, Ortwin Depoortere, Hervé Rigot, Koen Metsu</i>	83
SCRUTIN SUR LES DEMANDES DE NATURALISATION (CONTINUATION)	86	GEHEIME STEMMING OVER DE NATURALISATIES (VOORTZETTING)	86
PROPOSITION DE LOIS DE NATURALISATION	86	VOORSTEL VAN NATURALISATIEWETTEN	86
Proposition de loi de naturalisation accordée en application de la loi du 1er mars 2000 modifiant certaines dispositions relatives à la nationalité belge (partie A) (1047/2)	86	Voorstel van naturalisatiewet toegekend bij toepassing van de wet van 1 maart 2000 tot wijziging van een aantal bepalingen betreffende de Belgische nationaliteit (deel A) (1047/2)	86
<i>Discussion des articles</i>	86	<i>Bespreking van de artikelen</i>	86
Proposition de loi de naturalisation accordée en application de la loi du 27 décembre 2006 portant des dispositions diverses et modifiant le Code de la nationalité belge (partie B) (1047/2)	87	Voorstel van naturalisatiewet toegekend bij toepassing van de wet van 27 december 2006 houdende diverse bepalingen tot wijziging van het Wetboek van de Belgische nationaliteit (deel B) (1047/2)	87
<i>Discussion des articles</i>	87	<i>Bespreking van de artikelen</i>	87
Proposition de loi de naturalisation accordée en	87	Voorstel van naturalisatiewet toegekend bij	87

application de la loi du 4 décembre 2012 modifiant le Code de la nationalité belge (partie C) (1047/2)		toepassing van de wet van 4 december 2012 tot wijziging van het Wetboek van de Belgische nationaliteit (deel C) (1047/2)	
<i>Discussion des articles</i>	87	<i>Bespreking van de artikelen</i>	87
VOTES NOMINATIFS (CONTINUATION)	87	NAAMSTEMMINGEN (VOORTZETTING)	87
Proposition de loi de naturalisation accordée en application de la loi du 1er mars 2000 modifiant certaines dispositions relatives à la nationalité belge (partie A) (1047/2)	87	Voorstel van naturalisatiewet toegekend bij toepassing van de wet van 1 maart 2000 tot wijziging van een aantal bepalingen betreffende de Belgische nationaliteit (deel A) (1047/2)	87
Proposition de loi de naturalisation accordée en application de la loi du 27 décembre 2006 portant des dispositions diverses et modifiant le Code de la nationalité belge (partie B) (1047/2)	88	Voorstel van naturalisatiewet toegekend bij toepassing van de wet van 27 december 2006 houdende diverse bepalingen tot wijziging van het Wetboek van de Belgische nationaliteit (deel B) (1047/2)	88
Proposition de loi de naturalisation accordée en application de la loi du 4 décembre 2012 modifiant le Code de la nationalité belge (partie C) (1047/2)	88	Voorstel van naturalisatiewet toegekend bij toepassing van de wet van 4 december 2012 tot wijziging van het Wetboek van de Belgische nationaliteit (deel C) (1047/2)	88
Proposition de rejet faite par la commission des Naturalisations en ce qui concerne les dossiers repris dans son rapport n° 1047/1, aux pages 3 à 5	89	Voorstel tot verwerping door de commissie voor de Naturalisaties van de dossiers die in haar verslag nr. 1047/1 op bladzijden 3 tot 5 zijn opgenomen	89
Adoption de l'ordre du jour	89	Goedkeuring van de agenda	89
DÉTAIL DES VOTES NOMINATIFS	91	DETAIL VAN DE NAAMSTEMMINGEN	91
<i>L'annexe est reprise dans une brochure séparée, portant le numéro CRIV 55 PLEN 027 annexe.</i>		<i>De bijlage is opgenomen in een aparte brochure met nummer CRIV 55 PLEN 027 bijlage.</i>	

SÉANCE PLÉNIÈRE

du

JEUDI 12 MARS 2020

Après-midi

PLENUMVERGADERING

van

DONDERDAG 12 MAART 2020

Namiddag

La séance est ouverte à 14 h 03 et présidée par M. Patrick Dewael.
De vergadering wordt geopend om 14.03 uur en voorgezeten door de heer Patrick Dewael.

Le **président**: La séance est ouverte.
De vergadering is geopend.

Une série de communications et de décisions doivent être portées à la connaissance de la Chambre. Elles seront reprises sur le site web de la Chambre et insérées dans le Compte Rendu Intégral de cette séance ou son annexe.

Een reeks mededelingen en besluiten moeten ter kennis gebracht worden van de Kamer. U kan deze terugvinden op de webstek van de Kamer en in het Integraal Verslag van deze vergadering of in de bijlage ervan.

Ministres du gouvernement fédéral présents lors de l'ouverture de la séance:
Aanwezig bij de opening van de vergadering zijn de ministers van de federale regering:
Sophie Wilmès, David Clarinval, Pieter De Crem, Maggie De Block, Nathalie Muylle.

Excusés**Berichten van verhindering**

Vincent Van Quickenborne, devoirs de mandat / ambtsplicht;
Steven Creyelman, Greet Daems, Steven Matheï, Albert Vicaire, Marco Van Hees, raisons de santé / gezondheidsredenen;
Wouter Vermeersch, raisons familiales / familieaangelegenheden.

01 Communication**01 Mededeling**

Ik wil eerst en vooral aan de Kamer meedelen dat wij de stand van zaken met betrekking tot de coronacrisis in de Conferentie van voorzitters hebben besproken. De Conferentie is van mening dat de werkzaamheden van de Kamer verder doorgang moeten kunnen vinden, waarbij uiteraard rekening wordt gehouden met de richtlijnen die de regering heeft uitgevaardigd en die wij van uur tot uur opvolgen.

Wat de personeelsleden van de Kamer aangaat, conformeren wij ons aan wat van toepassing is voor alle leden van het openbaar ambt. Ik bedoel daarmee dat bijvoorbeeld het thuiswerken en het volgen van de commissievergaderingen via de livestream toegestaan zijn. Men is niet verplicht om fysiek aanwezig zijn. Er zijn voldoende mogelijkheden om de voorzichtigheid in acht te kunnen nemen.

Wij zullen vanaf maandag alle bezoeken cancelen. Er komen heel veel verenigingen en scholen op bezoek naar de Kamer en ik denk dat dat onnodige risico's met zich meebrengt. Ook het volgen van onze werkzaamheden op de tribune wordt opgeschort, behalve natuurlijk voor de leden van de pers en de ambtenaren.

Het is belangrijk dat ik u dat meedeel, omdat de kerntaak van de Kamer natuurlijk de parlementaire controle op de regering is en ik vind dat die te allen prijze moet worden gevrijwaard.

Ik wil ten slotte nog meegeven dat internationale contacten, zoals buitenlandse missies, in principe allemaal geannuleerd zijn, behalve als daarvoor bepaalde prioriteiten gelden.

En ce qui concerne les travaux de la semaine prochaine, seules les réunions des commissions prioritaires auront lieu. Nous verrons peut-être cela lundi.

Dat betekent dat op het ogenblik zeker de vergaderingen van de commissie voor Financiën en Begroting – ik kijk ter zake naar de minister van Begroting – worden gehandhaafd. De Kamer moet zich immers in de loop van de komende dagen over de voorlopige kredieten uitspreken.

Samen met de Conferentie van voorzitters volgen wij de kwestie nader op. Mocht de regering bijkomende maatregelen nemen, dan spreekt het voor zich dat wij ons aan die maatregelen zullen conformeren. Tot zover mijn mededeling.

Questions

Vragen

Wij gaan dan nu van start met het vragenuurtje. Het kan ook niet anders dan dat heel veel vragen over het coronavirus handelen. Ter zake is in de Conferentie van voorzitters de afspraak gemaakt dat alle fracties die vragen hebben ingediend, uiteraard aan bod komen.

Ik stel u ook voor om enige souplesse aan de dag te leggen om de vragen niet gedurende twee minuten maar gedurende drie minuten te laten behandelen. Er is maar één vraagsteller, die de verschillende aspecten, zoals de gezondheid en de economische impact, in één vraag bundelt. De regering, die hier met de eerste minister en alle bevoegde regeringsleden goed is vertegenwoordigd, zal vervolgens antwoorden. Voor de replieken is afgesproken dat het niet noodzakelijkerwijze de vraagsteller is die de repliek moet verzorgen. Iemand anders mag dus worden aangeduid voor de repliek, die ook niet één minuut maar wel anderhalve minuut mag belopen.

Er zijn nog een aantal andere vragen, maar slechts drie van die vragen hebben geen betrekking op de coronacrisis. Zij komen nadien aan bod.

Geen bezwaar? (*Nee*)

Aldus zal geschieden.

Pas d'observation? (*Non*)

Il en sera ainsi.

02 Débat d'actualité sur "Le coronavirus" et questions jointes de

- Sophie Rohonyi à Maggie De Block (Affaires sociales, Santé publique, Asile et Migration) sur "Le coronavirus" (55000521P)
- Kristof Calvo à Maggie De Block (Affaires sociales, Santé publique, Asile et Migration) sur "La crise du coronavirus" (55000522P)
- Meryame Kitir à Sophie Wilmès (première ministre) sur "Le coronavirus" (55000523P)
- Patrick Prévot à Nathalie Muylle (Emploi, Économie et Consommateurs) sur "Pénurie, réquisitions et contrôle des prix dans le cadre de la pandémie de coronavirus" (55000525P)
- Dominiek Sneppe à Maggie De Block (Affaires sociales, Santé publique, Asile et Migration) sur "La gestion de la crise du coronavirus" (55000527P)
- Egbert Lachaert à Sophie Wilmès (première ministre) sur "La crise du coronavirus" (55000528P)
- Sofie Merckx à Sophie Wilmès (première ministre) sur "La gestion globale de la crise du coronavirus" (55000530P)
- Michel De Maegd à Sophie Wilmès (première ministre) sur "Le coronavirus" (55000532P)
- Koen Metsu à Sophie Wilmès (première ministre) sur "Le coronavirus" (55000534P)
- Catherine Fonck à Sophie Wilmès (première ministre) sur "La gestion de la crise du coronavirus" (55000537P)
- Jan Briers à Sophie Wilmès (première ministre) sur "Le coronavirus" (55000539P)

02 Actualiteitsdebat over "Het coronavirus" en toegevoegde vragen van

- **Sophie Rohonyi** aan **Maggie De Block** (Sociale Zaken, Volksgezondheid, Asiel en Migratie) over "Het coronavirus" (55000521P)
- **Kristof Calvo** aan **Maggie De Block** (Sociale Zaken, Volksgezondheid, Asiel en Migratie) over "De coronaviruscrisis" (55000522P)
- **Meryame Kitir** aan **Sophie Wilmès** (eerste minister) over "Het coronavirus" (55000523P)
- **Patrick Prévot** aan **Nathalie Muylle** (Werk, Economie en Consumenten) over "Tekorten, opvoeding en prijzencontrole in het kader van de coronapandemie" (55000525P)
- **Dominiek Sneepe** aan **Maggie De Block** (Sociale Zaken, Volksgezondheid, Asiel en Migratie) over "De aanpak van de coronacrisis" (55000527P)
- **Egbert Lachaert** aan **Sophie Wilmès** (eerste minister) over "De coronaviruscrisis" (55000528P)
- **Sofie Merckx** aan **Sophie Wilmès** (eerste minister) over "De globale aanpak van de coronaviruscrisis" (55000530P)
- **Michel De Maegd** aan **Sophie Wilmès** (eerste minister) over "Het coronavirus" (55000532P)
- **Koen Metsu** aan **Sophie Wilmès** (eerste minister) over "Het coronavirus" (55000534P)
- **Catherine Fonck** aan **Sophie Wilmès** (eerste minister) over "De aanpak van de coronaviruscrisis" (55000537P)
- **Jan Briers** aan **Sophie Wilmès** (eerste minister) over "Het coronavirus" (55000539P)

02.01 **Sophie Rohonyi** (DéFI): Monsieur le président, madame la première ministre, chers collègues, je veux d'abord profiter de cette question pour adresser mes pensées émues aux premières victimes du coronavirus dans notre pays, ainsi qu'à leurs proches.

Ensuite, je veux vous remercier pour le travail constructif que vous avez mené en concertation avec les entités fédérées ainsi qu'avec les spécialistes, notamment les virologues. De plus, je veux vous remercier pour les instructions de bon sens qui ont été émises à l'égard de la population, qui étaient essentielles. Vous avez compris que, malgré la complexité institutionnelle que vous avez mise en exergue lors de la précédente séance plénière, il était malgré tout de la compétence du fédéral de prendre des mesures en cas de pandémie. Vous avez également compris que nous devons d'urgence ralentir la propagation de ce virus dans notre pays pour éviter une surcharge de nos hôpitaux et donc, in fine, assurer une correcte prise en charge de nos patients.

Je me dois toutefois de regretter plusieurs choses par rapport aux mesures que vous avez prises, mais aussi surtout par rapport à leur suivi.

Premièrement, vous avez recommandé, mardi, des mesures d'interdiction puisque les communes, les provinces et les Régions restent compétentes pour l'annulation de certains événements. Cependant, certains en ont profité pour ne pas suivre ces recommandations, ce qui a eu pour effet, délibérément, de mettre en danger notre population, et ce, afin de politiser cette crise. Je trouve que c'est totalement inacceptable.

Deuxièmement, selon les chiffres de l'Organisation mondiale de la Santé (OMS), la Belgique est aujourd'hui le premier pays européen en termes de vitesse de propagation du virus, avec un taux qui dépasse les vingt cas confirmés par million d'habitants.

Troisièmement, nous manquons toujours de réactifs. Cela nous revient sans cesse du terrain. Il en ressort que certains hôpitaux obtiennent directement les résultats des dépistages, tandis que d'autres doivent attendre plusieurs jours, des jours qui sont cruciaux par rapport à la crise sanitaire à laquelle nous faisons face.

02.01 **Sophie Rohonyi** (DéFI): Mijn gedachten gaan eerst en vooral uit naar de eerste Belgische slachtoffers van het coronavirus.

Ik bedank u voor het constructieve werk dat u geleverd hebt, in samenwerking met de deelgebieden. U hebt ingezien dat het federale niveau het heft in handen moest nemen ten aanzien van de pandemie, en dat we de verspreiding van het virus moeten vertragen. Ook al hebt u aanbevelingen gedaan om evenementen te verbieden, de gemeenten en de Gewesten hebben die niet allemaal op dezelfde manier opgevolgd, waardoor de bevolking soms in gevaar is gekomen. Volgens de WHO is België momenteel het Europese land waar het virus zich het snelst verspreidt.

We hebben niet genoeg reagentia. Sommige ziekenhuizen krijgen de testresultaten onmiddellijk, andere moeten er verscheidene dagen op wachten.

De huisartsen en de verpleegkundigen hebben te weinig mondkapjes en tests tot hun beschikking.

Sommige personen die mogelijk besmet zijn worden niet getest op het virus, omdat hun laatste contact met een risicogebied dateert

Quatrièmement, les médecins généralistes et les infirmiers manquent toujours de masques et de matériel de détection.

Enfin, des médecins déplorent que des cas suspects n'aient pu être pris en charge pour le simple motif que leur dernier contact avec une zone à risque remontait à quatorze jours, alors que le délai d'incubation pour certains pourrait être plus long, jusqu'à vingt-sept jours. Il y a quand même une nuance entre les deux.

En conséquence, madame la première ministre – je précise que mes questions étaient initialement adressées à la ministre de la Santé –, pourquoi la Belgique, dès l'annonce de la pandémie en Chine, ne s'est-elle pas procuré un stock stratégique de masques? Quand disposerons-nous de réactifs en suffisance? Dans l'attente, ne devrions-nous pas isoler tout patient symptomatique?

Concernant le délai d'incubation, est-il nécessairement de quatorze jours ou peut-il être supérieur? Le cas échéant, le patient devra-t-il attendre une décision du médecin pour mettre fin à son confinement?

Le **président**: Je voudrais préciser que le gouvernement est représenté par tous les ministres qui ont une certaine compétence en la matière. Ils vont se répartir les réponses.

van meer dan 14 dagen geleden, terwijl het niet uitgesloten is dat de incubatieperiode 27 dagen bedraagt.

Waarom heeft België niet snel een strategische voorraad mondkapjes aangelegd? Wanneer zullen er genoeg reagentia voorhanden zijn? Moet elke patiënt met symptomen in de tussentijd niet in (thuis)quarantaine worden geplaatst? Kan de incubatieperiode meer dan 14 dagen bedragen? Moet een patiënt wachten tot de arts zijn quarantaineperiode beëindigt?

De **voorzitter**: Daar de regering hier vertegenwoordigd wordt door alle ministers die ter zake bevoegd zijn, zullen ze elk op hun beurt antwoorden.

02.02 Kristof Calvo (Ecolo-Groen): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de eerste minister, collega's, het is voor iedereen duidelijk dat België, en niet alleen België, voor een gigantische uitdaging staat. Die gigantische uitdaging zorgt voor onzekerheid en angst. In deze tijden van onzekerheid en angst is er ook een houvast, een lichtpunt, namelijk de solidariteit en de veerkracht van onze landgenoten. We hebben dat al eerder gezien bij de aanslagen in Brussel, en we zien dit ook vandaag. Er is een ongelooflijke zin voor verantwoordelijkheid bij het verplegend en zorgend personeel, bij de lokale besturen. Culturele instellingen beslissen in financieel heel moeilijke tijden zelf om evenementen te verbieden. Bedrijven nemen zelf maatregelen en plaatsen de gezondheid van hun medewerkers boven winst.

Die solidariteit en veerkracht is ingebakken in de Belgische samenleving en is eigen aan België. De politieke wereld moet die meer omarmen en beter ondersteunen. Dat vereist leiderschap. Voor de Ecolo-Groenfractie betekent leiderschap niet hier op de tribune zelf beginnen te fantaseren over welke maatregel er nu moet worden genomen. Dat zal ik dan ook niet doen. Ik meen dat we dit moeten overlaten aan experts. Als experts vragen om evenementen te verbieden, dan verbieden we evenementen. Als experts vragen om scholen te sluiten, dan sluiten we scholen. Als experts vragen om medisch materiaal op te eisen, dan doen we dat. Mevrouw de eerste minister, ik wil u vragen om die adviezen te volgen en onverwijd die maatregelen te nemen, ook al zijn dat soms moeilijke maatregelen. Uitzonderlijke omstandigheden vereisen uitzonderlijke maatregelen.

Uitzonderlijke omstandigheden vereisen ook wel duidelijkheid. Eenheid van boodschap, geen hele reeks persconferenties, eigenlijk zelfs geen hele reeks antwoorden vandaag in het Parlement, maar één boodschap en één woordvoerder. Eenheid van maatregelen, overal dezelfde maatregelen in België – Vlaanderen, Wallonië en

02.02 Kristof Calvo (Ecolo-Groen): Le défi gigantesque auquel est confrontée la Belgique suscite l'incertitude et la peur. La solidarité et la résilience dont font preuve nos concitoyens, comme ce fut déjà le cas lors des attentats de Bruxelles, constituent toutefois un point d'ancrage et un signe d'espoir. Nous pouvons observer le sens des responsabilités incroyable du personnel infirmier et soignant, des autorités locales, des institutions culturelles et des entreprises.

Le monde politique doit embrasser et soutenir ces mouvements de solidarité et de résilience. Cela exige un pilotage. Nous demandons à la première ministre de suivre les recommandations des experts. À circonstances exceptionnelles, mesures exceptionnelles! Ces circonstances exceptionnelles requièrent également de la clarté. Il doit y avoir un seul message qui soit valable partout. Le coronavirus ne connaît pas de frontière linguistique. La première ministre a toute notre confiance. La devise pour les jours et les

Brussel. Het coronavirus kent geen taal. Het virus kan senioren in Aarlen treffen, maar ook in Oostende. Ik wil heel duidelijk zeggen dat u, mevrouw de eerste minister, de baas bent voor ons. U bent voor ons de chef. U krijgt dat vertrouwen van de Ecolo-Groenfractie. U krijgt dat vertrouwen van de Belgische ministers. U krijgt dat vertrouwen van de Belgische burgemeesters. Ook al hebben sommigen het daar moeilijk mee, toch is het motto voor de komende dagen en weken "L'union fait la force / Eendracht maakt macht".

Mevrouw de eerste minister, u krijgt van ons de kans. Toon leiderschap. Zorg voor duidelijkheid. Alleen samen kunnen wij deze crisis aan.

02.03 Meryame Kitir (sp.a): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de eerste minister, het coronavirus breidt verder uit. Sinds gisteren kunnen wij officieel over een pandemie spreken. Intussen zijn in ons land reeds meer dan 300 mensen besmet. Elke dag groeit de bezorgdheid maar ook de onduidelijkheid. In de eerste plaats wil ik mijn respect uiten voor al het zorgpersoneel dat in deze zeer moeilijke omstandigheden ervoor zorgt dat de epidemie geen verdere verspreiding kent.

Mevrouw de eerste minister, de mensen zijn ongerust en zitten met ontzettend veel vragen. Het werd reeds gezegd, op zo'n moment zijn er duidelijke richtlijnen en duidelijke communicatie nodig. Er moet eenheid van commando zijn. Dit is zeker niet het moment voor politieke spelletjes.

Mevrouw de eerste minister, die duidelijkheid wordt vandaag helaas niet gegeven. De mensen begrijpen niet dat de ene school sluit en de andere open blijft. De mensen begrijpen niet dat het ene rusthuis sneller sluit dan het andere.

Nochtans zijn de experts zeer duidelijk. Het coronavirus is er en zal niet verdwijnen. Het enige dat wij kunnen doen, is de epidemie vertragen. Wij moeten dus vermijden dat er een snelle piek komt en dat onze ziekenhuizen geconfronteerd worden met heel veel slachtoffers. Daarom zijn er uniforme en duidelijke maatregelen nodig.

Welke instructies zijn er op dit moment gegeven aan de ziekenhuizen? Waarom is het federaal rampenplan niet afgekondigd? Dat schept immers het voordeel van eenheid van commando. Als mensen vandaag thuis kunnen werken en thuis moeten werken, waarom wordt die richtlijn dan niet duidelijk gegeven?

02.04 Patrick Prévot (PS): Monsieur le président, tout d'abord, je tiens à présenter, au nom de mon groupe, mes sincères condoléances aux familles et aux proches des premières victimes du coronavirus.

Madame la première ministre, ma question s'articulera en deux volets. En premier lieu, je rappellerai que la peur et la panique sont souvent très mauvaises conseillères. Je ne cesse de le répéter depuis le début de cette crise sanitaire. Ainsi, depuis l'apparition de cette dernière, voit-on apparaître une série de comportements, qui ne sont ni éthiques ni rationnels: achats de panique, stockage de produits, spéculation, etc. Ces comportements portent, en particulier, sur des produits nécessaires pour enrayer la propagation de la maladie. Les

semaines à venir, est inscrite sur le mur de cet hémicycle: "L'union fait la force / Eendracht maakt macht".

Il faut gérer et assurer la clarté. Ce n'est qu'ensemble que nous pourrions affronter cette crise.

02.03 Meryame Kitir (sp.a): Le coronavirus fait tâche d'huile et a depuis hier acquis officiellement le statut de pandémie. Je souhaiterais tout d'abord exprimer mon respect à l'égard du personnel soignant.

La population est inquiète et elle attend des directives et une communication claires. Ce n'est cependant pas le cas pour l'instant. Nos concitoyens ne comprennent pas les mesures discordantes prises en ce qui concerne la fermeture des écoles et des maisons de repos. La seule option à notre disposition est de ralentir la propagation de l'épidémie et d'éviter qu'elle n'atteigne rapidement son apogée.

Quelles sont aujourd'hui les instructions à respecter dans les hôpitaux? Pourquoi le plan catastrophe fédéral n'a-t-il pas été activé? Cela permettrait en effet d'instaurer une unité de commandement. Pourquoi des instructions claires en matière de télétravail n'ont-elles pas été données?

02.04 Patrick Prévot (PS): Angst is een slechte raadgever: sinds het begin van deze crisis hebben we gedrag gezien dat rationeel noch ethisch is, zoals paniekaankopen of speculatie.

De Franse president heeft besloten de verkoopprijs van hydroalcoholische gel te beperken en heeft maskers gerequireerd voor zorgverleners.

gels hydroalcooliques ont vu leurs ventes croître de plus de 1 800 % en un mois. Leur prix a donc flambé de plus de 700 % sur la même période. Les masques de protection ont également connu cette inflation. Un trader expliquait, d'ailleurs, récemment dans la presse avoir asséché le marché européen pour créer une pénurie de masques de protection. Le prix de ces masques a d'ailleurs été multiplié par dix depuis le début de la crise, tandis que nos médecins généralistes, nos agents de première ligne, les infirmiers à domicile, le secteur paramédical et le secteur hospitalier en ont cruellement besoin.

Madame la première ministre, il est inadmissible que la spéculation s'invite dans le cadre d'une crise sanitaire, comme celle du COVID-19. Sur cette base, le président français a récemment pris des mesures: il a limité à 3 euros les 100 ml de gel hydroalcoolique et a réquisitionné les masques de protection pour les réserver au personnel soignant.

Mes questions sont les suivantes.

De telles pistes sont-elles à l'étude? Allez-vous faire usage de moyens légaux? Je pense notamment aux livres V et XVIII du Code de droit économique, à la loi du 22 janvier 1945 sur le règlement économique pour enrayer ces dysfonctionnements de marché. Quelle est votre réponse à propos de la spéculation qui s'est invitée aujourd'hui face à l'épidémie du coronavirus? Enfin, je voudrais annoncer que le groupe PS va déposer une proposition de loi pour répondre à ces enjeux, lutter contre la spéculation et corriger certains dysfonctionnements de marché en cas de crise sanitaire.

Enfin, madame la ministre, on apprenait ce matin que cinq millions de masques allaient arriver en Belgique ce vendredi. Je suppose et j'espère que cet arrivage permettra d'équiper correctement nos médecins généralistes, nos infirmier(e)s à domicile, les personnes qui travaillent dans le secteur paramédical, qui en manquent cruellement. Je les ai rencontrés cette semaine encore. Ils poussent un cri d'alarme, madame la ministre de la Santé. J'espère qu'ils seront entendus et équipés.

Pour conclure, je viens de recevoir un appel concernant le suivi d'une réunion en compagnie du gouverneur de la province du Hainaut et de l'ensemble des bourgmestres. Les bourgmestres sont derrière vous, madame la ministre. Ce qu'ils attendent, ce sont des mesures claires pour l'ensemble du pays afin d'endiguer l'épidémie du coronavirus.

02.05 Dominiek Sneppe (VB): Mevrouw de minister, sinds het coronavirus ook in ons land toeslaat, hoor ik u steeds maar herhalen dat we ons niet ongerust moeten maken en dat het maar een griepje is. De realiteit is echter anders: corona is dodelijker, besmettelijker en een totaal ander soort virus dan het gewone griepvirus. Dus ja, mevrouw de minister, onze mensen zijn ongerust, en terecht.

Ook wij zijn ongerust. Wij zijn ongerust, omdat de informatie die wij van u ontvangen, zeer onduidelijk is. Er komt nauwelijks informatie en als ze er komt, is ze chaotisch en onvolledig. Wij zijn ongerust omdat de signalen die we krijgen vanuit de zorgsector allesbehalve geruststellend zijn: gebrek aan maskers en beschermend materiaal, te weinig en onvolledige informatie, te weinig testmateriaal, te weinig

Welke wettelijke middelen zult u gebruiken om dergelijke disfuncties van de markt te voorkomen en speculatie tegen te gaan? De PS-fractie zal een wetsvoorstel in die zin indienen.

Ik hoop dat de vijf miljoen maskers, die nu binnenkort geleverd zullen worden, zullen worden bestemd voor de gezondheidswerkers, die met een nijpend tekort kampen.

De burgemeesters staan achter u, maar verwachten ook duidelijke maatregelen die voor het hele land gelden.

02.05 Dominiek Sneppe (VB): La déclaration répétée de la ministre, selon laquelle il ne s'agirait que d'une petite grippe, n'est pas conforme à la réalité. La population est inquiète, tout comme nous. Les informations fournies sont en effet imprécises, chaotiques et incomplètes. Le secteur des soins de santé connaît une pénurie d'à peu près tout. Nous risquons d'avoir une situation à l'italienne. La ministre

ademhalingsapparatuur. Te weinig van alles! We zijn op weg naar Italiaanse toestanden, waarbij de ziekenhuizen de toevloed niet aankunnen. De beelden uit die ziekenhuizen zijn schrikbarend en doen denken aan oorlogsgebieden.

Mevrouw de minister, straks staat er u 15 miljoen ter beschikking om het coronavirus te lijf te gaan en uw plan ten uitvoer te brengen. Ik heb maar één duidelijke vraag en ik hoop dat ik een even duidelijk antwoord zal krijgen. Mevrouw De Block, u zegt aan de mensen: "Blijf in uw kot." Het wordt tijd dat u eindelijk eens uit uw kot komt: toon ons uw plan!

Mevrouw de premier, u maakt er graag een stedelijke of gemeentelijke bevoegdheid van: de burgemeesters moeten hun plan maar trekken. Misschien moet ik deze vraag dan stellen aan mijn burgemeester en de gemeenteraad, maar wanneer zult u uw verantwoordelijkheid opnemen? Ook de minister-president heeft u net nog uitdrukkelijk gevraagd om de federale fase op gang te trekken. Waar blijft uw actieplan om deze crisis het hoofd te bieden?

02.06 Egbert Lachaert (Open Vld): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de eerste minister, wij staan voor een gigantische uitdaging. In Italië zien wij een voorproefje van wat het betekent als het coronavirus echt helemaal uitbreekt in een land. De mensen moeten er binnenblijven, men telt er tal van doden en ook de hele economie valt stil. Het land wordt eigenlijk platgelegd.

Als politieke klasse staan wij voor die uitdaging, maar wij moeten ook eerlijk zijn. Het afgelopen jaar hebben wij een allesbehalve fraai beeld gezien van de politiek. De politiek slaagt er al meer dan een jaar niet in om in de Wetstraat een federale regering te maken, om eensgezindheid te creëren rondom belangrijke maatregelen voor onze samenleving. Dat wij vandaag voor uitdagingen staan, is voor ons als politici een opportuniteit om eendrachtig samen naar oplossingen te zoeken in de onzekerheid waarmee mensen geconfronteerd worden. Het slechtste wat wij nu kunnen doen, is de zwartepiet trachten door te schuiven, want daarmee zullen we er echt niet geraken. Burgers verwachten van ons duidelijke en ook eensgezinde antwoorden, dezelfde communicatie over de beleidsniveaus heen.

De hulpverleners moeten nu aan een heel moeilijk traject beginnen. Bij een erg nauwgezette opvolging en uitvoering van de preventiemaatregelen van de overheid, kunnen wij vermijden dat het zo erg wordt als in andere landen. Dat betekent dan ook wel dat wij die preventiemaatregelen eendrachtig samen moeten verdedigen. Wij moeten gewoonweg nauwgezet opvolgen wat er gezegd wordt, zonder meer nodeloze onrust te creëren in ons land.

Economisch gezien heeft dit natuurlijk ook heel wat gevolgen. Voor bijvoorbeeld een zelfstandige ondernemer die zijn bestelling geannuleerd ziet vanwege het stilvallend leven, is het niet evident. Gelukkig heeft de uittrekkende federale regering vorige week toch al enkele maatregelen voorgelegd die echt kunnen helpen. Als het verder uit de hand loopt, wordt het natuurlijk nog erger en dan zullen wij moeten bekijken wat we nog meer kunnen doen.

Mevrouw de premier, vooreerst heb ik vragen in verband met de volksgezondheid. Er zijn enkele preventiemaatregelen gecommuni-

de la Santé publique doit à présent prendre le taureau par les cornes et présenter son plan, pour lequel elle se voit attribuer 15 millions d'euros. C'est à tort que la première ministre laisse la responsabilité aux villes et communes. Qu'attend-on pour instaurer un plan d'action fédéral?

02.06 Egbert Lachaert (Open Vld): C'est un défi titanesque qui nous attend, ainsi que le démontre la situation en Italie. Sur l'année écoulée, la classe politique n'a manifestement pas été en mesure de former un gouvernement, ni de parler d'une seule voix lorsqu'il s'est agi de prendre des mesures importantes. Le moment est toutefois mal choisi pour rejeter la faute sur les uns ou les autres; il s'agit à présent de rechercher, tous ensemble, des solutions. Une communication dénuée d'équivoque est requise, à tous les niveaux de pouvoir. L'ampleur de la tâche est considérable pour le personnel soignant. Il nous faut appliquer les mesures de prévention prises, sans semer la panique inutilement. Les conséquences économiques seront également de taille. Plusieurs mesures ont déjà été prises; elles devront être complétées le cas échéant.

Pouvons-nous escompter d'autres mesures de santé publique, en plus des mesures de prévention déjà prises?

Des mesures vont-elles être appliquées aux sociétés de transports?

Quelles sont les mesures compensatoires envisageables si une

niceerd die ook met de gouverneurs en burgemeesters zijn door- genomen. Kunnen wij vandaag nog extra maatregelen verwachten?

véritable épidémie devait se déclencher?

Ten tweede, ook veel pendelaars maken zich zorgen. Wij verwachten dat mensen gaan werken en veel werknemers maken gebruik van het openbaar vervoer. Maatregelen zijn aangewezen. Welke maatregelen worden er ten aanzien van de vervoersmaatschappijen genomen?

Ten derde, welke extra compenserende maatregelen kunnen genomen worden indien het coronavirus daadwerkelijk uitbreekt, zoals dat in Italië het geval is?

02.07 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Mijnheer de voorzitter, ik wil eerst alle artsen en verpleegkundigen, en alle mensen die in de zorgsector werken, en die in de frontlinie staan in de strijd tegen het coronavirus, een hart onder de riem steken. Ik wil ze alvast bedanken voor hun inzet.

02.07 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Permettez-moi avant tout de rendre hommage et de remercier tous les médecins et le personnel soignant pour leur dévouement.

Mevrouw de minister, tientallen vergaderingen hebt u met de andere ministers gevoerd om te bekijken hoe wij het coronavirus moesten bestrijden. En wat is het resultaat? Dat de mensen er eigenlijk niets meer van begrijpen.

Après des dizaines de réunions avec les ministres compétents, la population a complètement perdu le fil et le flou règne en maître. Quand pouvons-nous espérer des mesures claires et uniformes?

Op federaal niveau raadt men bepaalde dingen aan, in bepaalde regio's verbiedt men, en in andere regio's beperkt men. Wat een onduidelijkheid geeft dit toch, mevrouw de minister!

Les mesures devront évidemment être accompagnées de moyens. Le vote sur le budget des voies et moyens en matière de prévention et de capacité hospitalière a cependant été ajourné hier, comme s'il n'y avait pas d'urgence.

Mijn eerste vraag is heel duidelijk: wanneer zult u duidelijke en uniforme maatregelen nemen in deze coronacrisis?

Mijn tweede vraag gaat natuurlijk over de middelen. Het is duidelijk dat wij meer middelen nodig zullen hebben om te vechten tegen dit virus.

Gisteren heeft de PVDA een actieplan voorgesteld dat gebaseerd is op de richtlijnen van de WHO en waarin in middelen voorzien wordt voor zowel preventie als voor de nodige ziekenhuiscapaciteit. Wat hebben wij echter gezien? Gisteren is de stemming over dat budget uitgesteld, alsof er geen urgentie is.

Je m'adresse maintenant à la ministre De Block.

Als huisarts kan ik vaststellen hoe ernstig de situatie is. Het is van cruciaal belang dat er tests worden uitgevoerd om besmette mensen op te sporen en ad-hocmaatregelen te treffen. Wegens een tekort aan grondstoffen worden echter alleen de zogenaamde prioritaire gevallen getest. Toch stelt een laboratorium me voor een test te doen op een niet-prioritaire patiënt en die te laten opdraaien voor de kosten. Als men betaalt, is er dus geen tekort! Sommigen profiteren schaamteloos van de ongerustheid bij de bevolking.

En tant que médecin généraliste, je peux vous dire que, sur le terrain, la situation est très grave. Il est très important de pouvoir tester les personnes éventuellement atteintes du coronavirus pour savoir si elles sont infectées et pour pouvoir prendre les mesures adéquates. Or, voici deux jours, il nous a été dit qu'on ne savait pas procéder aux tests car il y avait pénurie de matières premières et que, dès lors, ils étaient uniquement réservés aux cas prioritaires.

Pourtant, j'ai reçu une offre d'un laboratoire qui me propose de faire un test à une personne qui ne figure pas sur la liste des patients prioritaires. Le test se fait à sa charge et coûte 45 euros. Cela signifie donc qu'il y a pénurie de matières premières sauf si on peut mettre de l'argent sur la table. Certains, qui ont soif de profit, se servent aujourd'hui de l'inquiétude des gens liée au coronavirus.

In Vlaanderen is dat ook het geval. Daar heb ik collega's die van labs

Il n'en est pas autrement en

het voorstel krijgen om tot 130 euro te betalen als men snel het testresultaat wil kennen.

Flandre, d'ailleurs, où des laboratoires proposent des résultats plus rapides, mais au prix fort.

Madame la ministre, je sais que vous allez recevoir beaucoup de questions aujourd'hui. La mienne est très claire: qu'allez-vous faire concrètement pour réquisitionner le matériel pour faire en sorte que les patients qui ont besoin du test du coronavirus puissent le recevoir, et ce, gratuitement?

Hoe zult u het nodige materiaal rekwireren, zodat patiënten die een test nodig hebben die gratis kunnen krijgen?

02.08 Michel De Maegd (MR): Monsieur le président, madame la première ministre, le coronavirus occupe toutes les discussions, aussi bien dans la vie quotidienne que dans la presse en ce moment. Le coronavirus est en effet préoccupant du point de vue de la santé publique. À cet égard, il est important que vous fassiez régulièrement le point sur la situation, comme vous vous y êtes déjà attelée.

02.08 Michel De Maegd (MR): Het coronavirus is een gezondheidsprobleem, maar er kunnen ook legitieme vragen gesteld worden over de economische terugval die het in de hand werkt. De reissector wordt zwaar getroffen, maar dat is zeker niet de enige sector. We hebben intussen drie COVID-19-doden te betreuen. De voorzorgsmaatregelen voor personeelsleden in de uitvaartsector zijn echter duidelijk strenger in Frankrijk dan in ons land.

Le ministre Clarinval a d'ailleurs indiqué que 15 millions d'euros ont déjà été débloqués pour l'achat de masques. Ces derniers seraient en cours d'acheminement.

Il est également légitime de se poser des questions concernant le ralentissement économique qui en découlera malheureusement. Les secteurs sont particulièrement touchés, comme le secteur des voyages, mais ce n'est pas le seul. Le président Trump vient d'ailleurs d'alourdir encore ce dossier par ses décisions.

Zullen er uitzonderlijke budgettaire maatregelen genomen worden? Hoe staat het met de financiële ondersteuning die Europa aangekondigd heeft? Hebt u overleg gepleegd met de getroffen economische sectoren? Zullen er bijkomende voorzorgsmaatregelen genomen worden voor personeelsleden in de uitvaartzorg? Zullen de voorwaarden voor telewerk versoepeld worden voor grensarbeiders? Momenteel mogen ze maar 24 dagen van thuis uit werken.

Chers collègues, rappelons que des mesures ont été annoncées, la ministre Muylle et le ministre Ducarme ayant pris diverses initiatives en ce sens.

Madame la première ministre, nous avons malheureusement connu les premiers décès de personnes ayant contracté le coronavirus dans notre pays. Nos pensées vont naturellement et sincèrement aux familles concernées. Dans ce contexte, j'ai pu lire que les précautions d'usage de prise en charge par le personnel funéraire sont différentes et visiblement plus strictes en France qu'en Belgique.

Madame la première ministre, pouvez-vous nous donner des garanties quant au fait que des mesures budgétaires exceptionnelles seront prises dans ce contexte? Qu'en est-il du soutien financier que l'Europe a annoncé? Avez-vous mené des concertations avec les secteurs économiques concernés? Avez-vous prévu des précautions supplémentaires concernant la prise en charge par le personnel funéraire?

Enfin, nous aimerions, parce que c'est aussi important, mettre en lumière le statut des transfrontaliers. Il est également opportun de ne pas les oublier dans le contexte actuel. Ils sont nombreux en Belgique. Avez-vous pu vous entretenir avec les pays voisins pour assouplir éventuellement les limites du télétravail, qui est actuellement limité à un maximum de 24 jours?

Je vous remercie pour vos réponses.

02.09 Koen Metsu (N-VA): Mevrouw de eerste minister, leden van de regering, collega's, sedert gisteren kunnen wij effectief spreken van een coronapandemie, een wereldwijde crisis. Waar wij initieel nog

02.09 Koen Metsu (N-VA): La pandémie de coronavirus a été déclarée hier. Nous pensions

dachten dat de maatregelen die Italië trof nogal draconisch waren, volgde vanochtend ook Trump met zijn inreisverbod voor Europeanen richting Amerika. Denemarken volgt, Oostenrijk is aan het volgen, Nederland volgt, dus zo onbeholpen zal het allemaal wel niet zijn.

Wij spreken eigenlijk over drie fasen. Fase 1 is de voorbereidingsfase. Dat is de fase zonder coronapatiënten die helaas al ver achter ons ligt. Wij zijn nu in fase 2, eigenlijk een versterkte fase 2, waarin wij proberen om schade te vermijden. Mijn persoonlijk aanvoelen is dat wij helaas aan de vooravond van fase 3 staan, waarin wij het virus zullen gaan accepteren en verdere schade zullen proberen in te dijken.

Wat gebeurde er de voorbije twee dagen? Ik spreek nu als burgemeester. Er zitten veel collega's van mij in het plenum. Eergisteren lazen de burgemeesters in de kranten dat zij het probleem nu op lokaal niveau moeten aanpakken. Wij zijn daar zeker en vast toe bereid als ook in concrete maatregelen wordt voorzien. Een dag later, een dag na de aankondiging in de kranten, worden wij uitgenodigd bij onze gouverneur. Ik dank minister van Binnenlandse Zaken De Crem die de gouverneurs daartoe heeft bewogen. Wij merken dat er vandaag heel veel onduidelijkheid heerst: een eetfeest in gemeente A kan nog perfect plaatsvinden, terwijl buurgemeente B dat zou afgelasten.

Er is een nieuw KB inzake noodplanning. Dat is een uitstekende procedure voor een multidisciplinaire aanpak. Ik heb geen vraag aan de regering, maar een uiterst dringende oproep vandaag: activeer uw eigen KB-noodplanning. Uw eigen Risk Management Group staat er ook achter. Hij heeft mij dat ook formeel bevestigd. Wij hebben vandaag nood aan een federale coördinatie. Dat past nota bene perfect binnen onze visie van het confederale model.

Wij hebben ook nood aan eenheid van communicatie. Het is immers een beetje jammer om deze voormiddag te zien – dat is het enige negatieve dat ik kwijt wil vandaag – dat onze minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken een tweet uitstuurt dat hij een conferencecall belegt met zijn eigen CD&V-burgemeesters. Ik voelde mij daar als N-VA-burgemeester niet prettig bij. Als deze regering beslist om alle vermijdbare evenementen tijdelijk uit te stellen, dan zult u een bondgenoot vinden in alle lokale besturen. Alle burgemeesters zullen daar dan achter staan, maar vandaag dreigt ons gezondheidssysteem te worden doorbroken, met de uitval van zorgpersoneel tot gevolg. Een mondiale crisis gaan wij niet lokaal aanpakken.

Een virus stopt niet aan de grens van Aalter of Sint-Genesius-Rode of Edegem. In de provincie Antwerpen klinkt het unisono namens alle burgemeesters: wij willen die federale fase. Als dat niet gebeurt vandaag, is onze gouverneur, die zich perfect kwijt van haar taak, bereid om op te schalen naar een provinciale fase.

Tot slot, wensen wij alle beleidsmakers, alle patiënten, alle zorgverleners en iedereen die met dit virus wordt geconfronteerd heel veel moed, heel veel succes en sterkte de komende zeer moeilijke periode.

initialement que les mesures prises par le gouvernement italien étaient relativement draconiennes, mais ce matin, le président Trump a instauré une interdiction de voyage aux États-Unis pour les ressortissants de l'Union européenne. Plusieurs États européens prennent des mesures analogues. Nous avons désormais largement dépassé la phase où aucun patient infecté n'avait été diagnostiqué. Nous sommes à présent en phase deux renforcée, où nous nous efforçons de limiter les dégâts. La phase trois qui nous obligera à accepter la présence du virus et à tenter de circonscrire les dommages ultérieurs, n'est malheureusement plus très loin.

Avant-hier, les bourgmestres ont appris par la presse qu'ils devaient gérer le problème à l'échelon local. Ils sont prêts à assumer leurs responsabilités pour autant que des mesures concrètes et claires soient édictées.

Le nouvel arrêté royal relatif à la planification d'urgence est une excellente procédure en vue d'une gestion multidisciplinaire. J'exhorte le gouvernement à l'activer d'urgence. Cette demande est soutenue par le groupe de gestion du risque. Une coordination à l'échelon fédéral est aujourd'hui indispensable. Cette approche s'inscrit parfaitement dans notre vision du modèle confédéral.

Une unicité de communication est également nécessaire. Les administrations locales seront les alliés du gouvernement si celui-ci décide de reporter temporairement toutes les manifestations. Il est cependant impossible de gérer une crise mondiale à l'échelon local.

Un virus ne s'arrête pas aux frontières communales. Tous les bourgmestres de la province d'Anvers réclament la phase fédérale. Si cela ne se fait pas aujourd'hui, notre gouverneur est prêt à passer à la phase pro-

vinciale.

Je souhaite à tous les décideurs politiques, tous les patients, tout le personnel soignant et tous ceux qui sont confrontés à ce virus beaucoup de force et de courage.

02.10 Catherine Fonck (cdH): Monsieur le président, madame la première ministre, mesdames et messieurs les ministres, notre devoir et notre job aujourd'hui consistent à tout entreprendre pour éviter de déboucher sur la situation gravissime que traverse l'Italie, où le système de santé est complètement saturé et ne permet plus de prendre en charge correctement les patients qui souffrent du coronavirus ainsi que tous les autres. En effet, rappelons-le, les autres maladies ne sont pas suspendues pendant cette pandémie. Les médecins italiens en sont à devoir choisir entre les patients de 40 ans et ceux de 60 ans, qu'ils devront mettre sous respirateur artificiel par manque d'appareils.

Depuis des semaines, je presse votre ministre de la Santé d'agir et de ne pas minimiser la situation. Le nombre de personnes contaminées que vous annoncez chaque jour n'est évidemment – et malheureusement – que la pointe de l'iceberg. Cela nous montre combien nous devons et nous pouvons agir avec force. De nombreuses personnes n'ont pas été testées, soit parce qu'elles n'étaient pas symptomatiques, soit parce qu'elles ne présentaient pas beaucoup de symptômes, soit tout simplement parce qu'elles n'ont pas eu droit au test. Il faut évidemment continuer à rappeler vigoureusement les mesures d'hygiène.

Madame la première ministre, des décisions ont été prises ce mardi après différentes réunions de concertation. Il est dommage que vous ayez renvoyé la patate chaude aux communes, qui prennent des décisions à géométrie variable. Les Régions ont également communiqué des mesures différentes. Ce n'est pas de cette manière que nous obtiendrons l'efficacité maximale. Notre devoir consiste à freiner ce virus de façon optimale. Pour ce faire, nous avons besoin d'un pilotage unique. C'est vous, madame la première ministre, qui devez l'assumer.

En l'espèce, la sixième réforme de l'État est très claire: le fédéral est compétent pour prendre toutes les mesures d'urgence lorsque se propage une pandémie aiguë. C'est à présent le cas. Les dispositions actuelles sont-elles suffisantes? La population est en proie à des inquiétudes légitimes et se pose de nombreuses questions. Ainsi, est-il nécessaire, pour freiner la progression du virus, de contrôler le réservoir principal de dispersion que sont les écoles, les universités et les crèches? La question se pose aujourd'hui de manière très aiguë.

Enfin, je voudrais vous rappeler combien vous devez vous tenir aujourd'hui au chevet des soignants. Je vous ai suffisamment interrogée, ainsi que la ministre de la Santé, sur le sujet. On annonce dix millions de masques pour demain. Est-ce exact? On nous promet quinze millions d'euros pour faire face à la crise. En même temps, devait être décidée cet après-midi une économie supplémentaire de 48 millions d'euros imposée aux hôpitaux. Ce texte est finalement reporté. J'ose espérer qu'ensemble, de manière intelligente, nous

02.10 Catherine Fonck (cdH): We moeten Italiaanse toestanden vermijden, waarbij het gezondheid-zorgsysteem de situatie niet meer aankan en patiënten met COVID-19 niet meer goed verzorgd kunnen worden, en alle andere zieken evenmin. Ik vraag de minister van Volksgezondheid al wekenlang om de situatie niet te minimaliseren en om krachtdadig op te treden. Het bekendgemaakte aantal besmette personen is slechts het topje van de ijsberg. Ik betreur dat u de verantwoordelijkheid op de gemeenten hebt afgewenteld, die uiteenlopende beslissingen hebben genomen. Dat getuigt niet van een efficiënte aanpak. Om de verspreiding van het virus te vertragen moet er één iemand het stuur in handen hebben en dat bent u. Dat is bij wet bepaald ingeval er zich een acute pandemie voordoet.

De vrees van de bevolking is gegrond. Moet men, om de verspreiding van het virus af te remmen, de voornaamste verspreidingshaarden, namelijk de scholen, universiteiten en crèches, controleren?

We moeten de zorgverstrekkers ondersteunen, want hun toewijding is zonder weerga. Zullen de 10 miljoen beloofde maskers wel degelijk morgen beschikbaar zijn? Men belooft ons 15 miljoen euro om de crisis het hoofd te bieden, maar tegelijkertijd zou hier vanmiddag een bijkomende besparing van 48 miljoen euro in de ziekenhuizen goedgekeurd worden. De bespreking van die tekst werd uiteindelijk verdaagd. Ik hoop dat we samen een oplossing zullen vinden.

trouwerons une solution. Rappelons-le: tous ces soignants sont au feu, faisant preuve d'un dévouement sans pareil. C'est tous ensemble que nous parviendrons   contrôler cette pandémie!

02.11 Jan Briers (CD&V): Mevrouw de premier, ook onze fractie wil de gezinnen van de eerste slachtoffers haar medeleven betuigen. Ik zal het hier niet hebben over de aspecten van volksgezondheid, want die hebben onze collega's al uitgebreid aangehaald.

Mevrouw de premier, eerst en vooral wil ik mijn respect uitdrukken voor de duidelijke manier waarop er in het verleden inzake het coronavirus gecommuniceerd en geageerd werd. Die duidelijkheid was er echter de jongste dagen niet wat de organisatie van evenementen betreft, al dan niet met meer of minder dan duizend aanwezigen. De federale regering nam de beslissing om gouverneurs en burgemeesters het advies te geven geen evenementen toe te laten in gesloten ruimtes met meer dan duizend aanwezigen.

De hele sector van de cultuur- en sportevenementen en ook al onze burgers hebben recht op een duidelijk standpunt van de regering, net zoals vele virologen dat blijkbaar dagelijks op het scherm en in de kranten mogen brengen. Mogen wij ondertussen denken aan voortschrijdend inzicht? Vandaag gaat het Klarafestival niet van start. Honderden artiesten, Bozar, het Kaaitheater, Flagey, De Singel in Antwerpen, het Concertgebouw in Brugge, allemaal stonden ze klaar om duizenden muziekliefhebbers warm te ontvangen op een topevenement. Zij willen echter allen hun verantwoordelijkheid nemen en sluiten dus de deuren.

Zo hebben we over het hele land de komende dagen en weken honderden concerten, theaterstukken, dansproducties en eefstijnen van vrijwilligersverenigingen, waarvan de organisatoren allemaal alles willen afgelasten om hun publiek en hun artiesten te beschermen. De federale regering moet dan echter zekerheid brengen met dwingende maatregelen. De organisatoren en artiesten alsook honderden kleine vrijwilligersverenigingen met bijvoorbeeld geplande eefstijnen, barbecues, fietstochten en wandelingen riskeren vandaag het faillissement. Zij kunnen immers alleen overmacht invoeren, als u en de burgemeesters geen toestemming meer geven.

Wil u het einde van tientallen organisatoren, orkesten, sportverenigingen, artiesten en vrijwilligersverenigingen vermijden? Vanzelfsprekend. Zij, het publiek en de artiesten, sponsors, organisatoren en vrijwilligers, zullen allen respect tonen voor een duidelijk standpunt, namelijk de verplichting tot het afgelasten van alle evenementen en festivals.

Indien nodig, moet u daarvoor het federale rampenplan afroepen, zegt u een ex-gouverneur.

Mogen wij aannemen dat de regering erkent dat alle beslissingen genomen in tijden van pandemie, als overmacht gelden?

Welke concrete initiatieven nam u reeds en zult u met de regering in de volgende uren nog nemen?

02.11 Jan Briers (CD&V): Notre groupe souhaite, lui aussi, présenter ses condoléances aux familles des victimes.

Les aspects sanitaires ont déjà été commentés amplement.

C'est de manière claire que l'on a communiqué et agi à l'égard du coronavirus mais cette clarté a fait défaut, ces derniers jours, dans les décisions concernant l'organisation d' v nements. Le gouvernement fédéral a conseillé aux gouverneurs et aux bourgmestres de ne pas autoriser d' v nements rassemblant plus de 1 000 participants dans des espaces clos. Le secteur des  v nements sportifs et culturels mérite pourtant que le gouvernement prenne une position claire. Est-on maintenant dans la prise de conscience?

L'ouverture du Klarafestival n'aura pas lieu aujourd'hui. Les organisateurs veulent ainsi annuler, pour les prochaines semaines, des centaines de concerts, pièces de théâtre, spectacles de danse et banquets d'associations de volontariat pour protéger le public et les artistes. Des organisateurs, des artistes et des centaines de petites associations de volontariat risquent aujourd'hui la faillite. Ils ne peuvent en effet invoquer la force majeure que si le gouvernement et les bourgmestres n'autorisent plus ces  v nements. Le public, les artistes, sponsors, organisateurs et volontaires respecteront parfaitement une position claire, à savoir l'obligation dictée par le fédéral d'annuler tous les  v nements et festivals.

Il faut, si nécessaire, déclencher pour cela la phase fédérale du plan catastrophe.

Pouvons-nous considérer que le gouvernement reconnaît que

toutes les décisions prises en temps de pandémie ont valeur de force majeure? Quelles initiatives concrètes la ministre a-t-elle déjà prises et le gouvernement prendra-t-il encore dans les prochaines heures?

De **voorzitter**: Ik herinner eraan dat de regering de taken zal verdelen. Ik geef het woord aan de eerste minister. Ik houd ook rekening met het feit dat mevrouw De Block om 15.00 uur naar een Europese conferencecall moet.

02.12 Eerste minister **Sophie Wilmès**: Mijnheer de voorzitter, staat u mij toe eerst even stil te staan bij de families van de eerste Belgische slachtoffers van het coronavirus van wie het overlijden woensdag bekendgemaakt werd.

Namens de Belgische regering bied ik ons diepste medeleven aan. Mijn gedachten gaan ook uit naar de zieken en hun naasten.

Permettez-moi tout d'abord d'avoir une pensée pour les familles des premières victimes belges du coronavirus, dont le décès a été annoncé ce mercredi. Au nom du gouvernement belge, je leur présente mes plus sincères condoléances. Je voudrais aussi avoir une pensée pour les malades et leurs proches.

Collega's, de autoriteiten en het medisch personeel werken hard om de verspreiding van het virus in te dammen. Zoals reeds eerder is aangegeven, wordt de evolutie van de situatie dag na dag en uur na uur door onze verschillende diensten opgevolgd, om ervoor te zorgen dat de juiste beslissingen kunnen worden genomen, zodra dat nodig is.

Ainsi, nous savons que la situation évolue rapidement. La situation sanitaire d'il y a quelques jours n'est pas celle d'aujourd'hui, ni celle de demain. C'est la raison pour laquelle un *Risk Assessment Group* a été convoqué en début d'après-midi. Il sera suivi d'un *Risk Management Group*. Pour rappel, ces groupes sont constitués et pilotés par les experts de haut niveau en la matière. J'ai pris la décision de réunir le Conseil national de sécurité en fin de journée afin d'analyser ensemble les recommandations et conclusions de ces différents organes. J'insiste sur le mot "ensemble" car vous savez que le Conseil national de sécurité est étendu aux ministres-présidents des différentes Régions et Communautés.

De Nationale Veiligheidsraad neemt zo nodig maatregelen op basis van de aanbevelingen die werden geformuleerd door de wetenschappelijk experts. Die moeten boven alles efficiënt en proportioneel zijn. De kwestie van de timing is ook, zoals de wetenschappelijke experts menen, cruciaal om de verspreiding van het virus tegen te gaan.

In het licht van de evolutie van de situatie op het terrein is het zeker niet uitgesloten dat er bijkomende maatregelen moeten worden genomen om de verspreiding van het virus verder te vertragen. De conclusies van de Nationale Veiligheidsraad zullen natuurlijk worden

02.12 **Sophie Wilmès**, première ministre: Je présente, au nom du gouvernement, mes plus sincères condoléances aux familles des premières victimes belges du COVID-19.

Mijn gedachten gaan ook uit naar de zieken en hun naasten.

Les autorités et le personnel médical s'emploient d'arrache-pied à contenir la diffusion du virus. Nos différents services suivent l'évolution de la situation d'heure en heure, afin de pouvoir prendre, dès que cela s'impose, les décisions adéquates.

De situatie evolueert snel. Daarom komen vanmiddag een Risk Assessment Group en een Risk Management Group, bestaande uit deskundigen op hoog niveau, bijeen. Ik roep op het eind van de dag de Nationale Veiligheidsraad bijeen om samen met de minister-presidenten van de Gewesten en Gemeenschappen hun conclusies te analyseren.

Le Conseil national de sécurité prend des mesures conformes aux recommandations des experts scientifiques. Ces mesures doivent être efficaces et proportionnelles, mais le moment où elles sont prises est également essentiel pour endiguer la diffusion du virus. Compte tenu de l'évolution de la situation, il n'est certainement pas exclu que des mesures additi-

meegedeeld aan de parlementen, de verschillende overheden en ook aan de hele bevolking.

D'aucuns s'interrogeront sur la pertinence d'un ensemble de mesures prises il y a quelques jours et qui devraient se voir complétées aujourd'hui. Cela rentre en fait parfaitement dans la dynamique instaurée, à savoir celle de monitorer en temps réel et d'apporter les réponses nécessaires le moment venu. Il va de soi que lorsque la situation l'exige, immédiatement et comme prévu par la loi, les décisions doivent être prises au niveau national pour être immédiatement appliquées sur l'ensemble du territoire. Une décision sera prise sur cette question au CNS en fin de journée avec les ministres-présidents des entités fédérées. En tout état de cause, nous devons ensemble, tous ensemble, tous niveaux de pouvoir confondus, nous assurer que les mesures prises seront appliquées par tous.

Wat de contacten met onze Europese collega's betreft, heb ik natuurlijk regelmatig contact met mijn Benelux-collega's om de situatie in onze drie landen op te volgen. Ook met andere Europese leiders zijn er contacten met hetzelfde doel. Dinsdag in de late namiddag vond er ook een videoconferentie plaats met de voorzitter van de Europese Raad, de voorzitter van de Europese Commissie en de staatshoofden en regeringsleiders van de 27 lidstaten. Wij hebben aldus vier prioriteiten kunnen vaststellen: de strijd tegen de verspreiding van het virus, het garanderen van de beschikbaarheid van de nodige medische uitrusting, steun voor onderzoek en het beheer van de sociaal-economische gevolgen van de crisis.

La Commission européenne a par ailleurs annoncé qu'un fonds d'investissement de réponse au coronavirus serait prochainement créé au bénéfice des PME, du marché de l'emploi et, plus largement, des parties les plus vulnérables de notre économie qui souffrent aussi de la propagation du virus. Les modalités pratiques doivent encore être discutées.

Il a également été demandé à la Commission européenne de permettre une application flexible des règles relatives au pacte de stabilité et de croissance.

Plus proche de nous maintenant, je vous rappelle que chacune et chacun d'entre nous, à son niveau, peut aussi contribuer à limiter la propagation du virus en respectant des règles simples. On le dit et on le répète et je pense qu'on ne le répètera jamais assez. Chacun d'entre vous doit continuer à le faire. Lavez-vous les mains à l'eau et au savon régulièrement et respectez une distance sociale. Saluez-

onnelles devront être annoncées. Les conclusions du Conseil national de sécurité seront communiquées aux différentes assemblées parlementaires, aux différents niveaux de pouvoir et à l'ensemble de la population.

Sommigen vragen zich af of de genomen maatregelen relevant zijn. Het is zaak op het juiste moment de nodige antwoorden aan te reiken, wanneer de situatie dat vereist. Beslissingen moeten direct over het hele grondgebied worden uitgevoerd. Er zal vanavond in de Nationale Veiligheidsraad (NVR) een besluit worden genomen. Alle beleidsniveaus moeten erop toezien dat de genomen maatregelen door iedereen worden toegepast.

Je suis en contact régulier avec les premiers ministres néerlandais et luxembourgeois afin de suivre la situation, de même qu'avec d'autres dirigeants européens. Mardi, une vidéoconférence a été organisée avec les présidents du Conseil européen et de la Commission ainsi qu'avec les chefs d'État et de gouvernement des États membres. Quatre priorités ont été dégagées: la lutte contre la diffusion du virus, un équipement médical suffisant, le soutien à la recherche et la gestion des conséquences socioéconomiques de cette crise.

De kmo's en de kwetsbaarste onderdelen van onze economie zullen in aanmerking komen voor steun uit een Europees investeringsfonds dat wordt opgericht naar aanleiding van de coronacrisis. De Europese Commissie werd daarnaast gevraagd om de Europese regels inzake staatssteun en het stabiliteitspact te versoepelen.

Iedereen kan het nodige doen om de verspreiding van het virus tegen te gaan door eenvoudige regels in acht te nemen. Was u handen regelmatig met water en

vous sans contact physique. Si vous êtes malade, restez à la maison, appelez votre médecin et respectez ses instructions!

zeep en houdt afstand van de mensen om u heen. Groet elkaar zonder lichamelijk contact. Als u ziek bent, blijf dan thuis en bel uw huisarts.

Ik zal het ook in het Nederlands zeggen, want het is belangrijk: was uw handen regelmatig met water en zeep, houd afstand van elkaar, begroet elkaar zonder fysieke contacten, blijf thuis en bel de dokter als u ziek bent en volg alstublieft zijn of haar instructies.

Je mesure à quel point la situation actuelle est difficile pour nombre d'entre nous.

Ik besef hoe moeilijk de situatie is voor velen onder ons.

Als er één moment is waarop wij onze saamenhorigheid en solidariteit moeten tonen en kunnen laten zien dat wij in staat zijn om samen onze verantwoordelijkheid te nemen, dan is het nu.

S'il y a un moment où nous devons montrer notre cohésion, notre solidarité et notre sens des responsabilités, ce moment est venu.

Je terminerai par ces mots simples dans les deux langues. Prenez soin de vous, prenez surtout soin des autres.

Verzorg uzelf goed en zorg ook goed voor de anderen.

Verzorg uzelf goed en zorg ook goed voor de anderen.

Prenez soin de vous, prenez surtout soin des autres.

02.13 Minister **Maggie De Block**: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de eerste minister, dames en heren, zoals u weet zijn er elke dag meer mensen drager van het virus en meer patiënten in de ziekenhuizen en thuis. Daarom hebben wij de vorige dagen al maatregelen genomen om de snelheid van de verspreiding van het virus te proberen indijken. We zien ook dat die maatregelen in andere landen worden genomen. Wij hebben ze alleen vrij vroeg genomen.

02.13 **Maggie De Block**, ministre: Le nombre de porteurs du virus et le nombre de patients dans les hôpitaux et à domicile augmentent chaque jour. Ces derniers jours, nous avons pris des mesures afin de limiter la vitesse de la propagation du virus, assez rapidement même comparativement à d'autres pays. Nous devons en effet éviter de mettre sous pression nos hôpitaux à cause d'une propagation trop rapide du virus. Je souhaite d'ailleurs, par la même occasion, remercier tous ceux qui prodiguent des soins de première et de deuxième ligne et à domicile. Mes pensées vont également aux malades et aux trois victimes du virus.

Dit is nodig omdat wij willen vermijden dat de druk op onze zorgverleners in de eerstelijnszorg maar ook in de ziekenhuizen te groot zou worden. Bij een te snelle verspreiding van het virus komt de capaciteit van onze ziekenhuizen immers onder druk te staan.

Nous devons prendre des mesures qui ont un impact sur notre vie sociale et notre vie quotidienne, mais il s'agit à présent de faire preuve de solidarité. J'en appelle, pour cela, au sens civique de chacun, de manière à ralentir la propagation.

Ik wil mijn dank uitdrukken voor de inzet van iedereen die in de eerstelijnszorg, de tweedelijnszorg en bij de mensen thuis actief is. Ik denk ook aan de mensen die ziek zijn en de drie doden die vielen.

Het is belangrijk om een aantal maatregelen te nemen die een impact hebben op ons sociaal leven en ons dagelijks leven, maar ik denk dat wij hierin een grote solidariteit aan de dag moeten leggen. Ik wil de burgerzin van iedereen aanspreken en vragen dat deze maatregelen door iedereen worden gerespecteerd. Dat kan het verschil maken voor de snelheid van de verspreiding van het virus.

Nous prenons nos mesures sur la base de recommandations et

Zoals jullie weten, nemen wij altijd maatregelen na aanbevelingen en na een grondige analyse door de medische experts, de virologen, de epidemiologen en adviezen van de Risk Assessment Group, de Risk Management Group en het wetenschappelijk comité. Zij monitoren de situatie continu en staan voortdurend in nauw contact met de Europese instellingen zoals ECDC, de WHO en de andere landen.

Sinds gisteren zegt de WHO dat wij allemaal de COVID-19-pandemie

ondergaan. Wij onderhouden dan ook een zeer intensieve samenwerking met alle bestuursniveaus in dit land om alle maatregelen optimaal te harmoniseren.

d'une analyse des experts médicaux, des virologues, des épidémiologistes et sur la base d'avis du Risk Assessment Group, du Risk Management Group et du Comité scientifique. Ils suivent la situation de près et sont en contact permanent et étroit avec les institutions européennes et internationales et les autres pays. Depuis hier, l'OMS parle d'une pandémie de COVID-19. Nous coopérons dès lors très intensivement avec tous les niveaux de pouvoir de manière à harmoniser les mesures de manière optimale.

Ponctuellement, en ce qui concerne les tests de dépistage, il faut recourir le plus possible au confinement à domicile. Les hôpitaux doivent uniquement soigner les patients nécessitant des soins médicaux plus importants.

De mensen moeten zoveel mogelijk thuis binnen blijven. De ziekenhuizen mogen enkel patiënten behandelen die veel medische zorg nodig hebben.

Ook huisbezoeken moeten worden vermeden. Er is nu een procedure uitgewerkt, waarmee via telefonisch contact met de eigen patiënten een anamnese kan worden gedaan en een risicoanalyse kan worden gemaakt. Natuurlijk zijn ook aangepaste regels aan de dokters doorgestuurd.

Les visites à domicile doivent également être évitées. La procédure actuelle consiste à procéder par téléphone à une anamnèse, en vue d'analyser les risques. Ces directives ont également été communiquées aux médecins.

Inzake de labotests moet ik u er, ten eerste, op wijzen dat in ons land meer tests worden gedaan dan in om het even welk ander Europees land. Qua aantal tests per burger behoren wij tot de top.

De tous les pays européens, c'est en Belgique que les tests sont les plus nombreux. Une pénurie de réactif est effectivement présente à l'échelle mondiale; nous avons dès lors équipé nos laboratoires d'autres machines, et fait appel à des laboratoires supplémentaires, la KUL demeurant celui de référence. Il est exact que des laboratoires privés ont soumis des offres, mais l'INAMI a signifié très clairement, le 9 mars 2020, que le patient ne devra rien déboursier pour tous les laboratoires relevant de la définition de cas (*case definition*) car les tests seront remboursés intégralement. Pour les laboratoires n'en relevant pas, le numéro de nomenclature manque encore à l'heure actuelle. L'INAMI a dès lors décidé de suspendre ces factures et décomptes, que les patients concernés ne seront pas tenus d'honorer car une réglementation

Het klopt dat er een wereldwijd gebrek aan reagentia is. Daarom hebben wij onze labo's nu ook met andere machines uitgerust en hebben wij in ons land meer labo's ingeschakeld. Het referentielaboratorium blijft bij de KUL, maar ook andere labo's kunnen de tests doen.

Mevrouw Merckx, u hebt gelijk. Ook privélabo's maken offertes. Het RIZIV heeft daarover op 9 maart 2020 echter heel duidelijk gecommuniceerd. Voor alle labo's die binnen de *case definition* vallen, moet de patiënt niks betalen. Die tests worden volledig terugbetaald. Het gaat ook om de labo's die in het referentielabo worden gecontroleerd.

Voor labo's die buiten de *case definition* vallen, bestaat momenteel geen nomenclatuurnummer. Het RIZIV heeft daarom gezegd dat die facturen en rekeningen on hold moeten worden gezet. De betrokken patiënten mogen die facturen dus niet betalen. Er zal daarvoor immers ook een regeling worden uitgewerkt. Dat is niet wat er staat, maar het is wel wat het RIZIV aan alle mogelijke labo's heeft gestuurd. U citeert ter zake een paar kapers op de kust.

Ik wil maar aangeven dat het RIZIV wel degelijk weet dat zoiets gebeurt en er is dus een oproep aan de patiënten om een en ander niet te betalen.

La collecte des données permettant de mener des études épidémiologiques centralisées s'effectue chez Sciensano. Je leur ai rendu visite hier avec le Roi.

In verband met de ziekenhuizen geldt dat de eerste ziekenhuiszorg in de referentziekenhuizen plaatsvindt, maar wij wensen ook een goede spreiding van de patiënten over al onze ziekenhuizen. Wij zullen dit in de komende dagen dan ook aanbevelen. Door een grotere spreiding over de ziekenhuizen wordt de capaciteit in de referentziekenhuizen minder belast. Het aantal patiënten in de ziekenhuizen wordt dagelijks gemonitord: de zwaar zieken, de patiënten op intensieve zorg en zij die aan een beademingstoestel liggen.

In verband met de maskers kan ik meedelen dat de bestelling in behandeling is. De 5 miljoen maskers besteld voor het federaal niveau en de 5 miljoen maskers besteld voor de Gemeenschappen en Defensie zullen worden geleverd. Wij hebben een distributieplan opgesteld waarin voor de verdeling de inzet van mensen en middelen is opgelijst.

Het geneesmiddelenagentschap voert een continue monitoring uit van de geneesmiddelen en gezondheidsproducten, zodat er meteen kan worden bijgestuurd. Elke dag wordt er daarover vergaderd.

Dames en heren, wij houden ook een Europese conferencecall. De Kamervoorzitter staat mij toe dat ik daarvoor gebruikmaak van zijn bureau.

Ik wil erop wijzen dat er solidariteit moet zijn in ons land tussen de verschillende bevoegdheidsniveaus en tussen alle burgers, gezond of ziek. Wij moeten onze gezondheidswerkers en ook onze kwetsbare patiënten beschermen. Kwetsbaar zijn oudere mensen en mensen met een chronische ziekte. Voor hen moeten wij, zoals de premier al zei, zorg dragen.

Op Europees niveau moeten wij tonen dat de Europese Gemeenschap eveneens solidariteit toont. Dit virus steekt namelijk niet slechts in één land, maar in alle Europese landen de kop op, zelfs in alle continenten, overal. Het is dan ook een wereldwijde zaak waaraan wij het hoofd moeten bieden en waartoe wij allen zeer sterk moeten zijn.

02.14 Minister **Alexander De Croo**: Mijnheer de voorzitter, dames en heren volksvertegenwoordigers, de prioriteit vandaag is om alles in het werk te stellen om het virus in te dijken en om onze bevolking zo goed mogelijk te beschermen.

Even belangrijk is het om onze bedrijven en onze jobs te beschermen tegen de economische schok. Die economische schok komt er zeker en de impact zal de komende weken zeker nog toenemen.

va être développée pour ces situations-là aussi.

Sciensano zamelt de gegevens voor gecentraliseerde epidemiologische studies in.

La première prise en charge hospitalière est assurée par les hôpitaux de référence, mais nous recommanderons que les patients soient à l'avenir mieux répartis entre les différents hôpitaux, de sorte à soulager les hôpitaux de référence. Nous suivons quotidiennement l'évolution du nombre de patients en fonction de leurs besoins en soins et de leur état de santé.

Cinq millions de masques ont été commandés respectivement pour le niveau fédéral et pour les Communautés et la Défense. Un plan de distribution a été établi. L'Agence des médicaments assure un suivi permanent de la situation en ce qui concerne les médicaments et les produits de santé afin de pouvoir procéder immédiatement aux ajustements nécessaires. Des réunions à ce sujet sont organisées quotidiennement, y compris à l'échelon européen par le biais d'une téléconférence.

Le moment est à présent venu de faire preuve de solidarité entre les différents niveaux de pouvoir et entre les citoyens, malades ou en bonne santé. Nous devons prendre soin du personnel soignant et des patients vulnérables. Dès lors que le virus ne connaît pas de frontières, une action commune s'impose aussi au sein de l'UE.

02.14 **Alexander De Croo**, ministre: Aujourd'hui, nous devons tout mettre en œuvre pour limiter la propagation du virus et protéger les citoyens le mieux possible. Il est tout aussi important de protéger nos entreprises et nos emplois contre l'onde de choc économique dont l'impact sera encore plus fort dans les semaines

à venir.

Ces derniers jours, une première série de mesures économiques ont été prises afin de garantir que les entreprises en bonne santé ne seront pas impactées par ce choc économique. Le Conseil des ministres vient de prendre une série de mesures afin d'aider les entreprises qui seraient en manque de liquidités.

Er werden economische maatregelen genomen om gezonde bedrijven te vrijwaren. De minister-raad heeft zojuist ook maatregelen genomen voor bedrijven met een liquiditeitstekort.

Ook voor werknemers die bijvoorbeeld geconfronteerd worden met tijdelijke werkloosheid werd beslist om de vervangingsratio te verhogen tot 70 %. Zo kan ervoor worden gezorgd dat de financiële impact voor de werknemers zoveel mogelijk wordt opgevangen.

Pour les travailleurs en chômage temporaire aussi, le taux de remplacement est porté à 70 %. Cette mesure devrait permettre d'absorber autant que possible les pertes financières.

Gisteren heeft de Nationale Bank in overleg met mezelf beslist om de contracyclische kapitaalbuffer vrij te geven om ervoor te zorgen dat de Belgische financiële instellingen de kredietverlening aan die bedrijven die in financiële problemen zouden komen, kunnen behouden.

La Banque nationale de Belgique libérera le coussin de fonds propres contracyclique afin de donner la possibilité aux institutions financières de continuer à accorder des crédits aux entreprises en difficulté. J'ai demandé au gouverneur de la Banque nationale de créer un groupe économico-financier restreint afin de prendre en permanence le pouls de la situation, d'analyser les problèmes identifiés et de proposer des mesures. Lors des concertations qui ont eu lieu avec Febelfin, les banques se sont explicitement engagées à soutenir les entreprises autant que faire se peut. Les entreprises touchées doivent prendre contact avec leur institution financière afin que des mesures soient prises afin de traverser cette période difficile.

Recent heb ik ook contact gehad met de gouverneur van de Nationale Bank om hem namens de regering te vragen een financieel-economische kerngroep samen te stellen. De opdracht van deze financieel-economische kerngroep wordt opgesplitst in drie fases. Ten eerste moet de kerngroep de vinger aan de pols houden en bekijken met welke problemen de Belgische bedrijven geconfronteerd worden. Ten tweede moet de kerngroep deze problemen analyseren. Ten derde moet de kerngroep voorstellen doen aan de regering inzake maatregelen om die bedrijven zo goed mogelijk te helpen en te vermijden dat onnodig jobs verloren zouden gaan.

Gisterenavond heb ik ook overleg gehad met Febelfin, de vertegenwoordigers van de financiële sector. De banken hebben er zich uitdrukkelijk toe verbonden om de Belgische bedrijven zoveel mogelijk te ondersteunen in een moeilijke economische periode. Bedrijven die een impact voelen, moeten contact opnemen met de banken of met kredietverleners om met hen te bekijken welke maatregelen kunnen worden genomen om hen door die moeilijke financiële periode te krijgen.

Je suis aussi en contact continu avec mes collègues ministres des Finances au niveau européen. Il y a eu des concertations et il y en aura d'autres dans les prochains jours afin de voir quelles mesures peuvent être prises en commun et ce, de façon coordonnée. Il est clair que l'impact économique aura un effet domino à travers toute l'Europe.

Ik sta voortdurend in contact met mijn Europese collega's. We ple-gen overleg om gemeenschappelijke en gecoördineerde maatregelen te nemen. De economische weerslag zal een domino-effect teweegbrengen in heel Europa.

Dames en heren, wij weten dat het economisch model van ons land heel wat automatische stabilisatoren heeft en dat ons land heel wat mogelijkheden heeft om de impact van zo'n economische shock te absorberen.

Le modèle économique belge peut compter sur de nombreux stabilisateurs automatiques. De multiples instruments existent pour amortir l'onde de choc économique de l'émergence du coronavirus. Nous mobiliserons tous les moyens nécessaires pour éviter à nos entreprises de faire faillite et à nos travailleurs de perdre leur

Naast de noodzakelijke medische maatregelen die wij genomen hebben en verder zullen nemen, is het voor mij zeer duidelijk dat wij alles op alles zullen zetten om ervoor te zorgen dat onze bedrijven niet over de kop gaan en dat mensen niet onnodig hun job moeten verliezen.

02.15 **David Clarinval**, ministre: Monsieur le président, chers collègues, je vais m'exprimer ici en ce qui concerne les matières de la Fonction publique et du Budget.

Pour la Fonction publique, j'ai décidé ce matin de publier une seconde circulaire qui élargit les mesures annoncées le 1er mars. Ce nouveau texte renforce les mesures de protection des fonctionnaires fédéraux et donc indirectement des usagers contre le risque de contracter le coronavirus, tout en garantissant le maintien des services publics.

Cette circulaire, présentée ce matin aux syndicats, encourage et multiplie les possibilités de télétravail. Elle renforce également les possibilités de dispense de service tout en veillant à clarifier les règles applicables dans ce cas.

Dans la foulée des recommandations du CNS, nous encourageons le télétravail des membres du personnel de l'État. Les jours prestés à domicile – les jours de télétravail autorisés – seront immunisés par rapport à la règle des trois cinquièmes sur un an. L'étalement des horaires est également recommandé afin d'éviter au maximum les déplacements au sein des transports en commun.

La possibilité qu'un fonctionnaire ou qu'un agent ait été directement en contact avec une personne dépistée positivement dans sa sphère privée ou professionnelle est également abordée. Dans ce cas, une dispense de service est octroyée pour la journée afin de lui permettre de contacter son médecin. Dans l'attente du diagnostic, le télétravail sera autorisé ou, à défaut, la réalisation d'autres tâches à domicile. Si ce n'est pas possible, une dispense de service sera également accordée.

Ces règles seront applicables aux membres du personnel qui ont directement été en contact avec un autre membre du personnel pour lequel il existe une suspicion de détection du coronavirus attestée par un médecin.

Sur le plan budgétaire, nous avons longuement évoqué ce sujet en commission. Il a été décidé notamment de créer, pour avoir une évaluation globale, un groupe de travail qui allie le Parlement, le gouvernement mais aussi les administrations, et ce, afin d'évaluer globalement les conséquences sur notre économie.

Dans l'immédiat, nous avons déjà alloué quinze millions d'euros au SPF Santé publique pour l'acquisition de matériel médical de première nécessité, dix millions de masques chirurgicaux et un million de masques FFP2.

En ce qui concerne l'INAMI et particulièrement le budget des hôpitaux, une actualisation sera réalisée en juin et, si nécessaire, la dotation d'équilibre interviendra pour compléter les besoins. En extrême urgence, le gouvernement pourra de toute façon préparer une délibération budgétaire pour toute intervention urgente. C'est l'article 70 de la loi du 22 mai 2003. Nous sommes donc prêts à pallier toute demande supplémentaire imprévue.

En l'état actuel des choses, ces différentes mesures, tant pour le

emploi.

02.15 **Minister David Clarinval**: Wat het departement Ambtenarenzaken betreft, heb ik vanmorgen een omzendbrief gepubliceerd waarbij de op 1 maart aangekondigde maatregelen worden uitgebreid. De bescherming van de federale ambtenaren en de gebruikers wordt versterkt zonder dat dat ten koste gaat van de dienstverlening van de overheid. Er worden meer mogelijkheden geboden inzake telewerk en dienstvrijstelling, en de regels worden verduidelijkt.

Telewerk wordt aangemoedigd. De dagen waarop men thuis werkt zullen niet meetellen voor de telewerklimiet van drie vijfde van de arbeidsduur op jaarbasis. Er wordt geadviseerd om de werktijden te spreiden, zodat er minder mensen tegelijkertijd het openbaar vervoer nemen.

Als een ambtenaar mogelijk in contact is gekomen met een persoon die drager is van het virus, krijgt hij een dag dienstvrijstelling om contact op te nemen met zijn huisarts. In afwachting van de diagnose zijn telewerk of een dienstvrijstelling toegestaan.

Wat de begroting betreft, hebben we een werkgroep met vertegenwoordigers van het Parlement, de regering en de administraties opgericht die de impact van de crisis op onze economie moet evalueren.

We hebben vijftien miljoen euro gealloceerd ten behoeve van de FOD Volksgezondheid voor de aankoop van tien miljoen operatiemaskers en een miljoen FFP2-maskers.

De begroting van de ziekenhuizen zal in juni geüpdatet worden en indien nodig zal er in de behoeften voorzien worden via een evenwichtsdotatie. In het uiterste geval kan de regering een begro-

personnel que pour le budget, nous permettent de faire face à la situation, que nous pourrions sans problème réévaluer si le besoin s'en faisait sentir.

tingsberaadslaging voorbereiden. We zijn bereid om onvoorziene uitgaven te dekken.

Die maatregelen stellen ons in staat om de situatie het hoofd te bieden en zullen indien nodig opnieuw geëvalueerd worden.

02.16 Minister **Pieter De Crem**: Mijnheer de voorzitter, de maatregelen die met betrekking tot de openbare orde werden genomen, vloeien voort uit maatregelen die werden genomen door de minister van Volksgezondheid op basis van een aantal aanbevelingen. De maatregelen die eergisteren werden genomen, waren gepaste maatregelen, omdat wij ons baseren op wetenschappelijk advies. Dat wetenschappelijk advies komt vanuit de RMG, de *response group*, en ook van een aantal mensen die de leiding hebben bij de FOD Volksgezondheid. Daarom hebben we het gepaste antwoord gegeven en was het aangewezen dat burgemeesters en gouverneurs bij de besluitvormingsprocedure werden betrokken.

Eergisterenavond hebben alle gouverneurs zich op voorstel van de eerste minister en haar regering in Brussel verzameld. We hebben daar initiatieven besproken om uitvoering te geven aan de maatregelen die door de regering waren vooropgesteld. De gouverneurs hebben ondertussen de burgemeesters samengeroepen. Die vergaderingen hebben plaatsgevonden. Velen van hen dringen nu aan op bijkomende maatregelen.

Die bijkomende maatregelen zoals vastgelegd in een koninklijk besluit van 2003 met betrekking tot de noodplanning, zijn nu in onderzoek. Heel duidelijk is dat er nu over heel het grondgebied door alle gouverneurs en alle burgemeesters op wordt aangedrongen om maatregelen te nemen die uniform zouden gelden over heel het grondgebied, voor iedere stad en voor iedere gemeente, en die ook vanuit het federale niveau zouden worden opgevolgd. Dat voorstel zal wellicht heel binnenkort op de Nationale Veiligheidsraad worden besproken, voorafgegaan door een vergadering van het kernkabinet, waarna wij, zoals het KB het voorschrijft, gouverneurs en burgemeesters zullen inlichten, zo we die stappen nemen.

Ik wil iedereen bedanken, de leden van de regering, ook de Parlementsleden, de burgemeesters en de gouverneurs, om die richting in te slaan.

02.17 Minister **Nathalie Muylle**: Mijnheer de voorzitter, ik meen dat het geen bijkomende uitleg behoeft: de economische situatie is ernstig. Het was voor mij dan ook zeer belangrijk dat de coördinatie de jongste week zeer goed bleef.

Wij hebben daarover in de commissie voor Economie een goed minidebat gehouden. Er zijn in de taskforces vele verschillende initiatieven genomen door de collega's van de regio's. De coördinatie daarvan wordt opgenomen door de voorzitter van de FOD Economie zelf, omdat het heel belangrijk is dat wij al onze informatie van de verschillende sectoren, werkgevers en werknemers, met elkaar kunnen delen.

02.16 **Pieter De Crem**, ministre: Les mesures touchant à l'ordre public sont la conséquence des mesures en matière de santé publique. Les mesures d'avant-hier étaient des mesures appropriées, basées sur des avis scientifiques. Il était bel et bien opportun d'associer les gouverneurs de province et les bourgmestres à la prise de décision. Avant-hier, nous avons discuté avec les gouverneurs des mesures qui avaient été décidées par le gouvernement. Les gouverneurs ont ensuite convoqué les bourgmestres.

Beaucoup insistent à présent pour que des mesures supplémentaires soient prises. Ces mesures supplémentaires, telles que fixées par l'arrêté royal relatif à la planification d'urgence, sont examinées. Les gouverneurs et bourgmestres demandent des mesures uniformes pour l'ensemble du territoire. Cette proposition sera examinée dans les plus brefs délais par le Conseil national de sécurité.

Je tiens à remercier tout le monde, le gouvernement, le Parlement, les bourgmestres et les gouverneurs, d'agir ensemble dans ce sens.

02.17 **Nathalie Muylle**, ministre: La situation économique est grave. Les Régions ont pris de nombreuses initiatives au sein d'un grand nombre de *task forces*. Étant donné l'importance de bien coordonner ces initiatives, cette tâche a été confiée au président du SPF Économie.

En ce qui concerne les conséquences pour les consomma-

Ook alles wat de consument betreft, is belangrijk. Wij spelen kort op de bal. Wij hebben bijna dagelijks contact met de verzekeringssector en met de reissector. Alle vragen over reizen en terugbetalingen worden in de vorm van vragen en antwoorden op de verschillende websites aangevuld door de FOD Economie. Ook de info van de algemene website wordt elke dag aangevuld en *à jour* gehouden.

Comme l'ont dit mes collègues, nous avons pris des mesures concernant le chômage temporaire pour raisons économiques et cas de force majeure. La mesure relative au chômage temporaire pour force majeure était prévue jusqu'au 31 mars 2020 et a été prolongée de trois mois. Quant à l'allocation de chômage, nous avons augmenté le taux de l'allocation de chômage temporaire. Celui-ci est porté à 70 %. C'est très important.

Wat beide maatregelen betreft, wil ik er toch op wijzen dat mijn diensten en die van de RVA er alles aan doen om de aanvragen op een heel vlotte manier te laten verlopen. Een goede week geleden hadden wij aanvragen ontvangen van zo'n 100 bedrijven en zo'n 1.500 medewerkers die in tijdelijke werkloosheid zitten, terwijl vandaag voor 6.762 werknemers de economische werkloosheid werd goedgekeurd voor een totaal van 366 bedrijven. Vandaag behandelen wij de aanvraag van nog eens 324 bedrijven, wat nog eens goed is voor meer dan 8.000 medewerkers, zowel via economische werkloosheid als via overmacht. Wij proberen de dossiers zo snel mogelijk, op een aantal dagen, te behandelen, zodat alles vlot verloopt.

Ik wil hier nog een belangrijke opmerking bij maken. Er zijn heel veel vragen naar cijfers over economische werkloosheid en overmacht, maar ik wil heel duidelijk zijn. Bedrijven doen vandaag een aanvraag voor, bijvoorbeeld, economische werkloosheid voor 60 of 80 medewerkers. Dat betekent niet dat al die medewerkers vandaag ook economisch werkloos zijn. Heel veel onder hen zijn aan het werk en worden een dag, enkele dagen of halftijds thuis gelaten. Als een bedrijf een aanvraag doet voor al zijn medewerkers, is het ook niet zo dat iedereen dan thuis komt te zitten.

Los van de aanvragen en de dossiers die goedgekeurd zijn, zullen wij pas begin april, wanneer wij de werkloosheidsuitbetalingen zien, zien voor hoeveel mensen er effectief werkloosheidsuitkeringen zijn uitbetaald. Dat is toch wel een belangrijke nuance die wij hierbij moeten maken, maar ik geef toe dat de aanvragen veelvuldig binnenkomen. De voorbije dagen stegen ze zelfs nog. Mijn diensten doen er alles aan om ze vlot te behandelen, met de nodige flexibiliteit, zodat wij de nodige economische garanties kunnen geven, zowel aan de werknemers als aan de werkgevers.

teurs, nous sommes quotidiennement en contact avec le secteur des assurances et des voyages. Des réponses aux questions relatives aux voyages et aux remboursements sont publiées par le biais de mises à jour sur les sites respectifs du SPF Économie. Les informations communiquées sur le site internet général sont actualisées chaque jour.

We hebben de maatregelen met betrekking tot de tijdelijke werkloosheid om economische redenen of wegens overmacht, die oorspronkelijk tot en met 31 maart 2020 van kracht zouden zijn, met drie maanden verlengd. We hebben het bedrag van de uitkering voor tijdelijke werkloosheid verhoogd tot 70 % van het gemiddelde geplafonneerde loon.

Mes services ainsi que l'ONEM mettent tout en oeuvre afin de fluidifier au maximum le traitement des demandes. Il y a une semaine, une centaine d'entreprises avaient introduit une demande, pour un total de 1 500 travailleurs. Aujourd'hui, ce sont 366 entreprises qui ont reçu le feu vert pour une mise au chômage temporaire de 6 762 travailleurs, tandis que les demandes de 324 autres entreprises sont en cours de traitement. Nous nous efforçons de traiter ces demandes en quelques jours.

Des chiffres nous sont réclamés avec insistance, mais nous ne pourrions connaître les montants effectivement versés qu'en avril. Qu'une entreprise introduise une demande de possibilité de chômage économique pour 80 travailleurs ne signifie pas que ceux-ci se retrouveront tous en chômage économique complet: certains ne resteront que quelques jours à domicile ou poursuivront leurs activités à temps partiel.

De **voorzitter**: Ik dank u, mevrouw de minister. Om het evenwicht met het Parlement te bewaren, stel ik

voor dat wij nu naar de replieken overgaan. U weet dat degene die repliceert niet noodzakelijk dezelfde persoon moet zijn als de vraagsteller.

02.18 Sophie Rohonyi (DéFI): Madame la première ministre, je vous remercie ainsi que les différents membres du gouvernement pour vos réponses. Je vous remercie également pour le message de soutien que vous adressez aux citoyens, au corps médical, aux entreprises et aux indépendants. C'est un geste très important comme le sont les mesures concrétisant ce soutien. De plus, je vous remercie pour un message essentiel, à savoir que chacun de nous doit prendre ses responsabilités. Que nous soyons citoyen, politique, nous avons, tous, notre rôle à jouer dans cette crise et nous devons nous protéger les uns les autres.

Je retiendrai de l'ensemble de nos interventions, et ce, indépendamment de nos tendances politiques ou idéologiques, que nous sommes d'accord sur au moins une chose: si nous voulons ralentir la progression de ce virus et éviter de nous retrouver dans une position aussi extrême que celle dans laquelle se trouve l'Italie aujourd'hui, nous devons être capables de prendre des mesures sociales fortes qui s'imposeront à tous les niveaux de pouvoir. J'espère sincèrement que le Conseil national de sécurité entendra cet appel.

Je regrette la réponse de Mme la ministre de la Santé parce qu'elle a fait preuve d'un manque d'anticipation en ce qui concerne, notamment, le matériel et, en particulier, l'absence de stock stratégique de masques.

Toujours est-il, madame la première ministre, que vous pouvez compter sur notre soutien. Je vous appellerai néanmoins à davantage de clarté et d'unité dans vos messages et vos mesures. Sachez sincèrement que vous pouvez compter sur le soutien du Parlement!

02.19 Georges Gilkinet (Ecolo-Groen): Madame la première ministre, mesdames et messieurs les membres du gouvernement, vous pouvez compter sur le soutien et la collaboration des écologistes. Je pense que face à la gravité de la pandémie, opposition et majorité, cela ne doit plus tenir. Je veux que chacune et chacun le comprenne.

Il faut agir, madame la première ministre, plutôt trop que trop peu, plutôt trop vite que trop tard. C'est maintenant qu'il faut le faire et de façon forte. Vous disposez d'outils, jusqu'à la possibilité de réquisition. De façon explicite, le message doit être compréhensible par tous, de façon unifiée et coordonnée, avec une ligne qui doit être donnée par l'État fédéral et qui doit être suivie par l'ensemble des entités de ce pays. L'urgence nécessite que nous travaillions dans cette direction.

Il faut une direction, un chef, des moyens, aussi. Les quinze millions actuellement dégagés sur la base de la provision interdépartementale sont-ils suffisants? C'est une question que nous nous posons.

Je voudrais attirer l'attention, dans cette réplique, sur les plus fragiles qui doivent être pris en compte dans la gestion de cette pandémie. Ce sont évidemment les aînés, ceux qu'on doit protéger en évitant ou limitant la propagation de la pandémie; ce sont les personnes qui sont un peu oubliées dans les centres fermés; les personnes sans domicile fixe, y compris les personnes qui sont aujourd'hui dans des

02.18 Sophie Rohonyi (DéFI): Ik dank u voor uw steunbetuiging aan de burgers, het medisch personeel, de bedrijven en de zelfstandigen. Wat u zegt is essentieel: iedereen moet zijn verantwoordelijkheid opnemen.

Los van onze politieke overtuiging zijn we het erover eens dat we, om de verspreiding van het virus te vertragen, krachtdadige maatregelen moeten nemen op alle beleidsniveaus. Ik hoop dat de Nationale Veiligheidsraad aan die oproep gehoor zal geven.

Ik betreur het gebrek aan vooruitziendheid van de minister van Volksgezondheid, net als het gebrek aan een strategische voorraad van mondkapen.

Mevrouw de premier, ik roep u ertoe op meer duidelijkheid en uniformiteit aan de dag te leggen in uw communicatie en uw maatregelen. U kunt rekenen op de steun van het Parlement!

02.19 Georges Gilkinet (Ecolo-Groen): In het licht van de pandemie kan de regering op de steun van de groenen rekenen.

De federale overheid moet een zeer duidelijk richtsnoer geven, dat door alle beleidsniveaus van dit land moet worden gevolgd.

Met betrekking tot de middelen vragen we ons af of de tot dusver uitgetrokken 15 miljoen euro voldoende zijn.

Bovendien moeten de inspanningen dringend worden toegespitst op de eerstelijnszorg: artsen, verpleegkundigen én tandartsen, die niet over het materieel beschikken om zichzelf en hun patiënten te beschermen. Er moet bijzondere aandacht worden besteed aan kwetsbare groepen: ouderen, personen in gesloten

prisons; et surtout, la première ligne: les médecins, les infirmiers, mais aussi les dentistes qui, aujourd'hui, ne disposent pas du matériel pour se protéger et pour protéger leurs patients. Vous le savez, c'est pour nous l'urgence.

Nous vous demandons vraiment des moyens adaptés pour protéger les grands-parents la semaine prochaine, si les écoles ferment et qu'il faut trouver des solutions de garde pour les enfants. Il faudra permettre aux travailleurs aussi d'avoir des conditions de travail adaptées à cette situation qui demande la mobilisation de tous et toutes.

02.20 Meryame Kitir (sp.a): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de eerste minister, ik ben verheugd te vernemen dat u de situatie van nabij opvolgt en dat u de Nationale Veiligheidsraad bijeenroept. Ik denk dat dit ook is wat de mensen verwachten, dat we kort op de bal spelen.

Ik wil hier echter mijn boodschap herhalen. Deze situatie vraagt geen politieke spelletjes. Er moet vooral duidelijkheid worden verschaft aan de mensen. Als mensen bang zijn, hebben ze duidelijke richtlijnen nodig. Zoals ik eerder al heb gezegd, begrijpen zij niet waarom het een wel mag en het andere niet. Die duidelijke maatregelen moeten goed worden gecoördineerd.

Daarom begrijp ik niet waarom het federaal rampenplan niet wordt afgekondigd. Wij hebben een federaal rampenplan dat ervoor zorgt dat wij voorbereid zijn als er zich een crisis voordoet. Die crisis is er en ik heb van u geen antwoord gekregen waarom u er niet voor kiest om het federaal rampenplan vandaag af te kondigen. Ik kijk ernaar uit om de echte reden te horen waarom u meent dat dit niet nodig is.

De ene zegt dat de mensen thuis moeten blijven als ze zich ziek voelen, terwijl de andere oproept om thuis te blijven als ze dat kunnen. U hebt terecht gezegd dat de individuele verantwoordelijkheid bij de mensen ligt om elkaar niet meer te kussen en om de handen te wassen. Ik probeerde de voorzitter vanochtend een Wuhangroet te geven. Hij snapte het nog niet helemaal en heeft mij gestampt, maar dat komt nog wel.

Het is belangrijk dat de juiste richtlijnen worden meegedeeld en dat de juiste maatregelen worden genomen, zodat iedereen ervoor kan zorgen dat de epidemie wordt vertraagd en dat er niet nog meer slachtoffers vallen.

De **voorzitter**: Collega Kitir, ik dank u voor de repliek en onthoud mij van verdere commentaar.

02.21 Patrick Prévot (PS): Madame la première ministre, en entendant la réponse plurielle de votre gouvernement, je ne pouvais m'empêcher d'avoir une pensée pour le personnel soignant qui continue à travailler. Ces femmes et ces hommes, au quotidien, travaillent dans des conditions très compliquées à cause de cette crise du COVID-19 et qui, malheureusement, subissent aussi le défaut de prévisibilité du gouvernement.

Vous l'avez rappelé: cinq millions de masques arriveront vendredi. Avez-vous un plan de répartition? Comment seront distribués ces masques? Nous n'en savons rien. Quand seront prises les mesures

centra of in gevangenissen, daklozen ...

Daarnaast moeten er oplossingen worden gezocht als de scholen worden gesloten en in het algemeen moeten de arbeidsomstandigheden worden aangepast.

02.20 Meryame Kitir (sp.a): Je me réjouis de cette réactivité. C'est aussi ce qu'attendent les citoyens. Les petits jeux politiques ne sont pas de mise ici. Ce qu'il faut, c'est de la clarté et des mesures bien coordonnées. C'est pourquoi je ne comprends pas pourquoi on ne déclenche pas le plan catastrophe fédéral. J'aimerais en connaître les raisons. Entre-temps, un ministre dit blanc et l'autre dit noir. Il est vrai qu'il en va de notre responsabilité individuelle de ne plus s'embrasser et de se laver régulièrement les mains. Ce matin, j'ai essayé de donner un "Wuhanshake" au président, mais il n'a pas encore vraiment compris puisqu'il m'a répondu par un coup de pied.

L'important est de communiquer des directives correctes et de prendre les mesures adéquates.

02.21 Patrick Prévot (PS): Ik ben in gedachten bij het verzorgend personeel, dat in zeer moeilijke omstandigheden moet werken en bovendien nog eens heeft af te rekenen met een regering die een gebrek aan vooruitziendheid aan de dag legt.

Weet u overigens al hoe u de vijf miljoen maskers zal verdelen die

complémentaires? Quand arriveront les masques qui viendront suppléer à ces cinq millions, car ils ne suffiront pas?

Depuis le début de la crise, je vous le dis, nous avons plus que jamais besoin d'une unicité de commandement, d'une pilote, en l'occurrence, pour gérer cette crise. C'est la raison pour laquelle le groupe socialiste appelle de tous ses vœux ce gouvernement à prendre des vraies mesures. Vous ne pouvez plus reporter le poids de la charge et la responsabilité sur les villes et les communes. Vous devez prendre pleinement les mesures pour éviter le flou artistique, avec tantôt des bourgmestres qui prennent des décisions drastiques et d'autres qui sont beaucoup plus laxistes.

J'ai entendu que le Conseil national de sécurité se réunissait cet après-midi. J'espère que, de cette réunion, sortiront de vraies mesures qui seront connues et reconnues que l'on soit à Eupen, à Gand, à Bruxelles ou à Mons.

02.22 Dominiek Sneppe (VB): Mevrouw de minister, voor mij is het duidelijk dat er niet echt een plan is. Ik hoorde mevrouw Kitir nog vragen waar uw plan is en waarom het niet in werking treedt. Volgens mij is er gewoon geen plan of is het in elk geval onvoldoende uitgewerkt. Het feit dat er niet genoeg beschermend materieel voorhanden is, vormt daar het mooiste voorbeeld van. De problemen pas oplossen als ze rijzen, is lapwerk van een slechte loodgieter. Mevrouw de minister, van u verwachten we beter.

Ik sta trouwens verstomd over wat volgens u en sommigen in het halfroond de oplossing is. We moeten Volksgezondheid herfederaliseren, luidt de oplossing. Ik sta paf, wanneer ik zogenaamd progressieve politici zo'n oerconservatieve oplossing hoor voorstellen. In plaats van deze onbestuurbare staat te moderniseren door de deelstaten sterker te maken, gaat u 20, 30 tot zelfs 100 jaar terug in de tijd en pleit u voor een herfederalisering. Blijkbaar willen sommigen de crisis misbruiken om het België à papa te versterken, of hoe het ene virus het andere ondersteunt.

Een federale eerste minister, een federale minister of een federale minister van Volksgezondheid die geen kordate maatregelen durft te nemen, is het mooiste bewijs dat niet herfederaliseren de oplossing is, maar juist defederaliseren. Krachtdadige besluiten en eenduidige maatregelen kunnen alleen genomen worden als de bevoegdheden bij één Vlaamse minister liggen. Een land dat alleen nog gered kan worden door een pandemie, is het redden niet waard. Hou u dus niet bezig met het redden van het land, hou u bezig met het redden en beschermen van onze mensen.

Vlaams Belang wil u daarbij helpen. Wij hebben een Facebookpagina met meer dan een half miljoen volgers. U mag die gebruiken om uw communicatie met de bevolking te stroomlijnen. Daar schort het immers aan. Mevrouw de minister, aan u om op ons aanbod in te gaan.

vrijdag aankomen? Zal dat aantal volstaan?

De PS-fractie roept deze regering met aandrang op om echte maatregelen te nemen en te stoppen haar verantwoordelijkheid af te wentelen op de lokale overheden.

Ik hoop dat de Nationale Veiligheidsraad, die vanmiddag blijkbaar samenkomt, voor de dag zal komen met eenvormige maatregelen voor het hele land.

02.22 Dominiek Sneppe (VB): Il n'y a d'évidence pas de plan ou s'il existe, il n'est en tout cas pas suffisamment élaboré; songeons, par exemple, au stock insuffisant de matériel de protection. Se contenter de résoudre les problèmes au moment où ils surgissent est comparable au travail bâclé d'un mauvais plombier.

La solution proposée aujourd'hui par certains me laisse pantoise: re-fédéraliser les compétences en matière de santé publique. Les tenants de cette option, plutôt que de moderniser cet État ingouvernable en élargissant les compétences des entités fédérées, font un bond de cent ans dans le passé. D'aucuns souhaitent apparemment exploiter cette crise pour renforcer la Belgique de papa. Des décisions fortes et claires ne peuvent être prises que si ces compétences sont dévolues à un unique ministre flamand de la Santé. Un pays que seule une pandémie peut sauver ne mérite pas d'être sauvé.

La ministre ne doit surtout pas hésiter à utiliser notre page Facebook qui rassemble plus d'un demi million de followers. Elle aura ainsi l'assurance que son message sera enfin diffusé en bon ordre auprès de la population

02.23 Egbert Lachaert (Open Vld): Mevrouw de eerste minister,

02.23 Egbert Lachaert (Open

mijnheer de voorzitter, collega's, ik meen dat het duidelijk is dat er de komende uren en dagen wellicht accurate verdere maatregelen genomen zullen moeten worden. Ik heb begrepen dat daar vanmiddag nog verder over overlegd wordt en dat die in de nasleep daarvan gecommuniceerd zullen worden.

Ik meen dat wij als politici een gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben om accuraat te communiceren, om de juiste beslissingen te nemen, en dat dit ook gebeurt.

De burgers hebben sommige zaken al begrepen. Elkaar geen hand meer geven maar nieuwe manieren van begroeting vinden, zoals mevrouw Kitir daarnet voorstelde, kunnen wij creatief opvatten, maar ik meen dat de ernst wel degelijk is doorgedrongen bij de mensen. Tot eergisteren was dat niet het geval.

De bevolking wordt gesensibiliseerd en begrijpt sinds gisteren ook wel dat de toestand in deze fase ernstiger geworden is en dat wij daar rekening mee moeten houden om die fase verder door te maken.

Ik meen echter dat het totaal geen zin heeft dat politici onderling over die maatregelen bekvechten. Of het beter gaat met acht bevoegde ministers of één, is een zeer interessante theoretische discussie, maar ik meen dat wij vooral een eenduidig beleid en een eenduidige communicatie nodig hebben.

Ik weet, mevrouw de eerste minister, dat u daar met uw ministers uw best voor doet. Geef de nodige instructies door aan de gouverneurs. Als die aangepast moeten worden, leg dan goed uit waarom dat zo is. Wij moeten niet nodeloos panikeren, maar accuraat fase per fase de noodzakelijke maatregelen nemen.

Als burgers moeten wij die dan ook opvolgen en eensgezind ondersteunen. Zo pakken wij de crisis aan, eensgezind met de politiek.

02.24 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): Madame la première ministre, permettez-moi tout d'abord de remercier et de féliciter tout ce personnel médical de première ligne, de deuxième ligne, les infirmières et les infirmiers, tous ces médecins qui luttent tous les jours contre la maladie. On peut les applaudir ici. Respect pour le travail que vous faites!

J'ai deux remarques importantes à formuler.

La première concerne la communication. Quelle cacophonie dans la communication! Une ministre recommande certaines choses. Un autre l'interdit. Un autre encore décourage. On ne s'y retrouve plus! Ce n'est pas possible! Les gens veulent une communication claire.

Hoe is het mogelijk dat er niet meer kritische geest aan de dag wordt gelegd? Hoe kunnen nog wel negen ministers zo'n onnozele beslissing nemen? Een virus stopt niet bij de taalgrens. Er zijn negen ministers en sommige partijen willen er nog meer. Komaan. Op dergelijke beslissingen moet worden teruggekomen. Er moet duidelijk worden gecommuniceerd in de plaats van te komen met zulke onnozele beslissingen.

Vld): D'autres mesures devront encore être prises au fil des heures et des jours à venir. Il incombe à tous les responsables politiques de prendre les décisions qui s'imposent et de les communiquer. La population a déjà bien compris la gravité de la situation. Des campagnes de sensibilisation battent leur plein. Il est dès lors absurde que les responsables politiques se querellent à propos des mesures qui ont été prises. Qu'il y ait un seul ministre compétent ou huit, nous avons surtout besoin à présent d'une stratégie cohérente et d'une communication sans ambiguïté. Il ne faut pas céder à la panique, mais prendre, par phase, les mesures qui s'imposent et les expliquer clairement. Les citoyens devront ensuite appliquer et soutenir ces mesures. Gérons cette crise dans le consensus.

02.24 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): Ik wil alle zorgverleners die zich inzetten om de ziekte te bestrijden lof toezwaaien. Zij verdienen applaus. Respect voor het werk dat ze leveren!

Mijn eerste punt gaat over de communicatie: wat een kakofonie! Eén minister raadt bepaalde zaken aan die door een andere minister dan weer verboden worden. De mensen willen dat er helder en duidelijk gecommuniceerd wordt!

Comment est-il possible que neuf ministres puissent prendre une décision aussi stupide? Un virus ne s'arrête pas à la frontière linguistique. Je les enjoins de revenir immédiatement sur leurs décisions et de communiquer clairement.

J'en viens au deuxième point, madame la première ministre. La santé des gens doit passer avant le profit et le business! La santé des gens, c'est important! Aujourd'hui, la ministre de la Santé confirme que, dans l'esprit, tous ces laboratoires n'ont pas le droit de surfacturer. Nos médecins qui exercent au sein de Médecine pour le Peuple ont recueilli six témoignages qui indiquent que des laboratoires privés demandent 75 à 130 euros de plus, profitant ainsi de la peur des gens. Cette soif de profit est scandaleuse! L'autorité publique doit intervenir. J'ai apporté ces témoignages ici. La ministre de la Santé a déclaré que ce n'était pas vraiment le but.

Chers collègues, les autorités publiques doivent intervenir. Il est inacceptable que l'on prenne de l'argent dans la poche des gens pour ne pas les guérir. Le profit doit passer après la santé!

02.25 Michel De Maegd (MR): Monsieur le président, madame la première ministre, je vous remercie ainsi que les membres de votre gouvernement pour vos réponses. Il est en effet essentiel, en ce moment de pandémie et dans ce contexte, de prendre toutes les mesures nécessaires en gardant, à chaque instant dans cette crise, vous l'avez dit, une sérénité et surtout un sens des responsabilités. Merci pour cela!

Je voudrais, à cet égard, souligner la mobilisation remarquable de l'ensemble des intervenants dans le secteur des soins de santé mais également le civisme de nos citoyens qui participent, eux aussi, à l'effort collectif. Nous devons les encourager à continuer cet effort pour endiguer, le plus vite possible, cette pandémie.

Comme vous l'avez dit, madame la première ministre, la situation évolue constamment et la gestion de la ligne du temps, dans cette crise, est cruciale. Nous comptons sur l'évaluation permanente du Conseil national de sécurité que vous réunissez pour prendre les mesures adéquates au moment opportun. J'entends votre volontarisme. J'entends le volontarisme d'autres ministres pour aider les entreprises, les travailleurs, les PME et les citoyens. Allons plus loin, plus vite, plus fort car le télétravail, pour reprendre cet exemple, et en ce compris celui des transfrontaliers, ne doit pas – alors qu'il est une question de bon sens en ce moment – se retourner fiscalement contre eux.

Chers collègues, au-delà de toute considération partisane ou autre, la santé – oui, monsieur Hedeboom! – de nos concitoyens est bien évidemment la priorité et la première priorité du moment. C'est une évidence! Et cela doit se faire – je vous le dis solennellement, monsieur Hedeboom – sans division politique stérile car, plus que jamais face à ce virus et à son expansion: "Eendracht maakt macht, L'union fait la force!"

02.26 Kathleen Depoorter (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik heb hier heel veel goede wil en ook een paar goede maatregelen gehoord.

Zo kom ik bij mijn tweede punt. De gezondheid van de mensen moet primeren op winstbejag! Uit getuigenissen blijkt dat privélabo's 75 tot 130 euro meer vragen. Ze profiteren van de angst van de mensen. Dat winstbejag is schandalig! De overheid moet daartegen optreden.

02.25 Michel De Maegd (MR): We moeten de regering danken voor haar verantwoordelijkheidsgevoel bij de aanpak van de pandemie.

Ik wil de aandacht vestigen op de opmerkelijke inzet van de hele gezondheidszorgsector en ook op de burgerzin van onze burgers die ook aan de collectieve inspanning deelnemen.

We rekenen op de permanente evaluatie door de Nationale Veiligheidsraad, die u bijeenroep om de passende maatregelen te nemen.

Op economisch vlak verneem ik dat u zich voluntaristisch opstelt. De maatregelen die er genomen werden om de pandemie in te dammen en door het gezond verstand ingegeven werden, zoals bijvoorbeeld telewerk, mogen zich op fiscaal vlak niet tegen de werknemers keren, ook niet tegen de grensarbeiders.

De gezondheid van onze medeburgers heeft momenteel natuurlijk de hoogste prioriteit en we moeten steriele politieke verdeeldheid voorkomen. Meer dan ooit geldt in onze strijd tegen dat virus "Eendracht maakt macht" / "L'union fait la force!"

02.26 Kathleen Depoorter (N-VA): J'ai entendu dans ces réponses beaucoup de bonne

Ik zou niettemin willen waarschuwen. Wat wij niet mogen doen, is op kap van onze zieken een goednieuwsshow brengen. Ik heb het veel liever over maatregelen en over een aanpak.

Mijn collega Frieda Gijbels en ik zijn al weken bezig met de corona-uitbraak. Al weken brengen wij in de commissie voor Gezondheid aandachtspunten aan op een wetenschappelijke manier. Wij hebben echter getalm gevoeld.

Wij zijn erg blij dat u onze aanbevelingen hebt overgenomen. Wij zijn heel blij dat de mondmaskers zijn besteld en zullen aankomen. Wij hopen nu dat zij bij de zorgverstrekkers zullen terechtkomen en dat zij zullen belanden bij de mensen die ze nodig hebben en in de eerste linie bij onze zieken staan.

Ook positief is dat vannacht – ik weet niet waarom het vannacht was – de ziekenhuizen hebben vernomen waar zij de mondmaskers kunnen bestellen. Ook dat heeft toch lang geduurd. Wij zijn nu immers al twee weken heel ernstig met de coronacrisis bezig. Sinds vannacht weten de ziekenhuizen echter dat zij mondmaskers kunnen bestellen en waar zij ze kunnen bestellen.

Ik heb een tip voor u. Neem alstublieft ook de beroepsverenigingen mee. Zij hebben mij vanochtend immers nog gebeld. De tandartsen hebben godzijdank nu ook mondmaskers kunnen bestellen. Dat geef ik even terzijde mee.

Minister De Block heeft het hier over het testmateriaal gehad en over het feit dat wij in België veel meer dan in andere landen zouden testen. Ik weet niet waar zij haar info haalt, maar de info die wij uit de wereldmeters halen, vertelt ons iets anders. Die info stelt dat wij minder testen. Dat is ook wat wij van de artsen horen.

De spreker van de PTB heeft erop gewezen dat die tests duur zijn. Collega, u moet uw dokters informeren. Ik ken labo's waar de test slechts 29 euro kost, wat bijna de helft is. Ik heb ook een tip voor u. Er zijn ook zelftesters mogelijk, zodat bij de arts perfect kan worden getest.

Mevrouw de minister, gisteren in de commissie voor Financiën is beslist een werkgroep op te richten. Ik nodig u uit om daadkracht te tonen en uw job te doen. Politiek is keuzes maken en zorgen voor de mensen. Daarvoor reken ik op de regering en daarvoor willen wij een partner zijn.

02.27 Catherine Fonck (cdH): Madame la ministre, ne pas paniquer, ne pas minimiser mais agir. Je retiens de vos propos que la décision d'un pilotage unique fédéral sera prise incessamment. Je le souhaite et nous vous soutiendrons sur ce point. Ceci me semble d'autant plus crucial que nous venons d'apprendre que la ville de Knokke avait décidé de se mettre en quarantaine. Pendant que nous discutons ici et que nous appelons à la cohérence, d'une commune à l'autre, il y a des décisions à géométrie variable. Ce n'est pas comme cela que les patients et la population seront convaincus de suivre les mesures décidées qui permettront de freiner le virus.

Permettez-moi d'insister pour que les mesures soient renforcées pour faire barrage au virus. Elles seront encore adaptées aujourd'hui, cela

volonté et aussi une série de mesures appropriées. Nous ne pouvons toutefois pas faire étalage de bonnes nouvelles sur le dos de nos malades. Avec Frieda Gijbels, membre de mon groupe, nous relayons depuis quelques semaines certains points d'attention de la communauté scientifique, par exemple dans notre recommandation appelant à commander des masques de protection. C'est pourquoi nous nous réjouissons que les hôpitaux aient enfin appris cette nuit comment ils pouvaient obtenir ces masques. Il ne faut cependant pas oublier les associations professionnelles.

Selon la ministre De Block, la Belgique teste davantage que d'autres pays, une affirmation que contredisent les statistiques mondiales ainsi que nos médecins. Le PTB a parlé de tests coûteux mais cette information est incomplète. Je connais des labos où un test ne coûte que 29 euros. De plus, il existe des auto-tests qui peuvent être utilisés chez les médecins.

J'invite la ministre à faire preuve de volontarisme. La politique consiste à faire des choix et à s'occuper des citoyens. Pour cela, je compte sur le gouvernement qui trouvera en tout cas en nous un partenaire à cet égard.

02.27 Catherine Fonck (cdH): Het gemeentebestuur van Knokke-Heist heeft zopas beslist dat de gemeente in lockdown gaat. Wanneer gemeenten verschillende beslissingen nemen, zal de bevolking niet overtuigd raken van de noodzaak om de maatregelen tegen de verspreiding van het virus in acht te nemen. Wij steunen dus uw beslissing dat alleen het federale niveau het stuur in handen moet hebben!

me semble crucial.

En ce qui concerne la santé, j'attire votre attention sur le besoin d'accentuer l'anticipation pour la première ligne et pour les hôpitaux. Il est temps de constituer une réserve du côté des médecins et des infirmiers avec les pensionnés et ceux qui exercent en dehors de la pratique active. Il est également temps, au plan européen, de pouvoir éviter les réquisitions de personnel soignant dans les pays qui nous entourent qui mettraient à mal le personnel de nos hôpitaux, par exemple pour les Français qui travaillent dans les provinces de Luxembourg et du Hainaut.

Enfin, des mesures de soutien aux indépendants et aux PME ont été prises et c'est tant mieux. Je rappellerai que l'action pour les patients et pour les soignants doit rester la priorité.

Ik dring ook aan op een versterking van de maatregelen om het virus tegen te houden.

Wij moeten ten behoeve van de eerstelijnszorg en de ziekenhuizen beter op de situatie anticiperen en een reserve samenstellen van gepensioneerde artsen en verpleegkundigen en van mensen die zorgtaken uitvoeren, maar niet actief praktiserend zijn. Op Europees niveau moeten we vermijden dat onze buurlanden zorgverstrekkers zouden rekwireren, waardoor wij minder ziekenhuispersoneel zouden hebben, zoals in het geval van Fransen die in Henegouwen of Luxemburg tewerkgesteld zijn.

De economische maatregelen zijn, tot slot, nuttig, maar de patiënten en de zorgverstrekkers moeten steeds op de eerste plaats komen!

02.28 Jan Briers (CD&V): Dank u wel, leden van de regering, voor uw gezamenlijk en individueel engagement. Dat is hier duidelijk aangetoond en dat mag ook eens gezegd worden.

Wij denken vandaag eerst en vooral aan de zieken, aan de zwakkeren in onze maatschappij, aan de burgers die, al dan niet tijdelijk, hun job dreigen te verliezen.

We zullen solidair de aanbevelingen van de Nationale Veiligheidsraad helpen opvolgen. In dat verband steunt de CD&V-fractie de vraag van de minister-president van Vlaanderen om de federale fase nu op te starten. De CD&V-fractie vraagt ook dat de steunmaatregelen uit het Solidariteitsfonds van de Europese Unie eerst naar de slachtoffers gaan.

Ten slotte, veel sterkte en nu al veel dank aan alle hulpverleners.

Mevrouw de premier, u kunt ongetwijfeld op de solidariteit van iedereen binnen dit halfroond rekenen.

02.28 Jan Briers (CD&V): Le gouvernement a clairement montré son engagement. Nous pensons en premier lieu aux malades, aux personnes vulnérables et aux citoyens qui risquent de perdre leur emploi. Nous contribuerons à assurer le suivi des recommandations du Conseil national de sécurité. Notre groupe soutient dès lors la demande du ministre-président flamand de déclencher la phase fédérale. En outre, nous demandons que les mesures de soutien provenant du Fonds européen de Solidarité soient octroyées en premier lieu aux victimes.

Le Parlement est solidaire avec la première ministre et son gouvernement. Enfin, nous tenons à souhaiter beaucoup de courage au personnel soignant.

De **voorzitter:** Mevrouw de premier, leden van de regering, dank u wel om deel te nemen aan dit actualiteitsdebat.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

03 Vraag van Jan Bertels aan Alexander De Croo (VEM Financiën en Ontwikkelingssamenwerking)

over "De historische daling van de belastinginkomsten ten gevolge van de taxshift" (55000524P)**03 Question de Jan Bertels à Alexander De Croo (VPM Finances et Coopération au développement) sur "La baisse historique des recettes fiscales à la suite du tax shift" (55000524P)**

03.01 Jan Bertels (sp.a): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, gisteren hebben we in de commissie voor Financiën al gediscussieerd over de uitgaven naar aanleiding van de vraag voor voorlopige kredieten. De sp.a heeft daarbij de afgelopen maanden altijd een constructieve houding getoond.

Ik wil het nu even hebben over de inkomsten. Daar moeten we ook over spreken, ook al zijn er sommige collega's die in deze tijden niet over de inkomsten willen spreken. De inkomsten zijn ook een deel van de begroting. Ook wat dat punt betreft, willen wij een constructieve houding aannemen, mijnheer de minister.

Vandaag wil ik het hebben over twee feiten waarover de media hebben bericht.

Ten eerste, onze nominale fiscale ontvangsten, dus ontvangsten uit onder andere de personenbelasting en de vennootschapsbelasting, zijn in 2019 in reële cijfers ten opzichte van 2018 gedaald: 1 miljard euro minder. Daarmee liggen we meer dan 3 miljard euro lager dan de ramingen die de toenmalige minister van Financiën had gemaakt. Ik kom daar straks op terug.

Het tweede feit is – ik hoef u dit niet uit te leggen, mijnheer de minister – dat zo'n daling echt wel uitzonderlijk is. Wij hebben dat in vijftig jaar twee keer meegemaakt. In 2009 was er een externe oorzaak, namelijk de bankencrisis en financiële crisis van 2008. In 2019 is dat niet te wijten aan een externe factor, maar aan het doelbewust beleid van de Zweedse coalitie toen. Dat bestond uit kunstgrepen inzake de voorafbetaling van vennootschapsbelasting in 2017 en 2018 om de begroting op te smukken en vooral, mijnheer de minister, uit de niet-gefinancierde taxshift.

Ik neem aan dat, behalve een voormalig minister van Financiën die op comical Ali lijkt, nu iedereen wel aanvaardt en erkent dat de taxshift niet gefinancierd is. Het gevolg is een gat in de inkomsten en een gat in de begroting. De fiscale ontvangsten zijn bewust overschat. De begroting is wetens en willens 'vervalst', ondanks de waarschuwingen destijds van onder meer de heer Van Rompuy.

Mijnheer de minister, mijn vraag is simpel en duidelijk. Erkent u dat de fiscale ontvangsten in 2019 bewust overschat waren en dat de bevolking en het Parlement met betrekking tot de taxshift werden voorgelogen?

03.02 Minister Alexander De Croo: Mijnheer Bertels, ik wil beginnen met enkele cijfers te vernoemen, die u in uw vraag niet naar voren schuift. In de periode 2015-2019 is de belastingdruk in ons land met 2 % gedaald. Over dezelfde periode is het overheidsbeslag met 2,1 % gedaald. Dat zijn niet mijn cijfers, wel de cijfers van de Europese Commissie. De daling van de belastingdruk is dus ruimschoots gecompenseerd door het feit dat de overheid ook minder uitgeeft. Op het gebied van overheidsbeslag staat ons land nog altijd op de derde plaats gerangschikt in Europa, na Finland en Frankrijk.

03.01 Jan Bertels (sp.a): En 2019, les recettes fiscales ont baissé de 1 milliard d'euros par rapport à 2018, atteignant un résultat inférieur de 3 milliards d'euros aux estimations. Cette baisse n'est que la deuxième en cinquante ans. Si la première baisse a eu lieu en 2009 en raison de la crise bancaire, celle à laquelle nous assistons actuellement est entièrement due à la politique menée par la coalition suédoise.

Cette baisse a été provoquée par deux astuces, à savoir d'une part, la faculté de payer des avances sur l'impôt des sociétés en 2017 et 2018 pour édulcorer le budget et d'autre part, le *tax shift*, un dispositif qui n'a pas été financé. Les recettes fiscales ont été sciemment surestimées. Le budget a été falsifié en dépit des avertissements formulés à l'époque. Le ministre admet-il que l'estimation des recettes fiscales a été délibérément exagérée et que les citoyens et le Parlement ont reçu des informations mensongères concernant le *tax shift*?

03.02 Alexander De Croo, ministre: Selon les chiffres de la Commission européenne, la pression fiscale a diminué de 2 % et les prélèvements publics de 2,1 % dans notre pays entre 2015 et 2019.

En ce qui concerne la diminution des recettes fiscales, il y a effecti-

Drie elementen spelen een belangrijke rol in de daling van de fiscale inkomsten. Ten eerste, inderdaad, in 2017-2018 was er een sterke stijging van de voorafbetalingen. De vennootschapsbelasting werd hervormd, omdat bedrijven zich eigenlijk voor een stuk goedkoop financierden op de rug van de overheid. Mijn toenmalige collega Van Overtveldt nam dan ook een goede maatregel. Het was geen budgettaire maatregel, maar gewoon een goede maatregel. De voorafbetalingen stegen daardoor in 2017 en 2018 natuurlijk zeer sterk. De keerzijde daarvan is dat de kohieren gedaald zijn, een tijdelijk effect dat zich volgend jaar volledig zal herstellen.

Ten tweede, de laatste fase van de taxshift vond inderdaad vorig jaar plaats. De taxshift heeft ervoor gezorgd dat de nettolonen gestegen zijn, voornamelijk bij de lage lonen en bij de middenlonen. Ik zou denken dat u dat veeleer een goede zaak vindt. Opnieuw, de cijfers van de Europese Commissie duiden zeer goed aan dat de belastingverlaging gecompenseerd is door een vermindering van het overheidsbeslag.

Ten derde, wij zitten in een situatie van verzwakkende conjunctuur. Mensen hebben ook sneller hun geld van de fiscus teruggekregen. Daarmee wil ik aangeven dat de cijfers die u uitvergroot naar voren schuift, te wijten zijn aan eenmalige factoren.

Mijnheer Bertels, ik bespeur nog een ander element in uw vraag. Als de fiscale druk daalt, dan vindt u dat blijkbaar een probleem. Ik vind dat in een land als België, dat de derde hoogste belastingdruk van Europa heeft, veeleer een goede zaak. Daarin verschillen wij van mening. Hopelijk mag dat nog.

03.03 Jan Bertels (sp.a): Mijnheer de minister, ik had van u iets meer serieus verwacht. De fiscale druk daalt. Wij zijn ook voor een verlaging van de fiscale druk, maar dan voor de mensen die ervoor werken.

U hebt zelf de cijfers van de Nationale Bank aangehaald. U moet volledig zijn. Waar is het geld van de taxshift naartoe gegaan? Naar de dividenden en de winsten van de ondernemingen. Waar is de nettoloonsverhoging naartoe gegaan? Naar de gestegen facturen, die ruimschoots de nettoloonsverhoging compenseren. De mensen moeten meer betalen met het iets meer geld dat ze hebben gekregen. Laten we ernstig zijn.

Ik kijk naar de collega's van de N-VA. Hun voorzitter zegt heel duidelijk dat hij de theorie van *starve the beast* wil toepassen: belastingen omlaag en minder inkomsten om daarna te besparen op de sociale zekerheid. Voor de socialisten is het heel duidelijk. Met ons zal het niet waar zijn, met ons zullen de pensioenen en de ziekte-uitkeringen niet verminderen om de cadeaus die u uitdeelt aan de grote multinationals, te bekostigen.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

vement eu une forte augmentation des versements anticipés en 2017-2018 à la suite de la réforme de l'impôt des sociétés. Toute médaille a son revers, à savoir une baisse des enrôlements. Cet effet temporaire sera entièrement corrigé l'année prochaine.

Le *tax shift* est entré dans sa dernière phase l'année dernière. Il a permis d'augmenter les salaires nets, principalement les salaires les plus bas. Cette réduction d'impôt a été compensée par la diminution des prélèvements publics.

Nous nous trouvons dans une conjoncture anémiée. Nos concitoyens ont également été remboursés plus rapidement par le fisc. Ces chiffres se rapportent à des facteurs ponctuels.

Apparemment, M. Bertels estime que la diminution de la pression fiscale est un problème. Je pense au contraire qu'elle est une aubaine. Sur ce point, il est clair que nous ne sommes pas du même avis.

03.03 Jan Bertels (sp.a): Je m'attendais à un peu plus de sérieux de la part du ministre. Nous sommes également favorables à une baisse de la pression fiscale, pour autant qu'elle bénéficie à ceux qui travaillent pour cela. L'argent du *tax shift* est toutefois venu alimenter les dividendes et les bénéfices des entreprises. L'augmentation du salaire net n'a pas pu compenser celle des factures. Le président de la N-VA souhaite réduire les impôts pour pouvoir ensuite économiser sur la sécurité sociale. Nous ne collaborerons jamais à la diminution des pensions et des allocations de maladie pour financer les cadeaux faits aux multinationales.

04 Vraag van Dries Van Langenhove aan Philippe Goffin (Buitenlandse Zaken en Defensie) over "Het aanbieden van hulp aan Griekenland in het kader van de beveiliging van de Europese grenzen" (55000529P)

04 Question de Dries Van Langenhove à Philippe Goffin (Affaires étrangères et Défense) sur "L'offre d'aide à la Grèce dans le cadre de la protection des frontières européennes" (55000529P)

04.01 Dries Van Langenhove (VB): Mijnheer de minister, ik kom rechtstreeks van de Grieks-Turkse grens en ik kan u, minister De Block en minister Goffin enkel aanraden om zelf ook eens ter plaatse te gaan kijken. Ik sprak er met de opperbevelhebber van het leger, met de commandant van de grenspolitie en met een heleboel burgers en burgemeesters. Allemaal hebben zij voor ons een heel duidelijke boodschap: zij voelen zich door Europa in de steek gelaten.

Hoteleigenaars en horeca-uitbaters hebben al jaren geen klanten meer, boeren mogen niet meer op hun land, vissers mogen niet meer op het water. Families zien hun dromen opgaan in rook en hun inkomsten opdrogen. De soldaten en agenten die de Griekse grens bewaken, bewaken ook onze grens, maar terwijl zij bekogeld worden met brandbommen en stenen, hebben wij de Grieken de rug toegekeerd door opnieuw zakken vol geld te geven aan oplichter Erdogan.

Ik heb camerabeelden gezien, ik heb harde cijfers gehoord en ik heb zelfs oog in oog gestaan met de illegale migranten aan de grens. U moet daar een aantal dingen over weten. Ten eerste, het zijn geen vluchtelingen. Minder dan 4 % van de illegale migranten is Syriër. De meeste komen uit Afghanistan, Pakistan en Somalië. Het zijn ook geen weerloze vrouwen en kinderen, zoals onze media maar al te graag doen uitschijnen. Het zijn agressieve mannen van 'militaire' leeftijd die met geweld een vijandige invasie proberen te forceren. Bovenal is het geen spontane migratiestroom. Het is een invasie die wordt georganiseerd door Erdogan. De opperbevelhebber van het Griekse leger toonde mij beelden waarop is te zien hoe het Turkse leger en de Turkse politie de illegale migranten voorzien van wapens en hoe zij hen helpen om het grenshek te doorbreken. De generaal toonde mij ook dat Erdogan nieuwe migrantenkampen aan het bouwen is vlak bij de grens die hij binnenkort kan inzetten als barakken in wat hij zelf een religieuze oorlog tegen Europa noemt.

Mijnheer de minister, het mag dan wel niet het type zijn waarbij twee legers elkaar openlijk bevechten met wapens, maar de situatie aan de Grieks-Turkse grens is met geen ander woord te beschrijven dan met oorlog. Mijn vraag is dus simpel: gaat u het leger inzetten aan de Griekse grens?

04.02 Minister Pieter De Crem: Ik zal het eerst hebben over een aantal andere zaken vooraleer ik zal spreken over de inzet van het Belgische leger aan de Turks-Griekse grens.

Op 4 maart heeft er een buitengewone Raad Justitie en Binnenlandse Zaken plaatsgevonden om de situatie aan de Turks-Griekse grens te bespreken en aan te pakken. Daar heeft de Europese Unie haar solidariteit geuit tegenover Griekenland in een aantal niet mis te verstane termen. Ook heeft ze een aantal concrete maatregelen aangekondigd om de Griekse autoriteiten bij te staan. Het Europese grens- en kustwachtagentschap Frontex heeft twee *rapid border interventions* opgestart. Zowel de zee- als de landgrens tussen

04.01 Dries Van Langenhove (VB): Je reviens d'une visite à la frontière gréco-turque. Les Grecs ont le sentiment que l'UE les a abandonnés. Ils protègent aussi notre frontière, mais nous leur avons tourné le dos en remplissant de nouveau les poches de cet escroc d'Erdogan.

Les migrants en séjour illégal qui souhaitent franchir la frontière ne sont pas des réfugiés syriens, mais plutôt des réfugiés afghans, pakistanais ou somaliens. Nous sommes également loin de l'image de femmes et d'enfants sans défense mais sommes en revanche en présence d'hommes agressifs qui tentent de passer par la force et qui ont même été pourvus en armes par l'armée et la police turques. Erdogan est le grand manitou de cette invasion. Il construit à présent de nouveaux camps de réfugiés à proximité de la frontière qu'il pourra mobiliser dans ce qu'il qualifie de guerre religieuse contre l'Europe.

Le gouvernement belge déploiera-t-il l'armée à la frontière gréco-turque? Le seul mot adéquat pour décrire la situation à cet endroit est celui de "guerre".

04.02 Pieter De Crem, ministre: Un Conseil européen extraordinaire Justice et Intérieur a eu lieu le 4 mars pour débattre de la situation à la frontière entre la Turquie et la Grèce. L'Union européenne s'est clairement exprimée en faveur d'une solidarité avec la Grèce. Des mesures concrètes ont également été annoncées. Frontex a lancé deux actions d'intervention rapide

Griekenland en Turkije blijven daardoor dicht. Concreet wordt een honderdtal bijkomende agenten ingezet om de grens te beveiligen en de terugkeer van mensen te faciliteren die geen recht op internationale bescherming hebben. Bovendien wordt er eveneens extra materiaal ter beschikking gesteld.

De Commissie zal onmiddellijk 350 miljoen euro vrijmaken voor Griekenland voor het geïntegreerd beheer van de buitengrenzen en het migratiemanagement. Bovendien wordt er een voorstel ingediend om een bijkomende schijf van 350 miljoen een tweede keer vrij te maken. Het Europese asielagentschap zal in Griekenland versterkt worden met 160 agenten om het land te helpen bij de verwerking van de vragen.

België heeft hierover nog geen concrete vraag ontvangen, ook geen concrete vraag tot bijdrage. Indien deze vraag zou komen, is België bereid om dat te bekijken.

Het mechanisme voor civiele bescherming wordt eveneens ingezet om ervoor te zorgen dat er voldoende eerstehulpgoederen beschikbaar zijn. Daarvoor heeft België via B-FAST alvast een materiële bijdrage geleverd.

Morgen vindt een nieuwe bijeenkomst van de ministers van Binnenlandse zaken en Justitie plaats. Er wordt een nieuwe stand van zaken van de buitengrenzen bekeken. Door onze doortastendheid zijn wij erin geslaagd ervoor te zorgen dat Griekenland alle mogelijkheden en middelen heeft om de buitengrenzen van de Europese Unie te bewaken. Ik sprak daarover ook nog met eerste minister van Griekenland Mitsotakis. Hij heeft in het dossier veel meer te zeggen dan de mensen die u al dan niet heeft ontmoet in Griekenland.

aux frontières impliquant la fermeture de la frontière maritime et terrestre entre la Grèce et la Turquie. Environ 100 agents supplémentaires ainsi que du matériel sont déployés dans ce cadre.

Une enveloppe de 350 millions d'euros a été débloquée pour la gestion intégrée des frontières extérieures et des flux migratoires. Il a été proposé de doubler ce montant. L'agence européenne de l'asile bénéficiera de renforts en Grèce. Notre pays n'a encore reçu aucune demande concrète à cet égard. Le mécanisme de protection civile ayant été lancé, la Belgique a envoyé une contribution matérielle par le biais de B-FAST.

L'Europe dressera un nouvel état des lieux demain. Notre détermination a permis de fournir à la Grèce les moyens nécessaires pour surveiller les frontières extérieures de l'Union européenne. Je me suis entretenu à ce sujet avec le premier ministre grec, M. Mitsotakis, qui est en mesure de donner davantage d'éléments à ce sujet que les personnes que M. Van Langenhove a peut-être rencontrées.

04.03 Dries Van Langenhove (VB): Mijnheer de minister, wat u zegt, getuigt van een stuitende arrogantie. U zegt dat enkele mensen met wie u hebt vergaderd, die blijkbaar niet op het terrein zijn geweest, het beter zouden weten dan de grenswachters zelf, de politieagenten en soldaten die daar elke dag staan en de grens moeten bewaken, dan de generaals die daar het commando voeren. U spreekt over Frontex, maar dat is daar niet te zien aan de grensposten die we elke dag in het nieuws zien. Waar de politie en het leger van Griekenland worden bekogeld met brandbommen, waar de Turkse politie en het leger helpen om de grens kapot te maken, is Frontex nergens te bespeuren.

Ik hoop dat de hulp die u belooft, er ooit zal komen. Ik vrees er wel voor, want België is een *failed state*. Net zoals we niet kunnen voorzien wat de gevolgen van het coronavirus zijn omdat de maatregelen hier veel te traag op gang komen, lijken we hier ook niet te beseffen wat de gevolgen van een nieuwe migratiecrisis, een nieuwe migratie-invasie, zullen zijn. Ik hoop dat u allemaal ook eens ter plaatse zult gaan kijken, dan reageren we misschien net iets minder naïef en wereldvreemd op de migratie-invasie die ons nog te wachten staat.

04.03 Dries Van Langenhove (VB): Les propos du ministre témoignent d'arrogance. Seuls les acteurs de terrain peuvent savoir ce qu'il en est réellement. Il n'y a absolument aucune trace de Frontex sur les lieux. J'espère que l'aide annoncée sera apportée un jour. La Belgique est un État défaillant, qui ne semble pas être conscient des conséquences d'une nouvelle invasion migratoire.

L'incident est clos.
Het incident is gesloten.

05 Question de Kattrin Jadin à Pieter De Crem (Sécurité et Intérieur) sur "La circulaire relative à ViCLAS, le registre fédéral des violences sexuelles" (55000531P)

05 Vraag van Kattrin Jadin aan Pieter De Crem (Veiligheid en Binnenlandse Zaken) over "De omzendbrief betreffende ViCLAS, de federale databank inzake seksueel geweld" (55000531P)

05.01 Kattrin Jadin (MR): Monsieur le président, monsieur le ministre, j'ai pris connaissance, par le biais d'un article publié par le journal *De Standaard*, du fait que le système ViCLAS, mis en place par le fédéral en 2003, qui est censé être efficace et permet de répertorier des auteurs de faits de mœurs en dehors de la sphère privée, est très peu utilisé par les zones de police alors qu'elles sont en première ligne de l'accueil des victimes de violences sexuelles. Les frustrations que celles-ci doivent subir si, malheureusement, les plaintes qu'elles déposent n'aboutissent pas, doivent être prises au sérieux par le fédéral. Vous l'avez fait avec votre collègue, le ministre de la Justice, en prenant une circulaire pour rappeler aux zones qu'elles doivent utiliser cet instrument.

Monsieur le ministre, pour quelles raisons cette plate-forme est-elle si peu utilisée par les zones? Est-ce à cause d'un manque d'informations, de personnel, d'engouement ou d'intérêt? Pourriez-vous, par ailleurs, nous rappeler le contenu de cette circulaire?

05.02 Pieter De Crem, ministre: Monsieur le président, madame Jadin, le système ViCLAS (Violent Crime Linkage Analysis System) est une base de données de la police fédérale dans laquelle les faits de mœurs sont enregistrés. Elle rassemble, dans les moindres détails, les données concernant les délits sexuels et violents. Elles peuvent inclure des caractéristiques frappantes au sujet de l'auteur de faits, certains actes, les moyens utilisés ou l'environnement dans lequel le crime a été commis.

Le système ViCLAS dépend fortement des déclarations faites auprès de la police locale. Dans le passé, il s'est avéré que son alimentation ainsi que la transmission d'informations étaient insuffisantes, raison pour laquelle le ministre de la Justice et moi-même avons pris nos responsabilités et diffusé une circulaire à l'attention des parquets et des zones de police. Celle-ci explique clairement comment améliorer la transmission d'informations et oblige les services à alimenter et à utiliser le système ViCLAS dans le cadre de leurs domaines de compétences.

Cette obligation permettra d'établir davantage de liens entre les différents délits de violences sexuelles et d'en traquer plus rapidement et plus efficacement les auteurs.

En ce qui concerne l'utilisation de la capacité policière disponible dans le cadre des missions judiciaires et donc également dans le cadre de l'alimentation et l'utilisation de cette base de données, une concertation permanente est prévue entre la magistrature et la police. Au niveau fédéral, cette concertation s'effectue par l'intermédiaire de l'organe consultatif Justipol où le Collège des procureurs généraux et la police se réunissent pour faire, le cas échéant, les ajustements

05.01 Kattrin Jadin (MR): De politiezones maken onvoldoende gebruik van ViCLAS, het systeem waarmee plegers van zedenfeiten buiten de privésfeer in kaart kunnen worden gebracht. U hebt dan ook een omzendbrief verspreid om de politiezones erop te wijzen dat het gebruik van dat instrument noodzakelijk is.

Waar komt die desinteresse vandaan? Komt het door een gebrek aan informatie, personeel of belangstelling? Wat staat er in de omzendbrief?

05.02 Minister Pieter De Crem: Die database van de federale politie, waarin zedenfeiten worden geregistreerd, bevat gedetailleerde gegevens over seksuele of gewelddadige misdrijven. Het ViCLAS-systeem is afhankelijk van de aangiften bij de lokale politie, maar de input en de gegevens-overdracht schieten tekort. Samen met de minister van Justitie heb ik een omzendbrief verspreid waarin er wordt uitgelegd hoe de informatiedoorstroming kan worden verbeterd en waarbij de diensten worden verplicht dat systeem te gebruiken.

Zo zullen de verschillende delicten beter met elkaar in verband kunnen worden gebracht en de daders sneller en efficiënter opgespoord.

Er wordt voorzien in een permanent overleg tussen de magistratuur en de politie via het adviesorgaan Justipol om het systeem optimaal te gebruiken en de noodzakelijke aanpassingen aan te brengen.

nécessaires.

05.03 Kattrin Jadin (MR): Merci beaucoup pour ces précisions, monsieur le ministre, et pour avoir étayé le contenu de cette circulaire.

Constat est fait qu'au niveau fédéral les instruments existent, sont implémentés et que les nécessaires collaborations au niveau des divers Services publics fédéraux se mettent en place et fonctionnent. Force est aussi de constater qu'au niveau des localités et des zones de police, il y a encore moyen de faire mieux. J'entends les efforts que vous entreprenez pour les y sensibiliser, mais il faut que nous prenions tous nos responsabilités, fussent-elles municipalistes, afin que cet instrument soit utilisé comme il se doit. Vous pourrez compter sur moi, en l'occurrence.

L'incident est clos.
Het incident is gesloten.

06 Questions jointes de

- **Marc Goblet à Nathalie Muylle (Emploi, Économie et Consommateurs) sur "La marge salariale et la progression des salaires en Belgique" (55000526P)**

- **Steven De Vuyst à Nathalie Muylle (Emploi, Économie et Consommateurs) sur "La marge salariale en Belgique" (55000533P)**

06 Samengevoegde vragen van

- **Marc Goblet aan Nathalie Muylle (Werk, Economie en Consumenten) over "De loonmarge en de loonontwikkeling in België" (55000526P)**

- **Steven De Vuyst aan Nathalie Muylle (Werk, Economie en Consumenten) over "De loonmarge in België" (55000533P)**

06.01 Marc Goblet (PS): Monsieur le président, madame la ministre, le Conseil central de l'économie vient de finaliser son rapport technique sur l'évolution des coûts salariaux. Les chiffres sont sans appel et démontrent l'injustice de la politique de votre gouvernement.

Contrairement à ce que celui-ci et les patrons indiquent, les salaires en Belgique ne sont pas plus élevés que les salaires en France, aux Pays-Bas et en Allemagne. Au contraire, si l'on tient compte de toutes les réductions de cotisations sociales, les travailleurs belges sont payés 4,7 % de moins que chez nos voisins. C'est le prix de votre politique.

Après un saut d'index qui a déjà fait perdre en moyenne 400 euros par an aux travailleurs et un *tax shift* qui a augmenté les taxes pour accroître les profits des actionnaires, aujourd'hui, nous apprenons que pour 2017 et 2018, les salaires en Belgique auraient dû progresser de 2 % en plus de l'indexation.

Or, vous avez empêché la concertation sociale et interdit les augmentations de plus de 1,1 %. Concrètement, cela signifie une nouvelle perte pour les travailleurs de 200 euros en moyenne par an. Le pire, c'est qu'avec la loi de 1996 que votre gouvernement a modifiée, ces 200 euros ne pourraient pas être restitués aux travailleurs pour les années à venir.

Madame la ministre, c'est véritablement injuste. Quelle est votre réaction face à ces nouveaux chiffres du Conseil central de l'économie? Allez-vous enfin changer votre fusil d'épaule pour vous ranger du côté des travailleurs? Allez-vous enfin nous soutenir pour

05.03 Kattrin Jadin (MR): De instrumenten zijn dus voorhanden en ook de nodige samenwerkingsverbanden functioneren. Toch kunnen de politiezones nog beter doen. We moeten er allemaal op toezien, ook op gemeentelijk vlak, dat dit instrument wordt gebruikt zoals het hoort.

06.01 Marc Goblet (PS): Volgens de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven en in tegenstelling tot wat de werkgevers en de regering beweren, liggen de Belgische lonen niet hoger dan die in de buurlanden. Als we rekening houden met de vermindering van de sociale bijdragen, worden de Belgen 4,7 % minder betaald.

In 2017 en 2018 hadden de lonen met 2 % moeten stijgen, boven op de indexering. U hebt het sociaal overleg verhinderd en de loonsverhogingen tot 1,1 % beperkt. Wat is uw reactie op die cijfers? Zult u de sociale partners toestaan de lonen te verhogen?

revenir sur la loi de 1996 et permettre à la concertation sociale d'augmenter les salaires?

06.02 Steven De Vuyst (PVDA-PTB): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, er is zopas een studie verschenen van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven waarin men aantoonst dat er geen loonhandicap meer is vergeleken met de omliggende landen. Meer nog, men toont ook aan dat de loonnorm die als basis diende voor het afsluiten van het interprofessioneel akkoord 2019 foutief berekend werd.

Deze loonnorm is het gevolg van de wet van 1996, waarmee de vrije onderhandelingen aan banden werden gelegd. In 2017 werd die wet nog verstrengd door deze regering. Alle rechtse partijen hebben voor die aanscherping gestemd en dus voor het feit dat de werknemers loon verliezen, inclusief het Vlaams Belang.

Die loonnorm werd dus verkeerd berekend. Initieel kwam men aan 1,1 % en het blijkt nu over 2 % te moeten gaan. Eigenlijk zien we al 20 jaar hetzelfde, want opeenvolgende regeringen namen maatregelen om loonsverhogingen te beperken of te verhinderen. Dat had als gevolg dat de reële gemiddelde lonen in België bleven dalen. Ook het loonaandeel in het bruto nationaal product is gedaald ten voordele van het inkomen uit kapitaal, de winsten van multinationale ondernemingen en rijke aandeelhouders dus.

Met andere woorden, het bilan van deze regering is meer geld voor zij die het al goed hebben, de rijke aandeelhouders en de multinationals, en minder loon voor de werknemers. Na heel deze rechtse politiek van loonmatiging, indexsprong en loonstop worden de werknemers nu ook het slachtoffer van de verkeerde berekening van de loonnorm.

Mevrouw de minister, mijn vraag is heel eenvoudig. Bent u bereid om de situatie recht te zetten en de loonnorm op 2 % te brengen? (...)

06.03 Minister Nathalie Muylle: Collega's, de sociale partners van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven hebben hun tussentijds verslag over de loonkostenontwikkeling goedgekeurd en vandaag gepubliceerd.

Er wordt vastgesteld dat de loonmarge gerespecteerd is, en dat de handicap ten opzichte van 1996 naar alle waarschijnlijkheid -1 % zal bedragen.

L'évolution salariale fut plus faible de 1 % que celle des pays voisins durant la période 1996-2020. Le mécanisme de la loi prévoit qu'au moyen d'une partie réservée pour réduire le handicap historique, antérieur à 1996, celui-ci peut être ajouté à la marge consécutive à l'augmentation salariale dans les pays voisins en 2021 et 2022. L'ampleur exacte de cette marge sera déterminée par le prochain rapport technique.

Dames en heren, wat kunnen wij hieruit besluiten? De wet heeft

06.02 Steven De Vuyst (PVDA-PTB): Il ressort d'une étude récente du Conseil Central de l'Économie (CCE) que le handicap salarial de la Belgique vis-à-vis des pays voisins a disparu. De plus, le calcul de la norme salariale qui a servi de base à la conclusion de l'accord interprofessionnel 2019 est erroné. On a utilisé une norme salariale de 1,1 % alors qu'elle aurait dû être de 2 %. De plus en plus d'argent tombe dans l'escarcelle des riches et les travailleurs perçoivent un salaire de plus en plus raboté.

Le ministre est-il prêt à remédier à cette situation et à porter la norme salariale à 2 %?

06.03 Nathalie Muylle, ministre: Les partenaires sociaux du CCE ont adopté leur rapport intermédiaire sur l'évolution du coût salarial et l'ont publié aujourd'hui. Ce rapport indique que la marge salariale a été respectée et que le handicap par rapport à 1996 atteindra selon toute probabilité -1 %.

De wet bepaalt dat een deel van de middelen die bestemd zijn om de historische handicap van vóór 1996 op te vangen, gebruikt kan worden om de marge die voortvloeit uit de loonsverhogingen in de buurlanden in 2021 en 2022, te verkleinen. In het volgende technische verslag zal de omvang van die marge vastgelegd worden.

La loi a fait en sorte que les coûts

ervoor gezorgd dat de evolutie van de loonkosten niet langer kan ontsporen, terwijl de automatische indexering en de baremieke verhogingen sowieso gegarandeerd zijn. De geleidelijke loonevolutie die hiervan het gevolg was, heeft ook mee bijgedragen tot sterke werkgelegenheidsgroei, die wij tot op vandaag kunnen observeren.

La norme salariale n'a pas empêché la conclusion de nombreux accords sectoriels et ne nous a pas empêchés de connaître une relative période de paix sociale. Je remercie les partenaires sociaux pour le sens des responsabilités dont ils ont fait preuve.

De sociale partners van de CRB hebben mij gevraagd om het technisch verslag te komen toelichten. Uiteraard ben ik daarop ingegaan.

06.04 Marc Goblet (PS): Madame la ministre, il est un peu facile de vous retrancher derrière les partenaires sociaux alors qu'on sait que la marge de 1,1 % n'a pas été acceptée et que cela a été une contrainte pour les négociations sectorielles et dans les entreprises. Il n'y a plus dans ce pays de liberté de négociation. Toutes les mesures qui ont été prises l'ont été en fonction des desiderata des entreprises et certainement pas avec une attention pour les travailleurs.

J'espère que vous aurez entendu le message et qu'il y aura 0,9 % à devoir récupérer, qui revient de droit aux travailleurs, et que la marge pour 2021-2022 reprendra bien ces éléments. Il ne faudra pas essayer de dire qu'il n'y aura que 0,4 % à cause d'un soi-disant handicap salarial, qui n'existe plus aujourd'hui.

06.05 Steven De Vuyst (PVDA-PTB): Mevrouw de minister, ik heb u aandachtig beluisterd, maar u hebt eigenlijk geen antwoord gegeven op mijn vragen. U bent niet ingegaan op de kern van de zaak. Die nieuwe studie van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven zegt effectief dat er een foute berekening was van de loonnorm. Dit betekent dat de werknemers in 2019-2020 0,9 % loonopslag mislopen.

De rechtse partijen hadden in 2015 de moed een indexsprong op te leggen voor alle werknemers, met als gevolg een cumulatief koopkrachtverlies van 2 % dat de mensen tot het einde van hun loopbaan zullen meeslepen. Dat is natuurlijk gemakkelijk voor politici die 6.000 euro verdienen. Ik stel voor dat zij nu eens het omgekeerde doen, en die foute berekening compenseren door een indexverhoging van 0,9 %. Onmiddellijk, voor alle lonen van werkende mensen in dit land.

Er is een grote hold-up geweest. Er is een transfer geweest van 10 miljard euro; 2,35 % van het aandeel van de lonen is verlaagd ten voordele van het aandeel van de winsten. Het is dringend tijd dat de

salariaux ne prennent plus de proportions démesurées, tandis que l'indexation automatique et les augmentations barémiques demeurent garanties. L'évolution progressive des salaires qui en est résultée a contribué à une forte croissance de l'emploi.

De loonnorm heeft niet verhinderd dat er overeenkomsten op sectoraal niveau gesloten werden noch dat we een periode van relatieve sociale rust gekend hebben. Ik dank de sociale partners voor hun verantwoordelijkheidsgevoel.

J'ai dit oui aux partenaires sociaux du CCE qui m'ont invitée à venir commenter le rapport technique.

06.04 Marc Goblet (PS): De loonmarge van 1,1 % werd, in tegenstelling tot wat u zegt, niet aanvaard en vormde een voorwaarde die de onderhandelingen in de sectoren en de ondernemingen bemoeilijkte. De maatregelen werden op de maat gesneden van de bedrijven, zonder dat er rekening werd gehouden met de werknemers. Ik hoop dat de boodschap overgekomen is en dat u zich niet zult beroepen op een loonhandicap die onbestaand is.

06.05 Steven De Vuyst (PVDA-PTB): La ministre a éludé l'essentiel. La nouvelle étude du Conseil Central de l'Économie a mis au jour une erreur dans le calcul de la norme salariale. Pour 2019-2020, les travailleurs ont été privés de 0,9 % d'augmentation salariale. Avec le saut d'index imposé en 2015 par la droite, tous les travailleurs subiront une perte cumulative de pouvoir d'achat de 2 % jusqu'à la fin de leur carrière. Il s'agit à présent d'inverser la tendance, et de compenser cette erreur de calcul par une augmentation d'index de 0,9 %.

Ce sont en effet 10 milliards d'euros qui ont été transférés des

mensen die de welvaart creëren in dit land opnieuw een rechtvaardig deel krijgen van de rijkdom die zij geproduceerd hebben.

salaires vers les bénéficiaires. Ceux et celles qui créent la prospérité de ce pays doivent à nouveau pouvoir recevoir la juste part de la richesse qu'ils ont produite.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

De **voorzitter**: Einde van de mondelinge vragen.

07 **Ordre du jour**

07 **Agenda**

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents d'aujourd'hui et à la demande du gouvernement, je vous propose de reporter le troisième point à la séance plénière du 19 mars 2020:

- le projet de loi portant exécution des mesures d'économies relatives aux spécialités pharmaceutiques dans le cadre du budget soins de santé 2020, n°s 1005/1 à 4.

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van vandaag en op vraag van de regering, stel ik u voor het derde punt te verdagen naar de plenaire vergadering van 19 maart 2020:

- het wetsontwerp ter uitvoering van de besparingsmaatregelen bij de farmaceutische specialiteiten in het kader van de gezondheidszorgbegroting 2020, nrs 1005/1 tot 4.

Pas d'observation? (*Non*)

Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)

Aldus wordt besloten.

08 **Demandes d'avis du Conseil d'État**

08 **Verzoeken om advies van de Raad van State**

08.01 **Servais Verherstraeten** (CD&V): Mijnheer de voorzitter, zoals u vaststelt, werden er vandaag amendementen ingediend, ook door onze fractie, met betrekking tot het wetsvoorstel nr. 158 tot versoepeling van de voorwaarden om tot een zwangerschapsafbreking over te gaan (punt 7 van de agenda). Dit voorstel is een belangrijk voorstel en ik denk dat we dit best zeer grondig bespreken, op basis van alle adviezen die er mogelijkerwijze ter beschikking kunnen zijn.

Om die reden vraag ik om het advies van de Raad van State voor alle amendementen die vandaag werden ingediend.

08.01 **Servais Verherstraeten** (CD&V): Des amendements ont été déposés aujourd'hui, y compris par notre groupe, afin de modifier la proposition de loi visant à assouplir les conditions pour recourir à l'interruption volontaire de grossesse. Il s'agit d'un texte important auquel il serait souhaitable de consacrer un débat approfondi en se basant sur tous les avis possibles. Je demande dès lors l'avis du Conseil d'État pour tous ces amendements.

De **voorzitter**: Vraagt daarover iemand het woord?

08.02 **Ahmed Laaouej** (PS): Monsieur le président, je prends acte de ce qu'un certain nombre d'amendements sont déposés, pas uniquement par M. Verherstraeten, d'ailleurs, mais aussi par d'autres collègues. Je souhaiterais que nous puissions avoir au moins une explication sur les raisons qui justifient le renvoi au Conseil d'État. Je n'attends pas de M. Verherstraeten et des autres collègues qu'ils fassent un exposé détaillé, mais qu'au moins ils nous expliquent le contenu de ces amendements pour lesquels il est demandé un renvoi au Conseil d'État, afin de nous permettre d'apprécier les raisons qui

08.02 **Ahmed Laaouej** (PS): Ik neem er akte van dat er amendementen worden ingediend. Ik zou willen dat de auteurs de redenen toelichten die de verwijzing naar de Raad van State rechtvaardigen, zodat wij daarover kunnen oordelen. Dat verzoek belet niet dat mijn fractie nog steeds het

justifient ou pas le renvoi au Conseil d'État.

La question que je pose, et dont j'espère qu'elle aura une réponse, n'épuise évidemment pas la volonté de mon groupe de pouvoir prendre la parole dans le cadre des échanges que nous avons et qui ont été, en effet, encadrés par la Conférence des présidents. Mais je souhaite qu'on puisse préalablement répondre à ma question, si vous le voulez bien.

Ceux qui déposent des amendements peuvent-ils se mettre à la disposition du Parlement, que nous puissions les entendre sur la justification de leurs amendements et surtout connaître la raison pour laquelle ils demandent le renvoi au Conseil d'État? Je le répète: il n'y a pas que le groupe CD&V qui dépose des amendements. D'autres groupes le font. J'aimerais aussi, si c'est possible, une explication de leur part.

De **voorzitter**: Mevrouw Jiroflée, vraagt u ook daarover het woord, of gaat het over die andere motie?

08.03 Karin Jiroflée (sp.a): Het gaat inderdaad over de procedure. Ik sluit mij aan bij de heer Laaouej. Wij zouden graag weten waarom de heer Verherstraeten deze amendementen indient.

woord wil nemen tijdens de besprekingen.

08.03 Karin Jiroflée (sp.a): Il s'agit de la procédure. Je m'associe à M. Laaouej. Nous aimerions connaître les raisons qui ont poussé M. Verherstraeten à présenter ces amendements.

08.04 Sophie Rohonyi (DéFI): Monsieur le président, je me joins à la demande qui a été formulée par mes collègues pour connaître l'objectif poursuivi réellement par l'envoi de ces amendements au Conseil d'État. Je vois qu'ils se rapportent soit à des aspects qui ont déjà été tranchés par l'avis qu'il a rendu, qui était assez limpide, relativement à notre proposition de loi votée en deuxième lecture en commission, soit à des questions de moralité. Or la compétence de la section législation du Conseil d'État ne consiste pas à se prononcer sur de telles questions, mais bien à vérifier la conformité d'une proposition de loi à des normes supérieures.

Le Conseil d'État a déjà rendu un avis. J'aimerais donc savoir quelle serait véritablement la plus-value de celui que vous sollicitez à présent. Je tiens, ce faisant, à ce que le rôle du Conseil d'État soit respecté comme institution.

08.04 Sophie Rohonyi (DéFI): Ik sluit me aan bij het verzoek van mijn collega's om te vernemen waarom die amendementen aan de Raad van State zouden moeten worden overgezonden. Ze hebben betrekking op aspecten die al behandeld werden in het advies over ons wetsvoorstel dat in tweede lezing in de commissie werd goedgekeurd, dan wel op ethische vraagstukken. De afdeling Wetgeving van de Raad van State is niet bevoegd voor zulke vraagstukken, het is haar taak zich uit te spreken over de vraag of een wetsvoorstel overeenstemt met de hogere rechtsnormen.

De **voorzitter**: Zijn er andere collega's die daarover het woord vragen? (Nee)

Dan geef ik het woord aan collega Verherstraeten om te antwoorden op de vraag die hem werd gesteld.

08.05 Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de voorzitter, collega's, het is niet gebruikelijk om een toelichting te geven bij amendementen naar aanleiding van een advies van de Raad van State. Ik hoop dat dit niet als een precedent wordt beschouwd, maar ik wil wel antwoorden.

Ik spreek namens mijn fractie. Ten eerste, de amendementen die wij hebben ingediend, hebben niet de ambitie die sommigen ze

08.05 Servais Verherstraeten (CD&V): Il n'est pas usuel de commenter un amendement à la suite d'un avis du Conseil d'État. J'espère que ceci ne sera pas considéré comme un précédent.

Les amendements de mon groupe

misschien toedichten, namelijk om een abortusregelgeving, zoals die tot op heden bestaat, terug te schroeven. Integendeel, ze hebben zelfs de ambitie om de positie van de vrouw die betrokken partij is, nog meer te beschermen.

Ten tweede, ik hoor in de toelichting van een van de collega's dat het louter een aangelegenheid van moraliteit betreft. Uiteraard betreft het een aangelegenheid van moraliteit, maar het betreft ook een juridische aangelegenheid. Wij hebben in de commissie geregeld discussies gevoerd, onder meer over de strafbaarheid.

U weet dat onze fractie er bijzonder zwaar aan tilt, mocht de strafbaarheid worden weggenomen van zij die abortussen zouden uitvoeren buiten de regels zoals wij die in deze Kamer zouden vastleggen. Het is dus bijgevolg ook een juridische aangelegenheid.

Meer, ik verwijs naar het advies van de Raad van State, die inzake de strafbaarheidsstelling, onder meer van zij die zouden verhinderen dat er abortus wordt gepleegd, heel kritische bemerkingen heeft geformuleerd bij de tekst zoals die nu is gelibelleerd en goedgekeurd in de commissie.

Het betreft bijgevolg dus ook een juridische aangelegenheid, waarbij wij suggesties doen om aan dat advies tegemoet te komen.

Tot slot is het ook een maatschappelijke aangelegenheid. Abortus moet mogelijk zijn, abortus is mogelijk, wat ons betreft kan abortus mogelijk blijven, maar wij staan wel stil bij de problematiek dat er in ons land zeer veel abortussen herhaaldelijk bij dezelfde dames worden uitgevoerd. Deze dames verdienen steun. Zij verdienen hulpverlening. Zij verdienen meer informatie, informatie die er nu minder is.

Het is altijd onze ambitie geweest en het zal altijd onze ambitie blijven dat deze regelgeving wordt geëvalueerd, nu en ook morgen, om problematische familiesituaties te voorkomen of op te lossen waar mogelijk.

Daarvoor doen wij suggesties die in deze regelgeving, zoals goedgekeurd door de commissie, niet zijn vervat.

Dit onderwerp is maatschappelijk relevant. De discussies in de commissie bevestigen dat ook. Ik denk ook dat de uitvoerige amendementen – het zijn meer dan 36 bladzijden, wij hebben er werk van gemaakt – de aandacht van de Raad van State verdienen.

De **voorzitter**: Ik wil de Kamer in herinnering brengen dat wij alleen maar een discussie voeren over de vraag voor een verzending naar de Raad van State. Wij voeren niet het debat ten gronde.

In het kader van het Reglement krijgt iedereen die dat wil, met name één lid per fractie, daarover het woord.

Wij zullen het debat dus niet uitputten. Het punt ten gronde is immers als laatste punt voor vandaag geagendeerd.

n'ont pas l'ambition de démanteler la législation actuelle en matière d'avortement. Au contraire, ils entendent même protéger encore davantage la position de la femme concernée.

D'après un des collègues, c'est une simple question de moralité, mais c'est aussi une question juridique. En commission, nous avons eu régulièrement des discussions, concernant l'incrimination notamment. Notre commission voit d'un mauvais œil l'éventuelle impunité de personnes qui pratiquent des avortements sans respecter les règles. L'avis du Conseil d'État comporte justement des observations très critiques sur l'incrimination telle qu'elle figure dans le texte. Par des amendements, nous formulons des suggestions pour que l'avis juridique du conseil soit suivi.

Il s'agit également d'une question de société. L'avortement doit demeurer possible, mais nous nous intéressons à un groupe de femmes qui recourent régulièrement à l'avortement. Ces femmes méritent d'être aidées, assistées et mieux informées. Nous avons pour ambition d'éviter ou de régler des situations familiales difficiles par le biais de législations. Nous avançons dès lors des suggestions qui devraient être ajoutées à la version actuelle du texte.

Les discussions en commission illustrent la pertinence du sujet d'un point de vue social. La liste des amendements – plus de 36 pages – mérite l'attention du Conseil d'État.

Le **président**: Nous ne débattons que du renvoi au Conseil d'État. Selon le Règlement, un membre par groupe politique peut prendre la parole à ce sujet, s'il le souhaite. Nous n'épuiserons pas le sujet de ce débat aujourd'hui, ce point étant le dernier à l'ordre du jour de cette séance.

En vertu du Règlement, nous nous limiterons à exprimer un vote sur la demande de renvoi au Conseil d'État. Nous n'allons donc pas mener un débat sur le fond!

Ik kan alleen maar het Reglement voorlezen. Dat is geweten. Slechts één lid per groep mag spreken.

Als sprekers zijn mevrouw Fonck, mevrouw Rohonyi, mevrouw Merckx, mevrouw Tillieux, mevrouw Jiroflée en mevrouw Schlitz ingeschreven. Ik sluit de sprekerslijst af en ben aldus heel gul in de interpretatie van het Reglement.

08.06 Catherine Fonck (cdH): Monsieur le président, chers collègues, comme vous le savez, dans cette proposition de loi, nous sommes favorables à la dépenalisation mais nous sommes opposés à l'extension à dix-huit semaines de conception (soit vingt semaines d'aménorrhée et cinquième mois de grossesse), tant pour les femmes que pour le fœtus.

Certains ont dit qu'on avait fait le tour du débat, que tout avait été dit et que le Conseil d'État avait déjà été consulté. Permettez-moi de rappeler que nous avons nous-mêmes, en son temps, demandé l'avis du Conseil d'État. Nous avons déjà désiré envoyer certains aspects au Conseil d'État. À la fin des travaux en commission, le lendemain ou le surlendemain, le président a décidé de le faire. Il est dommage que nous n'ayons pas pu envoyer des amendements au Conseil d'État au moment où vous avez décidé d'envoyer ce texte, sans prendre en compte les questions pourtant importantes que nous avons mises sur la table pendant les débats. Plutôt que de répondre aux arguments, les débats sur ces questions essentielles n'avaient pas pu être menés.

Vous nous demandez les amendements. Je pense qu'ils ont maintenant été distribués. Vous nous demandez de justifier le contenu des amendements envoyés au Conseil d'État. Ces amendements portent d'abord et avant tout sur les conséquences du choix que vous faites de reporter le délai légal d'un avortement sans raison médicale à vingt semaines d'aménorrhée.

Avec cette décision, vous ouvrez la porte à la possibilité d'avortement sur la base du sexe du fœtus et donc d'une sélection sur le sexe, alors que d'autres législations, notamment la législation qui porte sur la procréation médicalement assistée, interdisent, de manière spécifique, toute sélection en fonction du sexe. C'est un élément que nous avons abordé mais sur lequel nous n'avons pas vraiment mené de débat. Deux de nos amendements portent sur cette question.

Nous déposons également un amendement sur ce que de très nombreux obstétriciens ont mis en évidence, à savoir les risques plus élevés pour la femme, et sur la manière avec laquelle, en cas d'avortement tardif, la prise en charge doit absolument être réalisée pour prendre toute la mesure des risques pour la santé de la femme.

Nous avons également deux autres amendements qui portent sur une modification du délit d'entrave et sur le fait d'empêcher des non-soignants de pratiquer une interruption volontaire de grossesse, ne serait-ce qu'une seule fois. Rappelez-vous, nous avons eu des discussions en ce sens. Vos dispositions posaient un gros problème

08.06 Catherine Fonck (cdH): Wij steunen de depenalisering van abortus, maar zijn gekant tegen een verlenging van de termijn tot 18 weken. U zegt dat het debat al werd afgerond. Wij hebben indertijd het advies van de Raad van State gevraagd, maar de commissievoorzitter heeft de tekst van het voorstel toen doorgestuurd zonder dat wij onze amendementen, die nochtans over belangrijke kwesties handelden, hadden kunnen voorleggen. Tijdens de debatten zijn de vragen hieromtrent onbeantwoord gebleven.

De amendementen die vandaag worden ingediend, gaan vooral over de gevolgen van de verlenging van de wettelijke termijn tot twintig weken zwangerschap. Op die manier zet u de deur open voor een abortus op grond van het geslacht van de foetus, terwijl andere wetgevingen, zoals met name de wet betreffende de medisch begeleide voortplanting, dat specifiek verbieden. Wij dienen een ander amendement in over de hogere risico's die de vrouw loopt wanneer een abortus laattijdig wordt uitgevoerd en over de specifieke ingreep en zorg die dit vergt.

De laatste twee amendementen hebben respectievelijk betrekking op een wijziging van het wanbedrijf van belemmering en op het verbod voor niet-zorgverleners om een vrijwillige zwangerschapsafbreking uit te voeren.

en la matière, et le Conseil d'État n'a en rien été consulté sur ces différents aspects. Voilà, monsieur le président, les éléments que nous voulons renvoyer pour bénéficier de la plus-value et de l'expertise du Conseil d'État en la matière.

De **voorzitter**: Elke fractie krijgt vijf minuten spreektijd. Zo staat het in het Reglement.

Je n'invente rien.

08.07 Sophie Rohonyi (DéFI): Monsieur le président, nous n'avons toujours pas reçu de réponse à la question de savoir pourquoi ces amendements étaient déposés maintenant. Pourquoi ne l'ont-ils pas été en commission?

Vous affirmez que ces amendements ont été déposés aujourd'hui dans le but de répondre aux observations du Conseil d'État. Mais ses observations étaient claires et limpides. Il n'a appelé aucune observation tant sur l'extension du délai légal pour avorter (de 12 à 18 semaines) que sur les sanctions pénales ou les peines de prison encore en vigueur aujourd'hui à l'égard des médecins. Tous ces points n'ont suscité aucun avis de la part du Conseil d'État. Un seul point appelait des clarifications: le délit d'entrave. Nous en sommes bien conscients. Si votre volonté est de travailler uniquement sur ce volet qui, il est vrai, nécessite des clarifications, nous sommes prêts à travailler sur cette question-là uniquement. Nous pouvons très bien, de notre chef, déposer un amendement en ce sens.

J'aimerais terminer en réagissant à vos propos selon lesquels l'extension du délai de 12 à 18 semaines permettrait des avortements eugéniques. D'une part, je suis étonnée d'entendre cet argument de la part d'une femme médecin alors que des tests permettent de connaître le sexe de l'enfant à naître dès 9 semaines de grossesse. Cela n'a rien à voir avec l'extension du délai. D'autre part, ces propos sont extrêmement irrespectueux envers les femmes. Ils dépeignent les femmes comme des êtres irresponsables. Selon moi, de tels propos portés quelques jours après la Journée internationale des droits des femmes sont inacceptables.

Je vous appelle à renoncer à votre demande d'envoi au Conseil d'État parce que vos amendements portent sur des questions morales pour lesquelles cet organe n'est pas compétent.

08.08 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Mijnheer de voorzitter, ik wil toch even de context schetsen. Hoe komt het dat de abortuswet hier vandaag op tafel ligt? Doordat er in 2018 uitgebreide hoorzittingen zijn geweest en twee partijen eind oktober een prioritair wetsvoorstel hebben ingediend voor het veranderen van de abortuswet. Op geen enkel moment werd hier de urgentie gevraagd voor de abortuswet: die heeft zijn gewone, normale beloop in de Kamer gekend, met een eerste en een tweede lezing. Telkens was er een ruime meerderheid in de Kamer om de abortuswet te veranderen.

Door tegenstanders werd gezegd dat dit niet rijp was, omdat we het rapport van de evaluatiecommissie bijvoorbeeld niet hadden. Het rapport van de evaluatiecommissie is er gekomen terwijl we op het eerste advies van de Raad van State wachtten. Het was een dik rapport van zes jaar evaluatie. Daaruit bleek dat de abortuswetgeving in ons land prima wordt toegepast en dat het aantal abortussen zelfs

08.07 Sophie Rohonyi (DéFI): Waarom werden die amendementen niet in de commissie ingediend? U zegt dat ze bedoeld zijn als reactie op de opmerkingen van de Raad van State. Volgens die laatste moest alleen het wanbedrijf 'belemmering van vrijwillige zwangerschapsafbreking' worden verduidelijkt. We zijn bereid daar werk van te maken en we kunnen een amendement in die zin indienen.

Uw beweringen dat de verlenging van de termijn tot 18 weken eugenetische abortussen op basis van het geslacht mogelijk zou maken, getuigen van weinig respect voor vrouwen. Er zijn tests om het geslacht al in de negende week te achterhalen. Dat argument snijdt dus geen hout. U moet afzien van uw verzoek om het wetsvoorstel aan de Raad van State voor te leggen, want die is niet bevoegd voor morele vraagstukken.

08.08 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Après de longues auditions en 2018, deux partis ont déposé fin octobre une proposition de loi visant à modifier la loi sur l'avortement. Cette proposition a été examinée en première et deuxième lecture. À chaque fois, une large majorité des députés s'est prononcée en faveur d'une modification de cette loi. L'extrême urgence n'a jamais été demandée. Le rapport de la Commission d'évaluation révèle que la législation sur l'avortement est correctement appliquée dans notre

vermindert, omdat wij steeds meer inzetten op contraceptie.

Dan werd gezegd dat de Raad van State er kipkap van zou maken. Het wetsvoorstel is er doorgeramd, zo zeggen de tegenstanders, en er staan zaken in die niet te verdedigen zijn, waarmee de Raad van State nooit akkoord zal gaan. We hebben dan het advies van de Raad van State gekregen. Op de drie essentiële aspecten – het verlengen van de termijn, het sneller kunnen uitvoeren van een abortus en het weghalen van alle sancties – zegt de Raad van State dat artikel 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens impliceert dat elke vrouw het recht heeft op de eerbiediging van haar beslissing om al dan niet moeder te worden. Haar beslissing om al dan niet haar zwangerschap af te breken, behoort tot de sfeer van het privéleven en de persoonlijke autonomie. Het is zeer belangrijk om dat te benadrukken.

Niet enkel beantwoordt de wetwijziging vandaag de dag aan een behoefte van meer dan 500 vrouwen die als dieven in de nacht naar Nederland moeten gaan en meer dan 1.000 euro moeten betalen om hun recht op abortus uit te oefenen, ook is door de Raad van State duidelijk gemaakt dat dit in orde is met de wetgeving.

Er is dus geen enkele reden om opnieuw een advies aan de Raad van State te vragen. Als de Raad van State zegt: het mag van 12 naar 18 weken, begrijp ik niet waarom men hier een amendement indient om nog eens aan de Raad van State te vragen of het niet opnieuw van 18 naar 12 weken mag.

Ik meen dat het duidelijk is, men wil deze wetgeving gewoon blokkeren. Men wil niet dat de wil van de democratische meerderheid die er is om de wet te veranderen, doorgaat. En sommigen willen ook de vrouwen die vandaag in de steek gelaten worden als drukingsmiddel gebruiken om eventueel een plaats in een nieuwe regering te verkrijgen.

08.09 Karin Jiroflée (sp.a): Mijnheer de voorzitter, de versie van de abortuswet die vandaag ter stemming voorligt in deze plenaire vergadering, is een versie die al twee keer uitgebreid bediscussieerd is in de commissie en die ook met een ruime meerderheid goedgekeurd is in diezelfde commissie. Dat heet volgens mij, collega's, democratie.

Ook de Raad van State stelt in zijn adviezen ter zake heel duidelijk dat het aan de politiek is om over dit soort ethische inhoudelijke kwesties te beslissen. Wel, de politiek heeft beslist. De politiek heeft al twee keer beslist. Ik vind het dan ook beneden alles dat de tegenstanders van deze wet nu op deze manier handelen, door een spel met het opnieuw indienen van amendementen die al vier of vijf keer bediscussieerd zijn in de commissie, puur als verdragingsmanoeuvre. Dat is beneden alles, collega's. Ik noem dit niet democratisch meer.

08.10 Sarah Schlitz (Ecolo-Groen): Monsieur le président, chers collègues, tout au long du processus d'adoption de cette loi, le groupe Ecolo-Groen a veillé à ce que les débats se déroulent de façon sereine, dans le respect de toutes les opinions, mais aussi des personnes concernées: les femmes qui se sont retrouvées, qui se

pays et que le nombre d'avortements est même en baisse grâce à nos efforts croissants en matière de contraception, et ce au grand dam des opposants. Ceux-ci ont également été désappointés par l'avis du Conseil d'État, puisqu'en ce qui concerne l'extension du délai pour avorter, la réduction du délai de réflexion et la levée de toutes les sanctions, le Conseil d'État indique que l'article 8 de la Convention européenne des Droits de l'Homme implique que toute femme a le droit de décider de devenir mère ou non, tandis que la décision d'interrompre ou non la grossesse relève de sa vie privée et de son autonomie personnelle. La modification de la loi répond dès lors au besoin de plus de 500 femmes.

Il n'y a donc aucune raison de solliciter de nouveau l'avis du Conseil d'État. Le but de cette demande d'avis est tout simplement de bloquer cette législation et de faire barrage à la volonté de la majorité démocratique. Certains veulent également se servir des femmes concernées comme moyen de pression.

08.09 Karin Jiroflée (sp.a): Cette version de la loi sur l'avortement a déjà fait l'objet, à deux reprises, de discussions approfondies en commission, où elle a également été approuvée à une large majorité. La procédure a donc été on ne peut plus démocratique. Le Conseil d'État enseigne très clairement, lui aussi, qu'il appartient au pouvoir politique de prendre des décisions sur ce type de questions éthiques. Je trouve dès lors lamentable que les opposants veuillent à présent saboter cette loi en déposant de nouveaux amendements.

08.10 Sarah Schlitz (Ecolo-Groen): De Ecolo-Groen-fractie heeft erop toegezien dat de debatten sereen konden verlopen, met inachtneming van alle

retrouvent ou se retrouveront confrontées un jour, dans leur parcours, à la nécessité de recourir à l'avortement.

Les débats ont été documentés. Nous avons eu l'audition de la commission d'évaluation, avec ses nombreux rapports, mais aussi l'avis du Conseil d'État sur nos propositions.

Nous avons reçu, il y a une heure, 50 pages avec 30 nouveaux amendements qui n'ont pas été discutés à l'avance, ce qui ne nous permet pas d'avoir un débat serein. Par contre, pour les amendements déposés par le collègue du CD&V, ils reprennent des éléments qui ont, certes, été discutés lors de la commission mais qui, aujourd'hui, ne répondent pas véritablement aux éléments présents dans la proposition de loi, qui ne répondent pas à l'avis du Conseil d'État et qui, en réalité, sont une sorte de proposition de loi déguisée. C'est vraiment un tout autre propos et cela aurait dû se retrouver dans un nouveau texte déposé par ailleurs. Nous ne comprenons vraiment pas l'à-propos de ces amendements.

De plus, certains amendements visent la commission d'évaluation IVG elle-même. En effet, la proposition est de supprimer cette commission d'évaluation, alors qu'elle a effectué un travail remarquable et qu'elle a répondu à toutes nos questions pendant plusieurs heures en commission. Peut-être que les réponses ne plaisent pas à tous, mais ce sont des études qui sont étayées scientifiquement (avec des chiffres), qui sont menées au fur et à mesure auprès des plannings familiaux. Je ne comprends pas que la suppression de cette commission soit demandée.

Par ailleurs, la suppression de cette commission est également un sujet qui ne concerne pas la commission Justice. Nous avons établi que c'était une matière qui relevait de la commission de la Santé. Il nous semble, même sur la forme, complètement inapproprié de déposer un amendement de cette nature sur la proposition de loi en question.

Aujourd'hui, nous sommes assez stupéfaits par ce qui nous arrive. Nous estimons, en effet, que ce n'est pas respectueux des longs débats que nous avons eus tout au long des derniers mois sur le sujet.

08.11 Katrin Jadin (MR): Monsieur le président, je vais essayer de dessiner de manière juridique la pertinence ou non de déposer ce type d'amendement. Chacun se tiendra à ses propres considérations en ce qui concerne cette pertinence, ce qui est normal dans une démocratie.

Je rappelle que le Conseil d'État se borne à examiner la légalité d'une proposition déposée. Il ne fera donc pas de jugement de valeur comme pourrait le laisser suggérer le dépôt de certains amendements, dont j'ai pu très brièvement prendre connaissance il y a quelques minutes.

Par rapport à ce cadre juridique, le Conseil d'État a été très clair: notre proposition de loi entre bel et bien dans ce qui doit faire l'objet de son examen et n'a émis aucune restriction – mis à part celle concernant le délit d'entrave – quant à la légalité de cette proposition de loi.

meningen en met respect voor de vrouwen die abortus moeten plegen. We hebben de Evaluatiecommissie gehoord en het advies van de Raad van State ontvangen.

Met de dertig nieuwe amendementen die een uur geleden ingediend werden en niet besproken werden, wordt een sereen debat onmogelijk. De door de CD&V ingediende amendementen beantwoorden noch aan de inhoud van het wetsvoorstel, noch aan het advies van de Raad van State, en zijn in feite een verkappt wetsvoorstel.

De Evaluatiecommissie zwangerschapsafbreking heeft opmerkelijk wetenschappelijk onderbouwd werk verricht en heeft onze vragen beantwoord. De antwoorden van de commissie staan sommigen misschien niet aan, maar het amendement waarin de schraping wordt voorgesteld, lijkt volkomen ongepast, temeer daar het geen betrekking heeft op de commissie voor Justitie, maar in de commissie voor Volksgezondheid geregeld moet worden.

Het getuigt van weinig respect voor de lange debatten die we over dit onderwerp gevoerd hebben.

08.11 Katrin Jadin (MR): De Raad van State onderzoekt enkel de wettigheid van een voorstel en spreekt geen waardeoordeel uit, zoals uit de indiening van bepaalde amendementen afgeleid zou kunnen worden. De Raad is zeer duidelijk geweest en heeft – buiten het wanbedrijf van belemmering – geen beperkingen opgelegd met betrekking tot de wettigheid van het voorliggende wetsvoorstel.

We hebben in de commissie voor Justitie grondig werk verricht, met een tweede lezing en de indiening

Je rappelle encore que nous avons travaillé sur la loi de 2018 et que les travaux ont été menés par mon collègue David Clarinval à travers de nombreuses auditions. Ce travail sur le fond nous a amenés à déposer ce texte aujourd'hui. Nous avons également refait un travail en profondeur en commission de la Justice, avec une deuxième lecture et le dépôt d'amendements très riches. Les débats se sont déroulés sereinement pour cette matière sensible.

La stupéfaction est bien présente de voir une série de choses qui ne rentrent pas dans le cadre de la loi parce qu'elles n'ont tout simplement pas lieu d'être traitées dans le cadre de cette discussion, ce qui est regrettable.

Monsieur le président, je préférerais que nous puissions continuer nos travaux comme nous avons l'intention de le faire.

08.12 Eliane Tillieux (PS): Monsieur le président, chers collègues, j'ai entendu le cdH et le CD&V présenter à peine leurs amendements et en justifier brièvement le dépôt. Cela ne fait que quelques minutes que nous les avons reçus. Je ne voudrais pas entrer dans le débat de fond.

Cela dit, je voudrais simplement souligner que nous avons reçu voici trois semaines un avis du Conseil d'État qui est très circonstancié. Il a réuni à deux reprises son assemblée générale pour nous rendre un avis motivé et de qualité. Je tiens aussi à souligner que nous avons entrepris l'examen de ma proposition en octobre et qu'elle a été votée en première lecture à la fin novembre sans que ni le CD&V ni le cdH aient déposé le moindre amendement.

(...): (...)

08.13 Eliane Tillieux (PS): Laissez-moi poursuivre.

Après avoir demandé une deuxième lecture, nous avons réuni à nouveau la commission et repris le débat. Ces mêmes partis n'ont pas déposé d'amendements. Le vote eut lieu en commission le 20 décembre. Nous voilà trois mois plus tard. Nous siégeons en séance plénière, et vous êtes arrivés avec des amendements voici quelques minutes. Oui, je tiens à la liberté parlementaire. Une démocratie est sacrée. Or, en l'espèce, je pense que nous assistons plutôt à une opération de flibuste et d'obstruction plutôt qu'à une défense de la liberté parlementaire.

Nous avons reçu un avis du Conseil d'État, qui est limpide. Je n'ai pas d'autre mot: cet avis, monsieur le président, est limpide. Il dit clairement que nous pouvons légaliser l'IVG, que nous pouvons modifier les conditions dans lesquelles une femme peut demander à interrompre sa grossesse et dans lesquelles un médecin peut pratiquer une IVG. Sur l'allongement du délai, je cite: "La proposition de loi n'appelle pas d'observation." Sur la réduction du délai de réflexion minimal de six jours à quarante-huit heures, "la mesure envisagée n'appelle aucune observation". Sur la suppression des sanctions pénales pour les femmes et les médecins, "la proposition n'appelle aucune observation". Sur l'interdiction de la clause de conscience institutionnelle, "la proposition n'appelle pas d'observation". Sur l'obligation de renvoi dans le chef du médecin, "la

van amendementen. De debatten zijn sereen verlopen.

Bepaalde aspecten uit sommige amendementen horen gewoonweg niet in deze wet thuis. Het zou beter zijn als we onze werkzaamheden zoals gepland zouden kunnen voortzetten.

08.12 Eliane Tillieux (PS): Wij hebben zopas de amendementen van het cdH en van CD&V ontvangen en beide fracties hebben die nauwelijks enkele minuten geleden gemotiveerd.

Het advies van de Raad van State is zeer omstandig. Wij hebben mijn voorstel in oktober besproken en het werd eind november goedgekeurd zonder dat CD&V of het cdH ook maar één amendement hebben ingediend.

08.13 Eliane Tillieux (PS): Drie maanden later komt u in de plenaire vergadering plots aanzetten met lastminuteamendementen. Ik draag de parlementaire vrijheid hoog in het vaandel. Met deze plotse wending bewijst u echter de parlementaire vrijheid geen dienst, maar probeert u enkel en alleen te filibusteren en het voorstel tot de prullenmand te veroordelen.

De Raad van State stelt duidelijk dat wij de vrijwillige zwangerschapsafbreking mogen legaliseren en de voorwaarden mogen wijzigen waaronder een vrouw om een VZA mag verzoeken en waaronder een arts die mag uitvoeren. De Raad van State maakt geen opmerkingen over de verlenging van de termijn, de beperking van de bedenktijd, de afschaffing van de straf-

proposition n'est pas contraire à la liberté de conscience du médecin".

L'avis du Conseil d'État reconnaît aussi la pertinence du délit d'entrave.

Le Conseil d'État émet quelques observations auxquelles nous pouvons facilement répondre et auxquelles il apporte lui-même les suggestions de réponses. Alors, vous voir aujourd'hui déposer une vingtaine d'amendements qui, pour la plupart, sont déjà couverts par l'avis circonstancié du Conseil d'État me conforte dans l'idée que vous faites entrave à l'adoption de ce texte. C'est votre seul objectif!

En conclusion, je citerai à nouveau le Conseil d'État: "Chaque femme a le droit au respect des décisions de devenir ou de ne pas devenir mère. Sa décision d'interrompre ou non sa grossesse ressortit à la sphère de la vie privée et de l'autonomie personnelle." C'est la version juridique de l'expression "my body, my choice". C'est le droit que chaque femme a de pouvoir disposer de son corps.

C'est le droit que nous voulions renforcer en votant ce soir la proposition qui est sur la table. C'est le vote que vous reportez, mesdames, messieurs, en pactisant avec le Vlaams Belang pour atteindre le seuil des 50 votes nécessaires. Je m'adresse à vous particulièrement, mesdames, messieurs du cdH! Je m'adresse à vous qui rompez le cordon sanitaire. Vous allez compter aujourd'hui sur les voix du Vlaams Belang pour former une minorité de blocage et empêcher le vote de notre proposition de loi pourtant soutenue par une majorité dans ce Parlement.

Et tout cela pour quoi faire? Pour restreindre un droit fondamental. Pour empêcher les femmes de choisir. Il est pourtant humainement fondamental de pouvoir choisir de poursuivre ou non une grossesse. L'heure n'est pas à la flibuste. L'heure est au choix politique!

08.14 Egbert Lachaert (Open Vld): Mijnheer de voorzitter, namens mijn fractie wil ik enige rationaliteit in dit zeer emotioneel debat inbrengen. Ik heb alle begrip voor het feit dat dit wetsvoorstel langs verschillende zijden enige emotionaliteit oproept.

U kent het standpunt van mijn fractie. Wij behoren tot een liberale partij en de vrijheidsgedachte is ons eigen. Die vrijheidsgedachte geldt natuurlijk ook voor de vrouw die in verwachting is, die de keuze moet hebben om een zwangerschap al dan niet verder te zetten. Het principeel standpunt van onze fractie is dus bekend.

In België kunnen jaarlijks zowat 500 vrouwen niet geholpen worden, waardoor wij hen naar het buitenland moeten sturen om daar passende hulp te krijgen. Niet iedereen slaagt erin om binnen de vandaag geldende wettelijke termijn geholpen te worden bij een zwangerschapsafbreking.

Ik begrijp de emotionaliteit van de discussie. Ieder heeft zijn overtuiging en ik heb alle begrip voor elke overtuiging, ook al is het een andere mening dan de onze.

sancties, het verbod op een institutionele gewetensclausule of de doorverwijsplicht voor de arts.

De Raad van State erkent ook de relevantie van het wanbedrijf van belemmering van vrijwillige zwangerschapsafbreking. We kunnen makkelijk een antwoord formuleren op de opmerkingen. Het feit dat u amendementen ingediend hebt waarop de Raad van State in zijn omstandige advies al grotendeels een antwoord heeft gegeven, bevestigt mijn opvatting dat het uw bedoeling is de goedkeuring van de tekst te belemmeren.

De Raad van State bevestigt dat elke vrouw het recht heeft om ervoor te kiezen al dan niet moeder te worden. Wij willen dat recht versterken door dit voorstel goed te keuren. U wilt dat uitstellen door het op een akkoordje te gooien met het Vlaams Belang om aan de benodigde 50 stemmen te komen. Dames en heren van het cdH, u zult het cordon sanitaire verbreken om een blokkeringsminderheid te vormen en zo een grondrecht van de vrouwen in te perken. Dit is niet het moment voor gefilibuster, maar wel voor politieke keuzes!

08.14 Egbert Lachaert (Open Vld): Je comprends que cette proposition de loi suscite l'émotion mais je plaide pour que le débat soit mené sereinement. La notion de liberté est chère au parti libéral. Nous voulons laisser aux femmes enceintes le choix d'interrompre une grossesse. Près de 500 femmes sont aujourd'hui contraintes de se rendre à l'étranger pour ce faire, parce qu'elles ne parviennent pas à se faire aider dans le délai actuellement prescrit. Une solution doit être trouvée pour ces femmes.

L'organisation d'auditions a suscité l'émoi en commission, alors qu'elles avaient pourtant déjà été organisées au début de l'an

In ethische kwesties als deze vind ik het wel belangrijk om een serene discussie te kunnen voeren. In de commissie was er heel wat heisa over het al dan niet organiseren van hoorzittingen. Hoewel er begin vorig jaar al hoorzittingen waren georganiseerd, vonden sommigen dat er opnieuw hoorzittingen moesten worden gehouden. Dat tot daar aan toe. Ik pleit ervoor dat de sereniteit kan blijven bestaan.

Wij hebben de inhoud van het wetsvoorstel in de commissie besproken. De Kamervoorzitter heeft over de inhoud van het wetsvoorstel een advies aangevraagd en dat advies hebben wij gekregen. Er doen zich eigenlijk geen grote problemen voor met de tekst van dat wetsvoorstel. Wel waren er enkele opmerkingen geformuleerd, interessant om die nader te bekijken.

Ik neem nu akte van het initiatief van een aantal partijen om verscheidene amendementen in te dienen. Het aantal amendementen is niet weinig, waardoor wij dat nu allemaal onmogelijk op korte termijn kunnen doornemen. De indienende partijen vragen nu opnieuw het advies van de Raad van State.

In de plenaire vergadering behoort het tot de normale werkzaamheden dat het advies van de Raad van State kan worden gevraagd indien meer dan 50 leden dat adviesverzoek steunen. Ik begrijp dat die gelegenheid zich niet voorgedaan heeft door de techniek die gekozen werd om het wetsvoorstel door de Kamervoorzitter naar de Raad van State te laten sturen. Daarom wordt nu opnieuw advies gevraagd over ingediende amendementen. Daar neem ik akte van zonder er verder mijn mening over te geven. Ik pleit wel voor een serene behandeling.

Indien de amendementen aan de Raad van State worden voorgelegd, hoop ik dat wij nadien toch een sereen debat kunnen voeren. Wij kennen allemaal het Kamerreglement en wij weten wat al dan niet mogelijk is. Op een bepaald moment moet een parlementair debat eindigen met een stemming.

Ik neem akte van het initiatief van de collega's van CD&V en cdH. Wat de stemming over het adviesverzoek oplevert, zullen we nog zien. Ik roep wel op tot een serene behandeling, ten behoeve van jaarlijks zowat 500 vrouwen die in ons land niet geholpen kunnen worden bij een zwangerschapsafbreking, maar die wel een oplossing verdienen.

De **voorzitter**: Collega's, ik stel voor dat wij overgaan tot een elektronische telling. Dat is het eenvoudigste. Dat bespaart ons ook problemen om alles te moeten tellen bij zitten en opstaan.

Zij die het verzoek tot verzending van de amendementen naar de Raad van State steunen, stemmen uiteraard ja. Ik heb 50 stemmen nodig. Als 50 stemmen of meer het verzoek steunen, bepaalt het Reglement dat ik verplicht ben het advies te vragen van de Raad van State. Is dat duidelijk?

*Il est procédé au comptage électronique.
Er wordt elektronisch geteld.*

(Vote/stemming 1)

dernier. Quoi qu'il en soit, menons le débat sereinement. Une proposition de loi a été déposée et l'avis du Conseil d'État a été demandé. Hormis quelques réserves, celui-ci n'a pas relevé de problèmes majeurs.

Plusieurs partis présentent aujourd'hui une série d'amendements et demandent, dès lors, un nouvel avis. L'examen de la proposition de loi ne pourra, dès lors, plus avoir lieu à bref délai.

J'en prends acte mais j'insiste pour que la proposition de loi fasse l'objet d'un débat serein.

Le **président**: Je propose que nous procédions à un vote électronique.

Ceux qui soutiennent la demande d'avis au Conseil d'État votent "oui". À partir de 50 voix pour, le Règlement m'impose de demander cet avis.

*La demande d'avis est appuyée par 58 membres.
De vraag om advies wordt door 58 leden gesteund.*

En conséquence, le président demandera l'avis du Conseil d'État en application de l'article 98, n° 3, alinéa 2, du Règlement, sur les amendements déposés n° 158/11.

Bijgevolg zal de voorzitter het advies van de Raad van State vragen, met toepassing van artikel 98, nr. 3, tweede lid, van het Reglement, over de ingediende amendementen nr. 158/11.

09 Conseil supérieur de la Justice – Demande d'enquête particulière

09 Hoge Raad voor de Justitie – Verzoek om bijzonder onderzoek

Mme Karin Jiroflée vient de déposer une motion d'ordre avec la proposition de soumettre la demande auprès du Conseil supérieur de la Justice, en application de l'article 259*bis*-16, § 1er, al. 2, du Code judiciaire, d'engager une enquête particulière sur le fonctionnement de l'ordre judiciaire en ce qui concerne le procès pour euthanasie de Tine Nys (cour d'assises de Gand).

Zonet werd een ordemotie ingediend door mevrouw Karin Jiroflée met het voorstel om de Hoge Raad voor de Justitie met toepassing van artikel, 259*bis*-16, § 1, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek, te gelasten een bijzonder onderzoek in te stellen naar de werking van de rechterlijke orde naar aanleiding van het euthanasieproces inzake Tine Nys (hof van assisen te Gent).

Ik verklaar deze motie ontvankelijk en zal ze laten ronddelen.

Je vous propose de nous prononcer aujourd'hui sur cette proposition.
Ik stel ik u voor ons vandaag over dit voorstel uit te spreken.

Pas d'observation? (*Non*)
Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)
Aldus wordt besloten.

Projets de loi et propositions

Wetsontwerpen en voorstellen

10 Proposition de loi obligeant les diffuseurs d'images satellites à flouter sur internet les images des centrales nucléaires belges (412/1-6)

- Proposition de loi obligeant les diffuseurs d'images satellites à flouter les images des prisons belges (1006/1-2)

10 Wetsvoorstel houdende de verplichting voor de verspreiders van satellietbeelden om de beelden van de Belgische kerncentrales te blurren (412/1-6)

- Wetsvoorstel houdende de verplichting voor de verspreiders van satellietbeelden om de beelden van de Belgische gevangenen wazig te maken (1006/1-2)

Propositions déposées par:

Voorstellen ingediend door:

- 412: Eric Thiébaud, Daniel Senesael, Hugues Bayet, Ludivine Dedonder, Ahmed Laaouej, Hervé Rigot

- 1006: Katleen Bury, Marijke Dillen, Ortwin Depoortere, Dries Van Langenhove, Tom Van Grieken, Frank Troosters, Hans Verreyt, Reccino Van Lommel.

Discussion générale

Algemene bespreking

Mevrouw Ingels, rapporteur, verwijst naar het schriftelijk verslag

10.01 **Éric Thiébaud** (PS): Monsieur le président, monsieur le ministre, chers collègues, il y a deux ans nous avons reçu à la Chambre un rapport de Greenpeace qui envisageait toutes les

10.01 **Éric Thiébaud** (PS): Twee jaar geleden werden er in een Greenpeace-rapport alle mogelijke

possibilités d'attaque terroriste sur nos sites nucléaires. Dans ce rapport, il était constaté que nous n'avions envisagé que les attaques utilisant des informations passées dans le domaine public. Ensuite, nous avons eu, toujours en 2018, la visite d'une délégation de l'Assemblée nationale française, qui avait dénoncé le manque de sécurité de nos sites nucléaires.

Tant le rapport de Greenpeace que la commission française dénonçaient le fait qu'il était possible d'avoir accès sur Google à tous les détails possibles concernant nos centrales nucléaires. Si vous allez sur Google Earth, vous pourrez voir dans le détail la centrale nucléaire de Doel et la centrale nucléaire de Tihange. Par contre, pour ce qui est de la France, vous constaterez que la centrale de Chooz est floutée sur Google Earth.

À l'époque, nous avons exigé du ministre de l'Intérieur M. Jambon qu'il demande à Google de flouter ces images pour plus de sécurité. Et Google avait refusé, arguant qu'en France une disposition légale les obligeait à flouter les images de sites sensibles nucléaires. Notre groupe a ensuite déposé une proposition de loi pour obliger les fournisseurs d'images satellites à flouter les images des centrales nucléaires.

Cette proposition a été déposée sous l'ancienne législature. Les élections ont eu lieu; nous avons à nouveau déposé ce texte qui a suivi le chemin législatif. Un avis a été demandé au Conseil d'État, qui a émis des remarques qui ont été intégrées dans le travail de la commission de l'Intérieur. Je voudrais d'ailleurs remercier mes collègues de cette commission pour avoir travaillé de manière très collégiale sur cette proposition de loi, et en particulier ma collègue de la N-VA Mme Ingels, qui a rédigé un amendement permettant d'enrichir la proposition. En effet, avec cet amendement, on peut élargir le champ d'application du floutage à d'autres sites sensibles que les sites nucléaires en Belgique.

J'espère que ce texte recueillera aujourd'hui une large majorité dans l'Assemblée. Il est grand temps de se mettre au diapason de nos voisins en matière de sécurité nucléaire et de floutage des images satellite.

À l'issue du vote de ce texte, j'invite le ministre de l'Intérieur à faire appliquer ces dispositions car, une fois que le texte sera voté, la balle sera dans son camp.

De **voorzitter**: Mevrouw Ingels, u was niet ingeschreven, maar nu wel. Ik herinner er nog even aan dat de fracties dat kunnen doen.

Ik geef het woord dus aan mevrouw Ingels.

10.02 Yngvild Ingels (N-VA): Mijnheer de voorzitter, collega's, ik zal niet in herhaling vallen.

scenario's voor een terroristische aanslag op onze nucleaire sites onderzocht. Daarbij bleek dat zo'n aanslag op basis van publiekelijk toegankelijke informatie kon worden voorbereid. In 2018 heeft een delegatie van de Franse Assemblée nationale het gebrek aan veiligheid op onze nucleaire sites aan de kaak gesteld. Ze hekelde het feit dat details van de kerncentrales zichtbaar zijn op Google Earth. In Frankrijk zijn de beelden van de kerncentrale te Chooz wazig gemaakt.

We hadden geëist dat de minister van Binnenlandse Zaken Google zou vragen die beelden te blurren, maar Google heeft dat geweigerd met het argument dat in Frankrijk een wettelijke bepaling het bedrijf daartoe verplichtte. Tijdens de vorige zittingsperiode had onze fractie een wetsvoorstel ingediend om de aanbieders van satellietbeelden te verplichten die beelden te blurren.

Na de verkiezingen hebben we de tekst opnieuw ingediend. Er werd rekening gehouden met opmerkingen van de Raad van State. De commissie voor Binnenlandse Zaken is collegiaal te werk gegaan. Mevrouw Ingels heeft een amendement opgesteld waarin het toepassingsgebied tot andere gevoelige sites uitgebreid wordt.

Ik hoop dat deze tekst met een ruime meerderheid zal worden aangenomen. Het is hoog tijd dat we het voorbeeld van onze buurlanden navolgen wat de nucleaire veiligheid betreft. Ik verzoek de minister van Binnenlandse Zaken toe te zien op de naleving van deze bepalingen, als ze straks goedgekeurd zullen zijn.

10.02 Yngvild Ingels (N-VA): Aujourd'hui, il existe une base

Wat de heer Thiébaud zegt, klopt inderdaad. In mijn vorige hoedanigheid op het kabinet Jambon hebben we de vraag gesteld aan Google om sites te kunnen blurren. Er werd toen gevraagd naar een wettelijke basis. Die wettelijke basis bestaat voor militaire sites, maar bestond niet voor andere sites.

Wij waren dan ook zeer tevreden met het wetsvoorstel van de PS-fractie en zagen daarin de mogelijkheid om het uit te breiden naar de nucleaire sites. Ondertussen ontwikkelde de Vlaams Belangfractie een voorstel over de gevangenissen. Daar is ook rekening mee gehouden. Ook de gevangenissen worden inbegrepen in het wetsvoorstel dat voorligt.

Er werd een advies aan de Raad van State gevraagd, maar ook het advies van het Nationaal Crisiscentrum. Dit heeft namelijk veel ervaring met kritieke infrastructuur. Het is echter niet zomaar de bedoeling dat er gewoon lijsten van kritieke infrastructuur in het KB worden gezet. Het is wel degelijk de bedoeling dat elke bevoegde minister met zijn departement bekijkt voor welke sites het nuttig is om te blurren. Er moet een risicoanalyse uitgevoerd worden. Daarna moet dat in een niet-gepubliceerde bijlage van het KB komen.

Ik wens de collega's te bedanken voor de zeer constructieve medewerking, zeker de collega's van de PS.

10.03 Katleen Bury (VB): Mijnheer de voorzitter, de Vlaams Belangfractie heeft ook een wetsvoorstel ingediend omdat Google, maar ook websites zoals Geopunt van de Vlaamse overheid – u hoort het goed – eigenlijk weinig tot geen bereidwilligheid aan de dag leggen om zaken als gevangenisites te blurren. Vanuit veiligheidsoogpunt is het hoogstnoodzakelijk dat het wazig maken snel gebeurt en dat het wettelijk verplicht wordt; vandaar ons wetsvoorstel.

In het geval van Geopunt is het zelfs zo dat personen die luchtbeelden opvragen tegelijkertijd een combinatie kunnen maken met verschillende kaarten van gas- en andere leidingen, zodat er eigenlijk levensgevaarlijke toestanden kunnen ontstaan.

Het wetsvoorstel met betrekking tot de kerncentrales van de collega's is nu uitgebreid tot alle nationale kritieke infrastructuur; de luchtbeelden van gevangenisites zullen hier dus ook onder vallen.

De voorgestelde verruiming valt niet te onderschatten. De vraag rijst of het haalbaar is om alle beelden van alle installaties wazig te maken. In de commissie en daarnet werd hierop geantwoord dat het wazig maken niet automatisch verplicht zal zijn. Er zal enkel voor een wettelijk kader worden gezorgd en aan de hand van uitvoeringsbesluiten zal de infrastructuur wazig worden gemaakt. Er dient eerst een risicoanalyse te gebeuren – dat werd daarnet ook nog eens vermeld – en dat dient vervolgens in een KB te worden gegoten.

De Vlaams Belangfractie is helemaal niet tegen de uitbreiding, maar wij vragen ons toch af of het niet beter was geweest om de gevangenisites apart in een wetsvoorstel te plaatsen, omdat het een zeer dringende maatregel is die met ons wetsvoorstel onmiddellijk in werking had kunnen treden.

légale pour flouter les images satellites des sites militaires mais pas pour d'autres sites comme les centrales nucléaires. Nous sommes donc favorables à la proposition du PS visant à étendre cette réglementation aux sites nucléaires. La proposition de loi tient aussi compte des prisons, comme le Vlaams Belang l'avait proposé.

Le Conseil d'État et le Centre National de Crise ont été invités à rendre un avis. Toutefois, il n'est pas question d'intégrer à l'arrêté royal les listes des infrastructures critiques. Il incombe à chaque ministre de vérifier quels sites devront être floutés. Ensuite, les sites devant être floutés figureront dans une annexe non publiée de l'arrêté royal. Je tiens à remercier chacun pour sa coopération et notamment nos collègues du PS.

10.03 Katleen Bury (VB): Mon groupe a également déposé une proposition de loi visant à flouter des infrastructures telles que les sites des prisons. Sur le site Geopunt, il est même possible de combiner des images aériennes et des cartes de gazoducs ou d'autres conduites, ce qui peut conduire à des situations dangereuses. Le champ d'application de la proposition de loi a désormais été étendu à l'ensemble de l'infrastructure critique, y compris donc les prisons. Néanmoins, seul un cadre légal sera défini. Le floutage des images sera réglé par des arrêtés d'exécution promulgués au terme d'une analyse de risques. Dans un souci de rapidité, mon groupe aurait préféré qu'une proposition de loi distincte règle la question des prisons. En dépit de ce bémol, nous soutiendrons toutefois la présente proposition de loi.

Desalniettemin zullen wij het wetsvoorstel over het blurren van al die sites steunen, op voorwaarde natuurlijk dat de uitvoeringsbesluiten niet op de lange baan zullen worden geschoven.

10.04 Kattrin Jadin (MR): Monsieur le président, nous allons évidemment soutenir cette excellente proposition, monsieur Thiébaud. J'envisageais moi-même de proposer une résolution visant non pas le floutage des centrales nucléaires mais celui des prisons.

Cela revêt énormément de sens et je rejoins absolument les raisons pour lesquelles il en est ainsi. Il s'agit de questions évidentes de sécurité nationale, qui démontrent une fois encore les effets néfastes que peuvent aussi représenter ces nouvelles technologies, réseaux et autres. J'espère que nous aurons encore souvent l'occasion, dans cet hémicycle de témoigner de l'urgence de trouver des possibilités légales de contrevenir à ces effets néfastes des nouvelles technologies.

Ce caractère néfaste, monsieur Thiébaud, vous en avez fait la démonstration pour les centrales nucléaires. Faisant suite à une intervention en commission de la Justice auprès du ministre, je tiens à préciser que nous avons également déposé une proposition visant à flouter les prisons pour les mêmes raisons évidentes de sécurité nationale.

Nous soutiendrons évidemment la présente proposition qui relève du bon sens. J'espère que nous pourrons également poursuivre nos travaux concernant les éléments que je viens d'évoquer.

Le **président**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraag nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles ***Bespreking van de artikelen***

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(412/6)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(412/6)**

L'intitulé a été modifié par la commission en "proposition de loi visant à flouter les images d'établissements nucléaires et sensibles et à limiter la prise ou la diffusion de photographies aériennes de ces établissements dans l'intérêt de la sécurité publique".

Het opschrift werd door de commissie gewijzigd in "wetsvoorstel tot wazigmaking van de beelden van nucleaire installaties en kritieke inrichtingen, en tot inperking van het maken of verspreiden van luchtfoto's van die installaties en inrichtingen, in het belang van de openbare veiligheid".

La proposition de loi compte 5 articles.
Het wetsvoorstel telt 5 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 à 5 sont adoptés article par article.
De artikelen 1 tot 5 worden artikel per artikel aangenomen.

10.04 Kattrin Jadin (MR): Mijnheer Thiébaud, wij zullen dit uitstekende voorstel steunen. Dat de beelden van kerncentrales geblurd worden is vanzelfsprekend in het licht van de nationale veiligheid. Het is de rol van onze Assemblee om de kwalijke effecten van de nieuwe technologieën via wetgeving te ondervangen. We hebben om dezelfde redenen, die een kwestie zijn van gezond verstand, een tekst ingediend over het blurren van de beelden van gevangenissen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

11 Renvoi d'amendements en commission**11 Verzending van amendementen naar een commissie**

J'ai reçu des amendements au projet de loi portant des modifications du Code de la taxe sur la valeur ajoutée, du Code des impôts sur les revenus 1992, du Code du recouvrement amiable et forcé des créances fiscales et non fiscales, et de la loi-programme (I) du 29 mars 2012, en matière d'e-notariat, n°s 910/1 à 7 (point 2 de l'ordre du jour).

Ik heb amendementen ontvangen op het wetsontwerp houdende wijzigingen van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde, het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, het Wetboek van de minnelijke en gedwongen invordering van fiscale en niet-fiscale schuldvorderingen en de programmawet (I) van 29 maart 2012, inzake het e-notariaat, nrs 910/1 tot 7 (punt 2 van de agenda).

Je vous propose de renvoyer ces amendements en commission des Finances et du Budget (art. 93, n° 1, du Règlement).

Ik stel u voor die amendementen te verzenden naar de commissie voor Financiën en Begroting (art. 93, nr. 1, van het Reglement).

Pas d'observation? (*Non*)

Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)

Aldus wordt besloten.

12 Proposition de résolution relative à l'élaboration d'une convention internationale visant à lutter contre la discrimination des personnes âgées (305/1-6)**12 Voorstel van resolutie over een internationale conventie tegen leeftijdsdiscriminatie van ouderen (305/1-6)**

Proposition déposée par:

Voorstel ingediend door:

Els Van Hoof, Nawal Farih.

Discussion**Bespreking**

Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(305/6)**

De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(305/6)**

La discussion est ouverte.

De bespreking is geopend.

De rapporteurs zijn mevrouw Ponthier en mevrouw Samyn.

12.01 Annick Ponthier, rapporteur: Mijnheer de voorzitter, ik zal na mijn verslag aansluitend mijn persoonlijke uiteenzetting geven.

De **voorzitter**: Dat mag u doen.

12.02 Annick Ponthier, rapporteur: Mijnheer de voorzitter, collega's, inzake het voorstel van resolutie over een internationale conventie tegen leeftijdsdiscriminatie van ouderen herinnert de indiener, mevrouw Van Hoof, er tijdens haar inleidende uiteenzetting aan dat de oudere bevolking het sterkst groeiende segment van de samenleving is, wat ook blijkt uit het United Nations Population Fund. Zij stelt dat ondanks haar groeiend belang in de maatschappij die leeftijdsgroep meervoudige problemen ervaart. Zij krijgt te maken met

12.02 Annick Ponthier, rapporteur: Alors même qu'elles constituent le segment de la population connaissant la croissance la plus forte, Mme Van Hoof, auteure de cette résolution, estime que les personnes âgées sont confrontées à plusieurs problèmes. En effet,

discriminatie en leeft voorts in armoede. Er is een gebrek aan gepaste maatregelen en voorzieningen. Zij wordt ook het slachtoffer van misbruik en geweld.

Uit verschillende rapporten blijkt dat het huidig juridisch mensenrechteninstrumentarium onvoldoende specifieke bepalingen bevat om leeftijdsgebonden discriminatie tegen te gaan en dat het op dat punt moet worden versterkt.

Om dat argument kracht bij te zetten, haalt mevrouw Van Hoof in haar bespreking meerdere internationale conventies aan, waaruit blijkt dat er geen specifieke conventie inzake discriminatie op basis van leeftijd bestaat. Het UVRM maakt bijvoorbeeld slechts indirect melding van een principe van non-discriminatie van ouderen en het Chungrapport, dat in de Verenigde Naties werd bekendgemaakt, concludeert dat het huidig mensenrechteninstrument moet worden uitgebreid, met name met een conventie.

Daarop startte dan de Open-Ended Working Group on Ageing, waarvan de volgende samenkomst, als alles goed gaat, binnenkort, namelijk in april 2020, is gepland.

Ook in eigen land heeft volgens de indiener de bestaande wetgeving onvoldoende effect in de praktijk en kan een versterking van het internationaal kader voor België richtinggevend werken voor het wijzigen van bestaande wetten.

Daarom verzoekt het voorstel om een actievare rol in de Open-Ended Working Group on Ageing van de Verenigde Naties te spelen, om te pleiten voor en mee te werken aan de inhoudelijke uitwerking van een mogelijke conventie omtrent leeftijdsgebonden discriminatie, alsook om in te zetten op de integratie en de bescherming van ouderen in andere internationale en Europese beleidsinstrumenten.

De indiener, mevrouw Van Hoof, besluit met te zeggen dat dankzij het aannemen van een dergelijke internationale conventie, België werk zal kunnen maken van een nationaal actieplan om leeftijdsgebonden discriminatie tegen te gaan.

Bij de algemene bespreking geeft mevrouw Depoorter van de N-VA aan achter de achterliggende bekommernissen van het voorstel te staan. Bijkomend onderstreept ze het belang om op te treden tegen leeftijdsgebonden discriminatie en om ter zake een geïntegreerde aanpak uit te werken.

Ook de heer Samuel Cogolati van Ecolo-Groen geeft aan achter de doelstelling van het voorstel te staan. Hij onderschrijft ook het idee om categorieën van personen die kwetsbaarder zijn voor discriminatie dan anderen op gepaste wijze te beschermen, via een juridisch bindende internationale conventie.

De heer Nabil Boukili van de PVDA-PTB-fractie geeft aan het voorstel te steunen, omdat volgens hem elke vorm van discriminatie moet worden tegengegaan.

Mevrouw Jadin, ten slotte, stelt de vraag waarom het vraagstuk van leeftijdsgebonden discriminatie in de commissie voor Buitenlandse Betrekkingen kan worden aangekaart en hoe een en ander kan

elles font l'objet de discriminations et vivent plus souvent dans la pauvreté. L'arsenal juridique actuel en matière de droits de l'homme est insuffisant et doit donc être renforcé, un objectif que poursuit l'ONU par le biais du Groupe de travail à composition non limitée sur le vieillissement. Dans notre pays également, la législation actuelle est insuffisante.

Cette proposition de résolution vise à demander au gouvernement de jouer un rôle plus actif au sein du Groupe de travail à composition non limitée sur le vieillissement en vue d'élaborer une convention internationale de lutte contre la discrimination liée à l'âge et de miser sur l'intégration et la protection des aînés dans le cadre d'autres instruments de la politique internationale et européenne. Toujours selon Mme Van Hoof, la Belgique sera ainsi en mesure de mettre en place un plan d'action national visant à lutter contre la discrimination liée à l'âge.

Les groupes N-VA, Ecolo-Groen et PVDA-PTB partagent ces préoccupations et soulignent respectivement l'importance d'une approche intégrée, d'une convention internationale juridiquement contraignante, et de la lutte contre toute forme de discrimination.

Le groupe MR s'interroge sur les raisons pour lesquelles le sujet est abordé en commission des Relations extérieures, ainsi que sur la mise en œuvre dans le cadre de la Coopération belge au développement.

La proposition est adoptée en commission par 9 voix pour (Ecolo-Groen, PS, MR, CD&V, PVDA-PTB, Open Vld et sp.a) 3 voix contre (N-VA) et 1 abstention (Vlaams Belang).

worden geïmplementeerd in de Belgische projecten en/of programma's van ontwikkelingssamenwerking.

Het voorstel wordt in de commissie aangenomen met 9 stemmen voor, van Ecolo-Groen, de PS, de MR, CD&V, PVDA-PTB, Open Vld en sp.a; 3 stemmen tegen, van de N-VA, en 1 onthouding, van het Vlaams Belang.

Mevrouw de voorzitter, collega's, tot zover het beknopt verslag over de werkzaamheden in de commissie. Er werden in commissie ook hoorzittingen gehouden, die uitermate interessant waren.

Mevrouw de voorzitter, collega's, ik geef nu kort het standpunt van de Vlaams Belangfractie mee.

Uiteraard delen wij de achterliggende bekommernissen van het voorstel van resolutie. Wij onderstrepen het belang om op te treden tegen leeftijdsgebonden discriminatie.

Het Vlaams Belang is bijzonder bekommerd om het welzijn van onze ouderen. Veiligheid en zorg voor alle burgers, maar zeker voor ouderen, is dan ook een van de rode draden in ons partijprogramma. Generaties Vlamingen hebben onze welvaart en onze sociale zekerheid opgebouwd. Zij verdienen het dan ook om beschermd te worden.

Collega's, in de praktijk dient echter vastgesteld te worden dat de overheid daarin soms schromelijk tekortschiet. Hun veiligheid wordt niet altijd gegarandeerd. Zorg voor ouderen is niet altijd toereikend, door onder andere ontoereikende budgetten. Denken wij maar aan het pensioendossier, aan de onvoldoende budgetten voor mantel- en thuiszorg en aan de te hoge rusthuisfacturen.

Voor de opeenvolgende regeringen in dit land gelden immers al decennialang andere prioriteiten dan de zorg voor de behoeften van ons eigen volk. Is het niet de instandhouding van de opgelegde solidariteit met Wallonië of het onderhoud van vele tienduizenden vreemdelingen, die nooit hebben bijgedragen aan ons sociaal systeem, dan is het wel het onderhoud van nutteloze en inefficiënte structuren en organisaties die onzes inziens vooral de machtspositie van de politieke elite moeten verzekeren.

Dat er initiatieven worden genomen om een alomvattende aanpak inzake leeftijdsgebonden discriminatie te verzekeren, kunnen wij uiteraard onderschrijven. Wat ons betreft, moet dat echter, enerzijds, in de deelparlementen gebeuren en, anderzijds, in de commissie voor Sociale Zaken. Maar de indiener, mevrouw Van Hoof, verklaart dat het voorstel – ik citeer – "het verdient om in de commissie voor Buitenlandse Betrekkingen behandeld te worden omdat het belangrijk is om een alomvattende aanpak ter zake en een specifiek beleid ten aanzien van de ontwikkelingslanden uit te werken. In bepaalde ontwikkelingslanden is de situatie van ouderen immers zeer slecht en soms zijn de ouderen daar zelfs het slachtoffer van geweld en mishandeling om allerlei redenen. Derhalve moeten de principes en de waarden inzake de bescherming van de ouderen in een internationale conventie worden verankerd opdat die mensen overal ter wereld gelijk zouden worden behandeld, ook in de ontwikkelingslanden."

Je traduis à présent la position de mon groupe, qui partage la préoccupation qui sous-tend cette proposition et l'intérêt d'agir contre les discriminations liées à l'âge.

Des générations de Flamands ont construit notre prospérité et notre sécurité sociale. L'État manque gravement à son devoir de les protéger et a d'autres priorités comme les Wallons, les étrangers ou les structures inutiles et inefficaces qui servent surtout au maintien de la domination des élites.

Nous estimons toutefois qu'il s'agit d'une compétence qui revient aux entités fédérées. De plus, nous lisons dans le rapport que l'auteur voudrait qu'il y ait une égalité de traitement des aînés partout dans le monde, y compris dans les pays en voie de développement. Nous trouvons cela naïf car nous ne sommes même pas capables de nous occuper comme il se doit de nos aînés. Qui plus est, ce sont des faits incontrôlables. C'est pourquoi nous nous abstiendrons lors du vote de cette proposition.

Onze fractie noemt dat veeleer wishful thinking en naïef. Alle goede bedoelingen ten spijt kunnen wij er niet eens voor zorgen dat onze eigen ouderen op een waardige manier behandeld worden en de zorg krijgen die ze verdienen. Hoe zouden we er dan via internationale conventies voor kunnen zorgen dat alle ouderen overal ter wereld gelijk zouden worden behandeld? Dat op internationaal niveau afdwingen is volgens ons niet alleen onrealistisch, het is bovendien gewoonweg oncontroleerbaar. Dat is meteen ook de reden waarom wij ons bij de stemming over het voorstel zullen onthouden.

Voorzitter: Cécile Thibaut, ondervoorzitter.

Présidente: Cécile Thibaut, vice-présidente.

12.03 Els Van Hoof (CD&V): Mevrouw de voorzitter, collega's, ik geef een aantal voorbeelden van leeftijdsdiscriminatie. Een 59-jarige kandidaat-werknemer krijgt te horen dat hij het perfecte profiel heeft, maar hij krijgt de job niet omdat hij te oud is.

Een man wil een auto huren om op vakantie te gaan, maar het autoverhuurbedrijf weigert zijn aanvraag omdat hij ouder is dan 65 jaar. Nochtans blijkt uit cijfers van Assuralia dat bestuurders tussen 51 en 75 jaar het minste aantal ongevallen veroorzaken.

Een vereniging organiseert tweemaal per week 's avonds Afrikaanse danslessen. Een 60-jarige dame wil zich inschrijven maar de organisator weigert dit wegens te oud.

Deze waargebeurde voorbeelden lijken voor sommigen misschien triviaal, maar het zegt veel over de manier waarop wij oudere mensen structureel stereotyperen.

De gevolgen zijn duidelijk. Ouderen krijgen te maken met discriminatie en leven vaker in armoede. Er is een gebrek aan gepaste voorzieningen en ze worden vaker het slachtoffer van misbruik en geweld.

Dit is een fenomeen dat zich in de hele wereld voordoet. In vluchtelingenkampen in Congo krijgen ouderen geen medische behandelingen omwille van hun leeftijd. In Oost-Europa krijgen ouderen significant vaker te maken met straatgeweld.

Het is een verhaal dat we moeten omdraaien. Ouderen zijn geen tweederangsburgers omwille van het simpele feit dat elk mens op een gelijke manier moet worden behandeld. Voorts biedt een oudere bevolking enorme kansen.

Het gaat om mensen met levenservaring die weten van aanpakken. Ze zijn multi-inzetbaar in verenigingen en bedrijven. Het zijn goede ondernemers. Bovendien boren ze als consument ook nieuwe markten aan. Ouderen zijn dus geen molensteen om onze nek, maar een potentiële groeikiem in onze maatschappij.

Om die enorme kansen aan te boren, moeten we er wel voor zorgen dat ouderen wereldwijd van hun rechten kunnen genieten. Daarom pleit ik er in deze resolutie voor om het probleem van leeftijdsdiscriminatie in internationaal perspectief te plaatsen en om te evolueren naar samenlevingen waarvan ouderen volwaardig deel

12.03 Els Van Hoof (CD&V): La vie quotidienne foisonne d'exemples de discriminations liées à l'âge qui en disent long sur les stéréotypes structurels qui entourent les personnes âgées. En raison de ces discriminations, les personnes âgées vivent plus souvent dans la précarité, ne bénéficient pas d'équipements adaptés et sont plus souvent victimes d'abus et de violences.

Ce phénomène est mondial. Il est impératif d'inverser la tendance. Les personnes âgées ne sont pas des citoyens de seconde zone. Hormis le fait qu'un traitement égal doit être garanti à toute personne, les personnes âgées représentent aussi une énorme richesse. Elles ont de l'expérience, sont polyvalentes au sein d'associations et d'entreprises, sont de parfaits entrepreneurs et ouvrent de nouveaux marchés en tant que consommateurs.

Pour exploiter cet énorme potentiel, nous devons toutefois garantir aux personnes âgées du monde entier la possibilité de jouir de leurs droits. C'est dans cet esprit que je préconise dans la présente proposition de résolution, de situer le problème des discriminations liées à l'âge dans une perspective internationale et d'évoluer vers des sociétés dont les personnes âgées seront des membres à part entière.

À cet effet, des instruments forts en matière de droits de l'homme

uitmaken.

Om dat te doen zijn er sterke mensenrechteninstrumenten nodig. U zult zeggen dat er al de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens zijn, die de individuele grondrechten bepalen, dus ook voor ouderen. Toch slaagt het huidige kader er niet in om leeftijdsdiscriminatie uit te bannen.

De meeste mensenrechtenrapportages zijn leeftijdsblind. Dat stelde Ban Ki-moon, de vorige secretaris-generaal, tijdens zijn afscheidsspeech in de VN. Er zijn drie problemen. Die zijn wereldwijd en doen zich dus ook voor in België.

Ten eerste, er zijn te weinig specifieke instrumenten. De rechten van de mens zijn dan wel universeel, maar ze bieden geen specifieke tools om discriminatie van ouderen aan te pakken.

Ten tweede, de instrumenten en de actieplannen die wel bestaan, zoals het International Plan of Action on Ageing, zijn veel te zwak. Het gaat hier over *soft law*. Rechten van ouderen zijn onvoldoende juridisch afdwingbaar voor een rechtbank.

Ten slotte, de huidige instrumenten zijn te versplinterd over verschillende verdragen. Daarom pleit ik er in deze resolutie voor dat België actief meewerkt aan een VN-verdrag over leeftijdsdiscriminatie van ouderen.

De mogelijkheid wordt inderdaad onderzocht in die Open-Ended Working Group on Ageing, die al sinds 2010 bestaat. Dat lijkt een neverending story, ook omwille van het feit dat er meer draagvlak moet worden gecreëerd. Dat is wat wij vandaag proberen te doen met deze resolutie.

Een verdrag is wel belangrijk. Het vormt wel een inhoudelijke leidraad voor verschillende landen op zich, die nationaal kan worden gebruikt om om te zetten in wetten en rechten en die dan te implementeren. Bovendien zorgt een VN-verdrag voor een juridische stok achter de deur. Die hebben ouderen vandaag niet. Zij kunnen hun rechten niet afdwingen op basis van een internationaal verdrag voor een rechtbank of internationaal aanklagen.

Daarom is het van belang dat wij deze conventie zouden kunnen realiseren. Ik vind dat wij een veel kordater standpunt moeten innemen voor een VN-conventie voor de rechten van ouderen. België en de EU blijven vandaag voorlopig nogal afzijdig in dit debat. Wij moeten daarin een voortrekkersrol spelen. Deze resolutie vormt een voldoende basis om die stem pro die conventie uit te spelen, ook voor Buitenlandse Zaken. Ze kan een krachtig signaal aan andere parlementen zijn om dit te steunen.

Dit is niet iets dat wij in de marge bij ons beleid moeten betrekken, het is één van de meest urgente maatschappelijke uitdagingen. Ouderen zijn de grootste groeiende bevolkingsgroep. In België zal tegen 2050 30 % van de bevolking senior zijn, of 3,5 miljoen in totaal. Laten wij hun de behandeling geven die ze verdienen.

Ik dank ook de collega's van de PS, die een aantal constructieve

sont nécessaires. La Déclaration universelle des droits de l'homme et la Convention européenne des droits de l'homme ne parviennent pas à proscrire la discrimination liée à l'âge. La plupart des rapports consacrés aux droits de l'homme ne prennent absolument pas en considération le facteur âge.

À l'échelle mondiale, trop peu d'instruments spécifiques permettent de s'attaquer à la discrimination dont les personnes âgées sont victimes. Les plans d'action qui existent sont beaucoup trop faibles. Ils relèvent du droit dit "doux" et ne sont pas suffisamment contraignants, sur le plan juridique, devant un tribunal. Enfin, les instruments actuels sont en outre trop dispersés entre différents traités. C'est pourquoi je plaide, dans la présente résolution, pour que la Belgique coopère activement à l'écriture d'une convention des Nations Unies consacrée aux discriminations liées à l'âge.

Par cette résolution, nous souhaitons emporter l'adhésion d'un plus grand nombre de nos concitoyens. Une convention peut constituer une ligne directrice susceptible d'être coulée en législation nationale et offre un moyen de pression pour faire évoluer les choses.

Nous devons adopter une position beaucoup plus ferme en faveur d'une convention des Nations Unies pour les droits des personnes âgées. À l'heure actuelle, la Belgique et l'Union européenne s'impliquent assez peu dans ce débat. Nous devons jouer un rôle de pionnier en la matière. La présente résolution nous y incite et donne à d'autres parlements un signal fort les invitant à apporter leur soutien.

Il s'agit de l'un des défis de société les plus urgents. Les aînés constituent le segment de notre

amendementen hebben ingediend. Ik dank verder iedereen voor de constructieve samenwerking in de commissie.

société qui connaît la croissance la plus forte. D'ici 2050, 30 % de la population belge sera "senior". Il s'agit, dès lors, de veiller à ce que ces personnes soient traitées comme elles le méritent.

Je remercie les collègues du PS, qui ont présenté plusieurs amendements constructifs, et tous les collègues qui ont apporté leur contribution constructive en commission.

12.04 Nabil Boukili (PVDA-PTB): Madame la présidente, le groupe PTB soutient ce texte, car il lutte contre les discriminations à l'égard personnes âgées.

Toute lutte contre les discriminations trouvera le PTB à ses côtés. Je ne peux, néanmoins, m'empêcher de relever certaines incohérences. Ce texte est proposé par Mme Van Hoof, membre du CD&V, ce même CD&V qui faisait partie du gouvernement précédant, qui a lui-même élevé l'âge de départ à la retraite à 67 ans. Ce gouvernement ainsi que ceux qui l'ont précédé ont, à travers leurs politiques successives, fait en sorte que nos pensions soient, en moyenne, parmi les plus basses d'Europe occidentale. Ce même gouvernement, dont fait partie le CD&V, chasse et attaque nos personnes âgées bénéficiaires de la GRAPA en les faisant contrôler à leur domicile par les facteurs.

Si nous soutenons ce texte, j'en appelle à la cohérence. Si vous voulez respecter l'esprit de ce texte, la première chose à faire est de revenir sur les décisions déjà prises et qui ont fait augmenter l'âge de départ à la retraite et fait en sorte que nos retraites soient les plus basses d'Europe.

C'est la raison pour laquelle, afin de réagir à cette discrimination, nous appelons à augmenter la pension minimale à 1 500 euros nets et j'espère que Mme Van Hoof et l'ensemble du groupe CD&V appuieront cette demande d'urgence, parce que cette demande vise à lutter contre la discrimination envers les personnes âgées. Je rappelle qu'il existe des retraités qui touchent des pensions d'un montant inférieur à 1 000 euros. Certains ne parviennent pas à financer leur séjour en home et maison de repos. Ça, c'est une discrimination! Et elle existe dans notre pays! Nous pouvons bien œuvrer pour une solidarité internationale – nous sommes pour. Toutefois, il convient d'être cohérent avec la politique nationale. Si le CD&V défend ce texte en vue d'une résolution internationale, il devra aussi prendre les mêmes mesures et investir la même énergie pour établir une pension minimum à 1 500 euros nets, pour rétablir l'âge de la pension à 65 ans et pour laisser nos aînés, quand ils bénéficient de la GRAPA, en paix en arrêtant de les harceler.

Cela, ce serait de la cohérence. C'est dans ce sens que nous appelons le CD&V à respecter sa propre résolution.

12.04 Nabil Boukili (PVDA-PTB): De PVDA-fractie steunt dit voorstel, dat ertoe strekt discriminatie ten aanzien van ouderen te bestrijden. Ik wil niettemin de tegenstrijdigheden ervan aanstippen. CD&V, de partij die de tekst heeft ingediend, maakte deel uit van de regering die de wettelijke pensioenleeftijd verhoogd heeft tot 67 jaar. Onze pensioenen zijn een van de laagste in Europa. De regering richt haar pijlen op de IGO-begunstigden door controlebezoeken bij hun thuis te laten uitvoeren door de postbodes.

Als u de geest van de tekst wilt respecteren, moeten al die maatregelen worden teruggedraaid. Ik hoop dat CD&V onze vraag om het minimumpensioen tot 1.500 euro op te trekken zal steunen. Sommige gepensioneerden hebben een pensioen van minder dan 1.000 euro en kunnen hun verblijf in een rusthuis niet betalen.

We roepen CD&V ertoe op consequent te zijn.

12.05 Kathleen Depoorter (N-VA): Mevrouw Van Hoof, in commissie is inderdaad over uw resolutie gedebatteerd. Ik heb

12.05 Kathleen Depoorter (N-VA): D'ici 2030, plus de 2 millions

inderdaad aangegeven dat de N-VA de uitdaging heel duidelijk ondersteunt.

Tegen 2030 zullen ruim 2 miljoen Vlamingen ouder zijn dan 65 jaar. We zijn het erover eens dat het ouderenbeleid een belangrijk facet in onze samenleving is. De N-VA vindt dat ouderen ondersteund moeten worden zoals alle maatschappelijke groepen, op vlak van inkomen, werk, mobiliteit en vrijetijdsbesteding. De N-VA wil de ouderen veel liever aanzien als participerende burgers in de maatschappij die kansen krijgen en kunnen grijpen.

Binnen het maatschappelijk debat is vooral subsidiariteit aan de orde. De eventuele problematiek rond ouderen moet worden aangepakt via een passend instrument, namelijk via de Gemeenschappen. Het grootste en voornaamste punt van kritiek van de N-VA-fractie op de geest van uw tekst is dat het gemeenschapsbevoegdheden zijn. In het Vlaams regeerakkoord wordt heel erg ingezet op het ouderenbeleid. De N-VA-fractie vindt dat er beter op wordt ingezet bij de Gemeenschappen zelf, dan hier en nu een resolutie goed te keuren die eigenlijk buiten onze bevoegdheden valt.

De N-VA-fractie stond aanvankelijk heel positief tegenover deze resolutie, maar de kentering kwam bij de vraag aan de FOD Buitenlandse Zaken om het ouderdomsbeleid mee te nemen als transversaal thema in ontwikkelingssamenwerking. Daarop ontvingen we een vrij negatief signaal van de FOD Buitenlandse Zaken.

Wij zagen er dan ook de meerwaarde niet van in om mee te gaan in deze tekst en een niet-bindende tekst goed te keuren in het Parlement.

Wij onderstrepen echter wel dat het beleid ten aanzien van ouderen onze fractie uiteraard na aan het hart ligt en dat wij hieraan uiteraard mee willen werken, enerzijds vanuit de Gemeenschappen en, anderzijds, wat ontwikkelingssamenwerking betreft, eventueel ingekanteld in projecten.

Wij hebben er echter niet voor gekozen om nu een tekst te onderschrijven en ons te binden aan een tekst die eigenlijk niet bindend is.

12.06 André Flahaut (PS): Madame la présidente, je voudrais tout d'abord remercier, au nom de mon groupe, Mmes Van Hoof et Farih d'avoir déposé ce texte.

Il permet de plaider en faveur d'une convention relative à la discrimination liée à l'âge et de poursuivre la lutte contre celle-ci au niveau international. Comme Mme Van Hoof l'a dit, on a introduit une série d'amendements qui ont été adoptés pour renforcer la portée du texte. Nous considérons en effet qu'il s'agit de sortir de la logique des coûts dans cette matière, pour la logique d'investissement dans les systèmes de protection sociale comme garants d'un développement

de Flamands auront plus de 65 ans. La N-VA estime que les personnes âgées doivent être soutenues en termes de revenus, d'emploi, de mobilité et de loisirs, mais elle préfère les considérer comme des citoyens qui participent à la société.

Notre principale critique à l'égard de cette proposition de résolution est qu'il s'agit de compétences communautaires. La politique en faveur des seniors occupe une très grande place dans l'accord du gouvernement flamand. Notre groupe considère qu'il est préférable d'agir à l'échelon des Communautés plutôt que d'adopter une proposition de résolution qui n'est pas de nos compétences.

Nous étions initialement favorables à cette proposition de résolution. Toutefois, nous avons revu notre position lorsque le SPF Affaires étrangères a répondu assez négativement à notre demande visant à faire de la politique en faveur des aînés une thématique transversale à la coopération au développement. À la suite de cette réaction, nous n'avons plus vu de réelle plus-value dans l'adoption au Parlement d'un texte non liant.

Il va de soi que la politique en faveur des aînés nous tient particulièrement à cœur, mais nous préférons nous y atteler à l'échelon des Communautés et dans des projets de coopération au développement. Nous faisons cependant le choix de ne pas nous lier à un texte non liant.

12.06 André Flahaut (PS): In dit voorstel wordt er gepleit voor een internationale conventie tegen leeftijdsdiscriminatie van ouderen. Onze amendementen werden aangenomen. Men moet de kostenlogica inruilen voor een logica van investeringen in de sociaalezekerheidsstelsels die een op een intergenerationeel pact gestoelde ontwikkeling op sociaal,

social, économique et environnemental fondé sur un pacte unissant les forces sociales des générations. Cela concerne aussi la défense et la promotion des droits des personnes âgées, par exemple en prévoyant des revenus des retraites suffisamment élevés pour permettre de vivre dignement.

Enfin, plus globalement, la demande n° 4 indique désormais que le gouvernement doit continuer à s'investir dans la mise en œuvre et dans le soutien d'initiatives bilatérales et multilatérales avec d'autres pays, avec l'Union européenne, aussi au niveau des Nations unies, avec les organisations régionales et les acteurs de coopération non gouvernementale, notamment les mouvements mutuellistes en faveur de la protection sociale universelle.

Nous soutiendrons donc cette résolution qui viendra sans doute sur la table ou d'autres tables de négociation à d'autres moments. Je vous remercie.

economisch en milieuvlak waarborgen. De pensioenen moeten hoog genoeg zijn opdat ouderen een menswaardig leven kunnen leiden.

In punt 4 wordt de federale regering verzocht zich te blijven inzetten voor de uitbouw en de ondersteuning van bilaterale en multilaterale initiatieven met andere landen, de Europese Unie, de Verenigde Naties, de regionale organisaties en de actoren van de niet-gouvernementele samenwerking.

We zullen dit voorstel steunen.

12.07 Michel De Maegd (MR): Madame la présidente, je serai très synthétique. Je félicite Mme Van Hoof pour sa proposition de loi. Elle peut savoir que je la soutiens, comme tout le groupe MR.

12.07 Michel De Maegd (MR): De MR-fractie steunt het voorstel van mevrouw Van Hoof, die ik hiervoor wil feliciteren.

La **présidente**: Je vous remercie pour votre intervention brève.

Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion est close.
De bespreking is gesloten.

Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.

Le vote sur la proposition aura lieu ultérieurement.
De stemming over het voorstel zal later plaatsvinden.

13 Proposition de loi modifiant la loi du 6 mars 2007 modifiant la loi du 27 février 1987 relative aux allocations aux personnes handicapées en vue de permettre l'octroi automatique d'allocations (522/1-4)

13 Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 6 maart 2007 tot wijziging van de wet van 27 februari 1987 betreffende de tegemoetkomingen aan personen met een handicap teneinde de automatische toekenning van tegemoetkomingen mogelijk te maken (522/1-4)

Proposition déposée par:
Voorstel ingediend door:
Nahima Lanjri, Nawal Farih.

Discussion générale **Algemene bespreking**

La discussion générale est ouverte.
De algemene bespreking is geopend.

13.01 Jean-Marc Delizée, rapporteur: Madame la présidente, je renvoie à mon rapport écrit.

13.01 Jean-Marc Delizée, rapporteur: Ik verwijst naar het schriftelijk verslag.

13.02 Björn Anseeuw (N-VA): Collega's, mijn fractie, de N-VA, onderschrijft volmondig het principe van de automatische rechten-toekenning. Vandaag kan een volwassen persoon met een handicap aanspraak maken op een inkomensvervangende tegemoetkoming (IVT) en/of op een integratietegemoetkoming.

Het recht op een IVT is afhankelijk van de financiële noden van de rechthebbende, het recht op een integratietegemoetkoming hangt dan weer af van de zorgnoden van de betrokkene. Het is een arts van de Directie-generaal Personen met een handicap die dit laatste recht beoordeelt.

Tot de leeftijd van 21 jaar kan een persoon met een handicap aanspraak maken op verhoogd kindergeld, of wat wij in Vlaanderen de zorgtoeslag voor specifieke ondersteuningsbehoeften noemen. In Vlaanderen is het aan een arts van Kind en Gezin om dit recht te beoordelen.

Eigenlijk gaat het hier om een wet die al in 2007 werd goedgekeurd, maar die nooit in werking getreden is omdat het koninklijk besluit daartoe tot vandaag niet genomen werd. De vraag is dan ook waarom hiervoor een wetsvoorstel nodig is, terwijl een koninklijk besluit zou moeten volstaan.

Die vraag is op zich niet onbelangrijk. Een koninklijk besluit kan namelijk worden genomen in het raam van een gecoördineerde aanpak. Nu ligt hier een wetsvoorstel voor op basis waarvan de wet van 2007 uiterlijk op 1 januari 2021 in werking moet treden. Alleen blijft een aantal belangrijke vragen onbeantwoord.

Zo is er, bijvoorbeeld, een gegevensstroom nodig tussen de deelstaten, die bevoegd zijn voor de kinderbijslag, en het Directie-generaal Personen met een handicap. Die gegevensstroom is er vandaag niet. Enig concreet perspectief op die gegevensstroom is er evenmin. Wat wij wel weten uit ervaring, is dat het opzetten van zulke gegevensstromen in minder dan een jaar tijd niet vanzelfsprekend is. Ik vermoed dat u mij dit eufemisme zal vergeven.

Dit wetsvoorstel dreigt dus een lege doos te worden. Dat is natuurlijk het laatste wat wij willen. Dan is de vraag wat erger is: iets niet invoeren zonder dat het voorbereid is, of een valse verwachting scheppen. De automatische rechtentoeekenning komt erop neer dat men aan een rechthebbende toekent waar hij of zij recht op heeft, zonder dat men die belast met een hoop administratie.

In de periode van 1 januari 2019 tot 31 augustus 2019 hebben 10.206 personen met een handicap bijkomende kinderbijslag ontvangen die geldig is tot hun 21ste verjaardag; 75 % van hen heeft de overgang naar het IVT-stelsel aangevraagd. De overige 25 % deed dat niet. Niet zelden was dat een bewuste keuze. Ook die keuze moet worden gerespecteerd. Om dat te doen, worden zij die de uitkering niet wensen te ontvangen voortaan getrakteerd op extra administratie. Zij zullen voortaan actief kenbaar moeten maken dat ze geen gebruik willen maken van dat recht. Zo wordt de ene papierwinkel vervangen door een andere.

De Directie-generaal Personen met een handicap berekende ook dat dit wetsvoorstel een extra werkdruk van 2,5 % zou genereren. Op zich, collega's, is dit natuurlijk geen reden om het wetsvoorstel niet te

13.02 Björn Anseeuw (N-VA): La N-VA est favorable à l'octroi automatique de droits. Tout handicapé adulte a droit à une allocation de remplacement de revenus sur la base de ses besoins financiers ou à une allocation d'intégration sur la base de ses besoins en termes de soins. Il appartient au médecin de la Direction générale Personnes handicapées (DGPH) de se prononcer à cet égard. Les jeunes handicapés ont droit à des allocations familiales majorées jusqu'à l'âge de 21 ans. En Flandre, c'est le médecin de Kind en Gezin qui prend cette décision.

L'octroi automatique des allocations avait déjà été réglé dans la loi de 2007, mais il n'est toujours pas entré en vigueur, faute d'arrêté d'exécution. La proposition de loi à l'examen dispose que la loi de 2007 entrera en vigueur le 1er janvier 2021 au plus tard. Certaines questions importantes n'ont, toutefois, toujours pas été réglées. Ainsi, l'indispensable transfert de données entre les Communautés et la DGPH fait toujours défaut. Il n'est pas évident de remédier à ce problème en moins de douze mois. La proposition de loi risque dès lors de susciter de faux espoirs et pourrait bien demeurer une coquille vide.

L'octroi automatique de droits implique de recevoir l'allocation sans devoir passer par des procédures administratives compliquées. Certaines personnes peuvent toutefois aussi choisir délibérément de ne pas demander d'allocation. Elles doivent à présent manifester ce choix activement, ce qui ne fait que déplacer la paperasserie. Qui plus est, la DGPH a calculé qu'avec l'octroi automatique, la pression du travail augmenterait de 2,5 %. Compte tenu de l'arriéré actuel, il faudra donc octroyer davantage de moyens humains et financiers.

Nous constatons qu'il n'y a pas

steunen. Als men echter weet dat de achterstand in de verwerking van de dossiers er nu al groot is, dan is het eigenlijk niet ernstig om de mensen hier nu wijs te maken dat deze bijkomende werklust verwaarloosbaar is zonder extra mensen en middelen. Zoals gezegd, de N-VA onderschrijft het principe van de automatische rechten-toekenning, alleen is dit wetsvoorstel niet ingebed in een gecoördineerde aanpak die al die praktische problemen, al die obstakels, op een goede, doordachte manier aanpakt en wegwerkt.

Dit is geen goed bestuur. Dit is, in het slechtste geval, profilering op de kap van kwetsbaren. Meer nog, het zorgt ervoor dat de kans bestaat dat u met dit wetsvoorstel personen met een handicap een rad voor de ogen draait. Dat is het laatste wat wij willen doen en om die reden zullen wij ons ook onthouden bij de stemming.

13.03 Jean-Marc Delizée (PS): Madame la ministre, chers collègues, je voudrais d'abord remercier les collègues du groupe CD&V qui ont déposé cette proposition de loi qui apporte une avancée pour certaines personnes handicapées et qui va organiser un examen d'office par la Direction générale Personnes handicapées (DGPH), qui dépend du SPF Sécurité sociale. C'est plus un examen d'office qu'un droit automatique car il y a un dossier qui suivra et cela fera en sorte qu'avant que ces personnes qui bénéficient d'allocations familiales majorées atteignent 21 ans, elles seront interrogées sur leurs intentions par l'administration. Les chiffres de l'administration montrent que parmi ces jeunes qui bénéficient d'allocations familiales majorées, 25 % n'introduisent pas de demande d'allocation de revenu ou d'allocation d'intégration.

La question est de savoir pourquoi. Cela peut être un choix délibéré et c'est tout à fait respectable si ces personnes ne souhaitent pas entrer dans le système de l'ARR/Al. Cela peut être dû à une méconnaissance de l'administration ou à une procédure trop compliquée. Si parmi ces 25 % – ce qui fait quelques milliers de bénéficiaires –, il y a des personnes qui auront accès à leurs droits, c'est une avancée. En ce sens, je ne considère pas que c'est une boîte vide, comme le disait l'orateur précédent, mais bien une avancée car on va vers une sorte d'automatisme de leurs droits.

Pour ces personnes qui, bien souvent, ne bénéficient pas de revenus élevés, le fait d'obtenir l'allocation de remplacement de revenu fait quand même la différence. On sait aussi qu'il y a un fort taux de risque de pauvreté parmi ce public. Le vrai débat porte donc sur le relèvement des allocations minimales des personnes handicapées. On sait que beaucoup d'entre elles vivent sous le seuil de pauvreté et c'est certainement un défi pour les années à venir.

Nous avons également débattu de la question du travail administratif au sein de la DGPH. Elle nous dit qu'il y aura une charge de travail supplémentaire modérée et qu'un échange de données avec les entités fédérées devra être mis en œuvre. Les administrations auront jusqu'au 1er janvier 2021 pour régler les choses au plan technique.

Il y a eu des problèmes dans le passé, il ne faut pas le nier. On a beaucoup parlé des retards, de la durée de traitement, des questions informatiques. Tout cela rentre dans l'ordre et, à ma connaissance, la durée d'examen des dossiers est revenue en dessous des six mois et il n'y a plus d'arriéré tel qu'on en a connu auparavant. Rien n'empêche

d'approche coordonnée, ce qui n'est pas un exemple de bonne gestion, et qu'il s'agit d'une tromperie à l'égard des personnes porteuses d'un handicap. C'est pourquoi la N-VA s'abstiendra lors du vote.

13.03 Jean-Marc Delizée (PS): Dankzij dit wetsvoorstel, dat door CD&V werd ingediend, kan de Directie-generaal Personen met een handicap (DGPH) een ambtshalve onderzoek uitvoeren. De administratie zal vóór de 21ste verjaardag van de jongeren die een verhoogde kinderbijslag ontvangen hun dossier onderzoeken en informeren of ze van plan zijn een tegemoetkoming aan te vragen.

Een kwart van die jongeren dient immers geen aanvraag in, hetzij omdat dat een bewuste keus is, hetzij omdat ze niet op de hoogte zijn van die mogelijkheid, hetzij omdat de procedure te ingewikkeld is. Het zou een stap in de goede richting zijn als een deel van hen toegang zou hebben tot dat recht: zo wordt er toegewerkt naar een soort automatische toekenning van dat recht. Het eigenlijke debat gaat evenwel over de verhoging van de laagste tegemoetkomingen, want veel personen met een handicap leven onder de armoedegrens.

De DGPH denkt dat haar werklust zal stijgen, maar niet bovenmatig. De gegevensuitwisseling met de deelgebieden moet nog opgezet worden. Ondanks de moeilijkheden die zich in het verleden voorgedaan hebben, bedraagt de doorlooptijd van de dossiers nu weer minder dan zes maanden en werd de achterstand weggewerkt: er zijn dus geen obstakels voor dat

donc de procéder à cet examen d'office des jeunes en situation de handicap.

Comme il l'a fait en commission, notre groupe votera en faveur de ce texte, en rappelant quand même ce qui a été dit par le Conseil Supérieur National des Personnes Handicapées. Pour lui, le véritable enjeu, ce ne sont pas des mesurette mais une vraie réforme de la loi de 1987 qui fixe les allocations pour les personnes handicapées. Cette loi est absolument obsolète et très compliquée. Ce qu'il attend du politique dans les temps à venir, en fonction d'un éventuel futur gouvernement, c'est vraiment de revoir de cette loi, de la simplifier et de pouvoir donner aux personnes handicapées un accès à leurs droits.

Pour aujourd'hui, nous votons cette avancée. Nous espérons, dans le futur, pouvoir travailler de manière plus générale sur la loi de 1987. Je vous remercie.

13.04 Hans Verreyt (VB): Mevrouw de voorzitter, het spreekt voor zich dat het Vlaams Belang het wetsvoorstel zal steunen.

Als sociale partij die opkomt voor de belangen van onze mensen en van onze mensen met een handicap betreuen wij dat de wet van 6 maart 2007 nooit is uitgevoerd, alsook dat door de vorige regeringen niet meer initiatieven werden genomen om die wet wel uit te voeren.

De automatische toekenning van een extra uitkering aan hen die er recht op hebben, is de logica zelf, natuurlijk na een onderzoek om na te gaan of de betrokkene nog steeds aan de voorwaarden voldoet. Ik mag er in 2020 toch van uitgaan dat ook de informatica-toepassingen van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid vorderingen hebben gemaakt, zodat het ambtshalve onderzoek en de toekenning technisch mogelijk zijn. Ongeacht of het nu gaat over een inkomensvervangende tegemoetkoming dan wel over een integratie-tegemoetkoming, de correcte uitwisseling met de deelstaten voor bijvoorbeeld de rechthebbende van verhoogde kinderbijslag mag vandaag geen probleem meer zijn. Wij erkennen dus niet enkel de verdienste van het voorstel dat ook een administratieve vereenvoudiging voor de betrokkene beoogt, maar wij ondersteunen het ook ten volle.

Ingeval de DG Personen met een handicap niet om kan met de extra werklast van het ambtshalve onderzoek, dat momenteel op 2,5 % wordt begroot, is het aan ons, met name aan het Parlement en aan de regering van aanslepende zaken, om de nodige middelen in te schrijven voor die dienst en voor de aanpassingen aan het informaticasysteem. Het Parlement moet te allen prijze voorkomen dat de wet van 2007 nog langer dode letter blijft.

Een en ander maakt ons echter niet blind voor de keuze van de betrokkenen die dat liever niet hebben. Het kan best zijn dat mensen verkiezen hun situatie niet te laten onderzoeken of al met zekerheid weten dat zij niet langer aan de voorwaarden voldoen. Een opt-out van het ambtshalve onderzoek blijft altijd mogelijk, ook na de goedkeuring van voorliggend wetsvoorstel.

Het Vlaams Belang beoordeelt ieder voorstel op zijn inhoud.

ambtshalve onderzoek.

Wij zullen voorstemmen. Waar het hier écht om gaat, is de hervorming van de wet van 1987, een wet die achterhaald en te complex is.

13.04 Hans Verreyt (VB): Le Vlaams Belang va bien évidemment soutenir cette proposition de loi. Nous regrettons que la loi de 2007 n'ait jamais été exécutée. Il est tout à fait logique que des droits soient octroyés automatiquement aux personnes qui peuvent y prétendre. Je présume que la Banque Carrefour de la Sécurité Sociale est actuellement suffisamment équipée pour permettre les échanges de données nécessaires. Si cette mesure provoque une augmentation trop forte de la charge de travail, nous devons attribuer des moyens supplémentaires au service compétent, y compris pour adapter l'infrastructure informatique. Un système *opt-out* sera possible pour les ayants droit qui ne souhaiteraient pas faire appel à cette faculté.

Le Vlaams Belang évalue chaque proposition en fonction de ses mérites. Nous soutiendrons cette proposition avec conviction.

Voorliggend wetsvoorstel kunnen wij ten volle en met overtuiging ondersteunen.

13.05 Nahima Lanjri (CD&V): Mevrouw de voorzitter, collega's, iedereen weet dat mensen met een handicap het moeilijk hebben en kwetsbaar zijn. Het is voor hen ook heel moeilijk om de tegemoetkomingen waarop zij recht hebben aan te vragen.

Iemand met een verhoogde kinderbijslag vanwege zijn handicap die 21 wordt, moet tegenwoordig een hele administratieve mallempolen doorlopen om een inkomensvervangende tegemoetkoming en integratietegemoetkoming te verkrijgen. Eerst moet de betrokkene een online aanvraagformulier van de federale overheidsdienst invullen met zowel administratieve gegevens als een zelfevaluatie over de zelfredzaamheid. Na ontvangst van dat formulier neemt de FOD contact op met de behandelend arts om de medische informatie van de persoon met een handicap op te vragen. De arts ontvangt die vraag via zijn mailbox of via een brief per post. De arts moet de informatie uit het Globaal Medisch Dossier van zijn patiënt toevoegen aan het elektronisch formulier van de FOD of via de post aan de FOD bezorgen.

Om er zeker van te zijn dat de arts de gegevens bezorgt, neemt de dienst DG HAN tegelijkertijd ook contact op met de persoon met een handicap met de vraag om zijn of haar arts op de hoogte te brengen van de aanvraag, zodanig dat de arts de nodige gegevens kan aanleveren. De FOD gaat dan ook nog na of de persoon met een handicap voldoet aan de voorwaarden om een tegemoetkoming te krijgen op basis van de medische en administratieve gegevens. Meestal is dat het geval, want uit informatie die wij van DG HAN hebben gekregen, blijkt dat slechts 17 % van de aanvragers niet in aanmerking komt. Die evaluatie kan gebeuren op basis van papieren stukken, maar in sommige gevallen nodigt de evaluerend arts van de FOD de persoon met een handicap uit voor een onderzoek. Ten slotte wordt er een beslissing genomen, die wordt geregistreerd in het dossier. De persoon in kwestie wordt van de beslissing op de hoogte gehouden.

Dit even om aan te tonen dat er heel wat stappen moeten worden doorlopen om dat aan te vragen.

Jaarlijks ontvangen er nu ongeveer 15.000 mensen met een beperking een verhoogde kinderbijslag en zullen zij op hun 21ste verjaardag hoogstwaarschijnlijk in aanmerking komen voor die federale tegemoetkoming, ofwel een integratietegemoetkoming en een inkomensvervangende tegemoetkoming of een van beide.

Uit cijfers van onze administratie blijkt dat maar liefst een op vier mensen met een handicap die aanvraag vandaag niet doet, voornamelijk omdat hij niet op de hoogte is van het bestaan van dat recht. Men weet niet dat men daarop recht heeft, dus vraagt men het niet aan. Of het is ook omdat de aanvraagprocedure veel te ingewikkeld is, zoals ik daarnet heb geaduid.

De maatregel die wij vandaag goedkeuren, dit automatisch onderzoek om na te gaan of mensen met een beperking recht hebben op een uitkering, is dan ook geen overbodige luxe, maar wel een noodzaak. Dat merk ik ook op het terrein. De sociale diensten van

13.05 Nahima Lanjri (CD&V): Les personnes en situation de handicap sont vulnérables et rencontrent de nombreuses difficultés. Introduire une demande ne leur est pas non plus aisé, d'autant que la procédure administrative pour obtenir une allocation de remplacement de revenu et une allocation d'intégration s'avère particulièrement longue et fastidieuse.

Chaque année, quelque 15 000 personnes handicapées bénéficient d'allocations familiales majorées et auront très probablement droit, à leur 21e anniversaire, à cette allocation fédérale, à savoir une allocation d'intégration, une allocation de remplacement de revenu ou les deux.

Il ressort des chiffres de l'administration qu'une personne handicapée sur quatre n'introduit pas de demande aujourd'hui, principalement parce qu'elle ignore l'existence de ce droit ou parce que la procédure de demande est beaucoup trop compliquée.

Cet examen automatique visant à vérifier si les personnes handicapées ont droit à une allocation n'est donc pas superflu, mais nécessaire. Les services sociaux des mutualités et de nombreuses associations de personnes handicapées rencontrent très souvent des personnes qui ne sont pas ou insuffisamment informées de leurs droits ou qui ne prennent pas d'elles-mêmes l'initiative d'introduire une demande. L'octroi automatique d'allocations permettra sans aucun doute de réduire le nombre de personnes qui ne font pas valoir leurs droits.

Quarante pour cent des ayants droit ignorent comment recevoir une allocation ou des revenus de remplacement. Quinze pour cent de la population doivent se

ziekenfondsen, maar ook tal van verenigingen voor mensen met een handicap krijgen heel vaak mensen over de vloer die niet of onvoldoende geïnformeerd zijn over hun rechten of die zelf het initiatief niet nemen om een dergelijke aanvraag in te dienen.

Herman Janssens, een stafmedewerker van de KVG (Katholieke Vereniging Gehandicapten), ondervond dat aan den lijve. Hij vroeg pas een tegemoetkoming aan toen hij 24 was. Ik citeer hem even: "Ik had dat al kunnen doen toen ik 21 jaar werd, maar als student wou ik zo weinig mogelijk met mijn handicap bezig zijn. Ik was bezig met mijn studies. Mijn ouders waren van mening dat ik er geen recht op zou hebben, want ik woonde nog thuis. Ik weet ook niet hoe ze aan die foute informatie zijn gekomen. Ze vonden het ook beter dat ik een inkomen uit arbeid zou verwerven, maar het een stond het ander uiteraard niet in de weg. Door mijn handicap zou het nog een hele tijd duren voor ik een job vond. Ik hoorde pas over de tegemoetkomingen aan gehandicapten toen een vriend met een handicap mij erover informeerde en dat was dus drie jaar te laat."

Deze persoon heeft zelf ondervonden dat hij niet op de hoogte was. Hij heeft drie jaar verloren omdat hij die aanvraag niet had ingediend, terwijl hij er recht op had.

Hij zegt nu dat "aanvraagprocedures voor sommige personen met een beperking en hun omgeving te lang en te complex blijven. Automatische toekenning van tegemoetkomingen zal het niet opnemen van rechten ongetwijfeld verminderen. Wij zijn dan ook tevreden dat er met deze wetwijziging tegemoetgekomen wordt aan onze vragen."

Ook uit onderzoek van de KUL blijkt dat veel mensen met een handicap moeite hebben om hun dagelijkse administratie en geldzaken te beheren.

Veertig procent van de uitkeringsgerechtigden weet niet hoe men een tegemoetkoming of een vervangingsinkomen kan krijgen. Terwijl in ons land wel 15 % van de bevolking met een inkomen onder de armoedegrens moet rondkomen, is dat percentage bij mensen met een beperking dubbel zo hoog, namelijk 30,5 %. Het is dus absoluut geen overbodige luxe dat de overheid voortaan zelf onderzoekt of iemand recht heeft op een uitkering, zeker voor de zwaksten in onze samenleving, namelijk mensen met een beperking.

Het Parlement besliste inderdaad reeds op 6 maart 2007 dat het recht op die uitkeringen eigenlijk automatisch onderzocht zou moeten worden, maar het koninklijk besluit dat de datum van inwerkintreding moest bepalen, bleef altijd uit. Wij zijn 13 jaar later en het KB is nog altijd niet uitgevaardigd. Daarom heb ik het initiatief genomen dat via een wet te regelen.

De voorliggende wetwijziging werd met een zeer ruime meerderheid goedgekeurd in de commissie; alleen de N-VA-fractie onthield zich. Ik ben heel blij dat wij hiermee ervoor kunnen zorgen dat de administratie DG HAN eindelijk automatisch zal onderzoeken of personen met een handicap recht hebben op een uitkering op basis van gegevens die zij, zodra de desbetreffende personen 20 jaar worden, van de deelstaten ontvangt. Momenteel gaat het over ongeveer 15.000 personen per jaar. Zo laat zij geen kostbare tijd

contenten d'un revenu inférieur au seuil de pauvreté, une proportion qui est deux fois plus élevée lorsqu'il s'agit de personnes handicapées. Il n'est donc pas inutile que l'État vérifie lui-même quels citoyens faisant partie de ce groupe peuvent prétendre à une allocation.

Alors que le Parlement a décidé le 6 mars 2007 que ces droits devaient faire l'objet d'un examen automatique, 13 ans plus tard, aucun arrêté royal prévoyant une date d'entrée en vigueur n'a encore été promulgué. C'est pourquoi j'ai pris l'initiative de régler ce problème au moyen d'une loi. Le texte a été approuvé en commission à une très large majorité, seule la N-VA s'étant abstenue.

L'administration examinera dorénavant directement le droit à une allocation avant que l'intéressé atteigne l'âge de 21 ans. Pour ce faire, elle se fondera sur les données reçues des entités fédérées dès que l'intéressé aura atteint l'âge de 20 ans. À partir de 21 ans, le jeune ne reçoit plus d'allocations familiales majorées mais peut immédiatement percevoir l'autre allocation ou les deux autres allocations.

L'objectif est de faire entrer cette mesure en vigueur le 1er janvier 2021 au plus tard. L'administration dispose ainsi de suffisamment de temps pour veiller à l'échange de données nécessaire avec les entités fédérées et pour s'organiser. Si l'administration est en mesure d'accomplir ces démarches dans un délai plus court, l'entrée en vigueur pourrait déjà intervenir avant le 1er janvier 2021.

Cette loi est un pas dans la bonne direction et une étape supplémentaire dans l'octroi automatique des droits. Nous devrions le faire pour le plus grand nombre possible de personnes. Il ne peut s'agir d'un point final.

verloren gaan en kan zij op tijd onderzoeken of de betrokkenen op 21 jaar, als ze geen verhoogde kinderbijslag meer ontvangen, recht hebben op de integratietegemoetkoming dan wel op de inkomensvervangende tegemoetkoming. De DG HAN zal de betrokkenen via een brief daarvan op de hoogte brengen, waarna die kunnen aangeven geen beroep op die uitkeringen te zullen doen. Ik denk dat dat er niet veel zullen zijn.

Uiteindelijk is het de bedoeling om het wetsvoorstel, dat wij straks hopelijk opnieuw met een ruime meerderheid zullen goedkeuren, uiterlijk op 1 januari 2021 in werking te laten treden. Zo geven wij de administratie voldoende tijd om zich te organiseren voor de nodige gegevensuitwisseling met de deelstaten.

Als dat lukt voor de administratie, mag dat voor ons uiteraard ook vroeger dan 1 januari 2021.

Collega's, met onderhavig voorstel zetten we alweer een stap verder naar de automatische toekenning van rechten. Er is nog heel veel werk in dat domein. We moeten dat niet alleen doen voor personen met een handicap, maar voor zoveel mogelijk anderen. De goedkeuring van de voorgelegde tekst mag dus geen eindpunt zijn.

Ik wil ten slotte de collega's bedanken die in de commissie constructief hebben meegewerkt om de automatische toekenning te verwezenlijken. Ik wil ook minister Muylle en haar administratie, de DG HAN, bedanken. Zij hebben uitdrukkelijk te kennen gegeven dat ze de wetsbepalingen op het terrein zullen en willen organiseren. Als het van hen afhing, hadden we dat al veel vroeger gedaan.

Collega's, dank u wel voor de steun straks. Ik denk dat we hiermee echt een verschil kunnen maken in het leven van 15.000 mensen per jaar.

Voorzitter: Patrick Dewael, voorzitter.

Président: Patrick Dewael, président.

13.06 Nadia Moscufo (PVDA-PTB): Monsieur le président, nous allons soutenir la proposition de loi, parce que nous sommes d'accord avec la philosophie générale avancée. Selon nous, l'attribution automatique des allocations pour les personnes handicapées contribue partiellement à lutter contre le risque de pauvreté.

D'un autre côté, nous avons quand même deux remarques. Pour nous, le véritable enjeu de la lutte contre le risque de pauvreté va se jouer par rapport à l'augmentation de toutes ces allocations de revenus au niveau du seuil de pauvreté.

En outre, cette loi modifie la loi du 6 mars 2007 qui prévoyait déjà de rendre ces droits automatiques. Il aurait suffi que le Roi prenne un arrêté royal pour que cela puisse être d'application. C'est une loi de 2007. Treize ans que cette automaticité aurait pu être appliquée. Ce constat nous permet aussi de douter de la volonté des gouvernements précédents de faire vraiment de la lutte contre la pauvreté une priorité.

Dans cette loi est mise en avant une volonté qu'elle soit d'application au plus tard en 2021. Nous serons vigilants, en tant que groupe

La ministre Muylle et la DG HAN ont expressément fait part de leur intention d'organiser cette proposition de loi sur le terrain. En ce qui les concerne, cette mesure aurait déjà pu être adoptée depuis longtemps.

13.06 Nadia Moscufo (PVDA-PTB): Wij steunen dit voorstel, dat er mee toe bijdraagt dat het armoederisico verkleint. Om dat risico echt tegen te gaan moeten we echter de inkomensvervangende uitkeringen optrekken tot boven de armoedegrens. Bovendien wijzigt deze wet de wet van 6 maart 2007, waarin die bepaling reeds vervat was. Er was alleen geen koninklijk besluit om ze uit te voeren. We betwijfelen evenwel dat de vorige regeringen er echt wel een prioriteit van wilden maken. We zullen erop toezien dat de bepaling uiterlijk in 2021 toegepast wordt, zoals gestipuleerd wordt.

politique, pour qu'elle soit effectivement appliquée dans la réalité.

13.07 Jan Bertels (sp.a): Mijnheer de voorzitter, mevrouw Lanjri heeft de bestaande situatie en degene die er uiterlijk op 1 januari 2021 zal zijn goed geschetst. De sp.a-fractie staat achter elke verwezenlijking van het principe van de automatische rechtentoekenning. Wij benaderen dit dus positief omdat we het zien als een vooruitgang. Die vooruitgang willen we trouwens voor meerdere uitkeringen bewerkstellingen. Hier gaat het dan nog om de financieel meest kwetsbare personen, namelijk die met een handicap.

De *non take-up* zoals dat in het jargon heet, is met 25 % effectief te groot. Alle maatregelen die kunnen vermijden dat een inkomensvervangende tegemoetkoming en/of een integratietegemoetkoming niet wordt opgenomen, moeten we steunen. We moeten ervoor zorgen dat die tegemoetkomingen wel terechtkomen bij de mensen die ze nodig hebben. Na 14 jaar moet dat principe nu ook werkelijkheid worden.

Het komt de bevoegde minister toe om ervoor te zorgen dat de DG Personen met een handicap de nodige middelen krijgt, zowel inzake personeel als informaticamaterieel. Mijnheer Anseeuw, de lopende informatiseringsprojecten zijn nog geïnitieerd door een collega van u. Het zou uiteraard beter zijn als die projecten al afgewerkt waren. Die middelen zijn echter nodig om de informatiestromen te kunnen organiseren. De directeur-generaal heeft aangekondigd dat ze er ook zullen komen.

Dit wetgevend initiatief is positief, maar we moeten toch eens de uitdaging aangaan om het hele systeem van uitkeringen voor personen met een handicap te moderniseren. Ook de verhoging van de uitkeringen moet daarbij aan bod komen, want er zijn nog te veel personen met een handicap die nu onder de armoededrempel leven. Daar moeten we absoluut iets aan doen.

13.07 Jan Bertels (sp.a): Le groupe sp.a soutient toute concrétisation du principe de l'octroi automatique de droits. Il s'agit d'un progrès que nous voulons réaliser pour plusieurs allocations. Il s'agit en l'occurrence des personnes les plus vulnérables financièrement, à savoir les personnes présentant un handicap.

Le non-recours aux prestations représente 25 %, ce qui est effectivement trop. Nous devons soutenir toute mesure susceptible d'éviter qu'une allocation de remplacement ou une allocation d'intégration ne soit pas distribuée. Ce principe doit devenir réalité, quatorze ans après.

La ministre compétente doit veiller à doter la DG HAN des moyens nécessaires, et ce tant en termes de personnel qu'en termes d'informatique. Ces moyens sont nécessaires pour pouvoir organiser les flux d'information.

Nous devons, de plus, relever le défi de la modernisation de l'ensemble du régime d'allocations pour les personnes handicapées. Le relèvement des allocations doit aussi être mis sur la table, car trop de personnes handicapées vivent sous le seuil de pauvreté aujourd'hui.

Le **président**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles **Bespreking van de artikelen**

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(522/4)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(522/4)**

L'intitulé a été modifié par la commission en "proposition de loi modifiant la loi du 6 mars 2007 modifiant la loi du 27 février 1987 relative aux allocations aux personnes handicapées et l'arrêté royal du 22 mai 2003 relatif à la procédure concernant le traitement des dossiers en matière des allocations aux personnes

handicapées, en vue de permettre l'octroi automatique d'allocations".

Het opschrift in het Nederlands werd door de commissie gewijzigd in "wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 6 maart 2007 tot wijziging van de wet van 27 februari 1987 betreffende de tegemoetkomingen aan personen met een handicap en van het koninklijk besluit van 22 mei 2003 betreffende de procedure voor de behandeling van de dossiers inzake tegemoetkomingen aan personen met een handicap, teneinde de automatische toekenning van tegemoetkomingen mogelijk te maken".

La proposition de loi compte 4 articles.

Het wetsvoorstel telt 4 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.

Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 à 4 sont adoptés article par article.

De artikelen 1 tot 4 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

14 Proposition de loi modifiant le Code de la nationalité belge afin de permettre la déchéance de la nationalité pour terrorisme (68/1-4)

14 Wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van de Belgische nationaliteit teneinde de vervallenverklaring van nationaliteit ingevolge terrorisme mogelijk te maken (68/1-4)

Proposition déposée par:

Voorstel ingediend door:

Koen Metsu, Christoph D'Haese, Theo Francken, Yoleen Van Camp, Darya Safai.

La commission de l'Intérieur, de la Sécurité, de la Migration et des Matières administratives propose de rejeter cette proposition de loi. **(68/4)**

De commissie voor Binnenlandse Zaken, Veiligheid, Migratie en Bestuurszaken stelt voor dit wetsvoorstel te verwerpen. **(68/4)**

Conformément à l'article 88 du Règlement, l'assemblée plénière se prononcera sur cette proposition de rejet après avoir entendu le rapporteur et, éventuellement, l'auteur.

Overeenkomstig artikel 88 van het Reglement spreekt de plenaire vergadering zich uit over dit voorstel tot verwerping, na de rapporteur en eventueel de indiener te hebben gehoord.

Mevrouw Matz, rapporteur, verwijst naar het schriftelijk verslag.

De heer Metsu heeft het woord.

14.01 Koen Metsu (N-VA): De afname van de Belgische nationaliteit van een terrorist klinkt eigenlijk ontzettend logisch in alle huiskamers, behalve in deze kamer, het Parlement, en bij de beleidsmakers. Een terrorist is per definitie iemand die zich afzet tegen ons maatschappijmodel, tegen onze waarden, normen, rechten, plichten, en tegen onze spelregels. De N-VA-fractie vindt dat die nationaliteitsafname automatisch mag gebeuren bij een veroordeling. Voor velen onder u en voor de Raad van State was dit echter een brug te ver. Er zou namelijk nog telkens een rechterlijke toets moeten zijn.

Na jaren onderhandelingen en omzwervingen heeft de N-VA-fractie ook die doorn uit het wetsvoorstel gehaald. De N-VA is de rest van het halfroond tegemoetgekomen en heeft abstractie gemaakt van het automatisch karakter. De rechter mag en zal oordelen over die afname. De rest van het voorstel is namelijk een ontzettend grote stap in de goede richting.

14.01 Koen Metsu (N-VA): Déchoir un terroriste de la nationalité belge semble parfaitement logique, sauf pour le Parlement et les décideurs politiques. Un terroriste est, par définition, quelqu'un qui refuse notre modèle de société et les valeurs, normes, droits et devoirs qui sont les nôtres. Pour la N-VA, la déchéance de la nationalité peut intervenir automatiquement en cas de condamnation. Pour beaucoup de parlementaires et pour le Conseil d'État, c'était aller trop loin. Ils souhaitent que l'on passe

Dit voorstel zegt dat alle Belgische terroristen gelijk voor de wet zijn. Momenteel kan enkel de Belgische nationaliteit worden afgenomen als die via een procedure is verkregen. Dat is, wat N-VA betreft, disproportioneel. Dat klopt niet. Ook Belgen van bij geboorte, Belgische terroristen – ik kan dit niet voldoende beklemtonen, want ik heb de indruk dat heel wat leden vergeten dat dit wetsvoorstel enkel en alleen over terroristen handelt – zijn onderhevig aan dit wetsvoorstel en kunnen dus de Belgische nationaliteit verliezen.

De N-VA-fractie ziet ook af van de minimale effectieve celstraf van vijf jaar. Een effectieve veroordeling is genoeg. De Open Vld-fractie had ook een amendement ingediend voor een effectieve straf. Er werd echter geen termijn op gezet, want vijf jaar is te lang. Een paar weken geleden zijn bijvoorbeeld twee IS-terroristen veroordeeld. Het parket vordert voor beide vijf jaar. De ene krijgt veertig maanden, de andere krijgt vier jaar. Beide dames komen niet in aanmerking om de Belgische nationaliteit te verliezen, als zij de dubbele nationaliteit zouden hebben. Dat is verbijsterend.

De andere partijen halen ook altijd aan dat de strijd tegen terreur samen gevoerd wordt en alleen samen gewonnen kan worden, over de partijgrenzen heen. Maar, zo zeggen sommigen, dit wetsvoorstel zal niet het volledig probleem oplossen. Het is eigenlijk eerder symbolisch. De N-VA heeft nooit beweerd dat dit voorstel de hele terreurproblematiek oplost. Maar wij zijn wel van mening dat vele maatregelen ons zullen wapenen in de strijd tegen de terroristen.

Gedaan met vrij reizen binnen de EU. Het afnemen van de Belgische nationaliteit is een eerste stap om uitzetting mogelijk te maken. Gedaan met ons land opnieuw binnen te komen op het ogenblik dat de grond onder hun voeten in Raqqa, in Syrië, iets te heet wordt wanneer het kalifaat daar verdreven wordt. Gedaan met de gemakkelijke toegang tot onze sociale voordelen, waar wij zo hard voor moeten werken.

Dadelijk stemt u, tegen beter weten in, het wetsvoorstel voor de afname van de Belgische nationaliteit van terroristen weg. Ik zal niet ontkennen dat ik dat enorm betreurt en dat mij dat ook een beetje frustrereert omdat ik ervan overtuigd ben dat ook uw achterban dit een logisch wetsvoorstel vindt.

Juridisch houdt niets of niemand ons tegen. Dit is puur een politieke keuze. Want de zwakke versie van dit wetsvoorstel kan vandaag al. Gisteren heb ik minister van Justitie Koen Geens nog ondervraagd. Hij heeft gezegd dat in 2019 van 13 terroristen de Belgische nationaliteit afgenomen is. Dat is goed. Maar dat kan veel beter. Die doelgroep moet veel groter zijn. Alle Belgische terroristen met een dubbele nationaliteit moeten in ons vizier komen.

Ik kan u verzekeren dat wij met onze fractie, de N-VA, uw goede voorstellen om onze maatschappij te beschermen en extra te beveiligen zullen blijven steunen.

Maar, collega's, onze maatschappij, onze samenleving zal niet vernietigd worden door die terroristen maar wel door de *Wir schaffen das*-beleidsmakers, die tegen beter weten in blijven wegstaren en jaren na datum moeten erkennen: hadden wij toen maar.

encore systématiquement par le contrôle juridictionnel.

La N-VA a même sorti cette épine de la proposition de loi. La N-VA renonce au caractère automatique de cette mesure. Le juge pourra statuer et statuera sur cette déchéance. Le reste de la proposition constitue en effet un pas considérable dans la bonne direction. Cette proposition dit que tous les terroristes belges sont égaux devant la loi. À l'heure actuelle, on ne peut retirer la nationalité belge que si elle a été obtenue par une procédure. Il s'agit d'une mesure disproportionnée. Tous les Belges de naissance, y compris les terroristes, seront soumis à cette proposition de loi et pourront donc perdre leur nationalité belge.

Le groupe N-VA renonce également à la peine d'emprisonnement effective minimale de cinq ans, estimant une condamnation effective suffisante. L'Open Vld avait déposé un amendement prévoyant une peine effective, mais sans délai. Des condamnations récentes montrent parfois des situations hallucinantes où une personne possédant la double nationalité ne peut être privée de sa nationalité belge, et cela alors que d'autres partis parlent sans arrêt de lutte conjointe contre le terrorisme.

D'aucuns estiment que cette proposition ne résoudra pas entièrement le problème mais nous n'avons jamais prétendu cela. Nous pensons en revanche que la conjonction de mesures peut nous armer dans la lutte contre le terrorisme. La déchéance de la nationalité belge constitue un premier pas vers la possibilité de procéder à une expulsion, de mettre un terme à la liberté de voyager au sein de l'UE et de revenir dans notre pays quand la situation devient trop risquée dans le califat. C'en sera également fini de l'accès facile à nos avantages

sociaux conquis de haute lutte.

Le rejet de cette proposition d'ici quelques instants constitue pour moi une source de frustration parce que je suis convaincu que les électeurs d'autres partis politiques la considèrent comme logique. Juridiquement, cette possibilité existe d'ailleurs déjà grâce à la version plus light qui est actuellement en vigueur: le ministre Geens m'a confirmé qu'en 2019, 13 terroristes se sont vu retirer la nationalité belge. Mais ce sont tous les terroristes ayant la double nationalité qui doivent entrer dans notre collimateur. Le N-VA oeuvrera toujours en faveur de mesures de sécurité supplémentaires pour notre société car celle-ci ne peut être détruite par des responsables politiques qui clament "Wir schaffen das" mais pour qui les remords viennent trop tard.

Le **président**: Plus personne ne peut prendre la parole.
Geen andere spreker mag het woord nemen.

Le vote sur la proposition de rejet de cette proposition de loi aura lieu ultérieurement.
De stemming over het voorstel tot verwerping van dit wetsvoorstel zal later plaatsvinden.

Scrutin sur les demandes de naturalisation

Geheime stemming over de naturalisaties

L'ordre du jour appelle le scrutin sur les naturalisations. **(1047/1-2)**
Aan de orde is de geheime stemming over de naturalisaties. **(1047/1-2)**

Les membres sont priés de déposer la proposition de lois de naturalisation dans l'urne.
De leden wordt verzocht het voorstel van naturalisatiewetten te deponeren in de stembus.

La proposition de lois de naturalisation ne peut pas être signée.
Het voorstel van naturalisatiewetten mag niet ondertekend worden.

Le membre qui n'entend pas accorder la naturalisation à un demandeur biffera le nom de l'intéressé sur la liste qui lui a été remise.

Wanneer een lid gekant is tegen de naturalisatie van een aanvrager, schrapt hij de naam van de belanghebbende op de lijst, die hem werd bezorgd.

En application du Règlement (art. 58, n° 2) les deux membres les plus jeunes font l'appel nominal.
Met toepassing van het Reglement (art. 58, nr. 2) houden de twee jongste leden de naamafroeping.

Pas d'observation? *(Non)*
Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? *(Nee)*

Aldus zal geschieden.

À l'appel de son nom, chaque membre est prié de venir déposer son bulletin dans l'urne.
Ik verzoek elk lid om bij het afroepen van zijn naam zijn stembriefje in de stembus te komen deponeren.

J'invite Mme Mélissa Hanus et M. Dries Van Langenhove à procéder à l'appel nominal.
Ik nodig mevrouw Mélissa Hanus en de heer Dries Van Langenhove uit de namen af te roepen.

*Il est procédé à l'appel nominal.
Er wordt overgegaan tot de naamafroeping.*

Nous allons clore le scrutin pour les demandes de naturalisation.
Wij zullen de geheime stemming over de naturalisatieaanvragen sluiten.

Je prie les membres qui n'ont pas encore déposé leur bulletin de le faire immédiatement.
Ik vraag de leden die zulks nog niet gedaan hebben, hun stembiljet onmiddellijk in de bus te steken.

Je déclare le scrutin clos.
De geheime stemming is gesloten.

14.02 Barbara Pas (VB): Mijnheer de voorzitter, mijn fractie zou graag tussenkomen over de naturalisaties.

De **voorzitter**: Dan geef ik het woord aan de spreker van uw fractie.

14.03 Hans Verreyt (VB): Mijnheer de voorzitter, u draait in dit Huis al langer mee. U had dus kunnen weten dat wij over dit onderwerp een betoog zouden houden en de traditie zouden hooghouden door een soort stemverklaring te geven, al was het maar om de andere fracties, die destijds de snel-Belgwet door het Parlement hebben gejaagd, nog even met de nefaste gevolgen van die wet te confronteren.

U mag het politiek signaal niet onderschatten van de lijst die de meerderheid van de leden daarnet in de stembus heeft gestopt. Ik zou zelfs meer durven zeggen. Wij zullen immers niet aarzelen om de kiezers van de toenmalige paars-groene regeringen te blijven confronteren met wat hun Parlementsleden hier in het verleden hebben gedaan met de naturalisatiewetten die zij hebben goedgekeurd en met het misbruik daarvan.

De voorliggende naturalisatielijst bevat alweer bijna 500 mensen uit bijna alle landen van de wereld, die allemaal Belg zullen worden. Daar mogen wij toch vragen bij stellen? Het tart immers alle verbeelding en realiteitszin dat de mensen uit dit bonte gezelschap straks de nieuwe staatsburgers zullen zijn, zonder dat daaraan één voorwaarde van integratie of arbeidsbereidheid is gekoppeld. Zelfs het spreken van een van de lands- of streektaalen is in vele gevallen geen echte voorwaarde, aangezien het parket van Brussel weigert aan het nadere onderzoek mee te werken, hoewel die expliciete vraag van een commissie van dit Parlement komt.

Deze naturalisaties gebeuren, met alle gevolgen van dien voor de verdere maatschappelijke inpassing en assimilatie in onze samenleving. Vlaamse inburgeringcursussen of niet, een dergelijke naturalisatiepolitiek leidt er alleen maar toe dat van een daadwerkelijke integratie en assimilatie geen sprake is.

14.03 Hans Verreyt (VB): Comme à l'accoutumée, nous souhaiterions faire une "déclaration" avant le vote, ne serait-ce que pour confronter les autres groupes, qui ont adopté à l'époque la loi désastreuse instaurant la procédure accélérée de naturalisation, aux conséquences déplorables de leur loi. Nous continuerons à rappeler aux électeurs des anciens gouvernements de la coalition arc-en-ciel, ce que leurs députés ont fait avec ces lois de naturalisation dans le passé.

Une fois de plus, cette liste compte près de 500 personnes provenant quasiment du monde entier. Elles deviendront toutes belges, sans condition aucune quant à leur volonté de s'intégrer ou de travailler. Même la connaissance d'une langue nationale n'est pas vraiment une condition requise, le parquet de Bruxelles ne voulant pas collaborer. Cours d'intégration flamands ou non, une telle politique de naturalisation ne mène ni à l'intégration ni à l'assimilation.

De genoemde uitwassen van de snel-Belgwet zijn voor het Vlaams Belang onaanvaardbaar. Dat is ook de reden waarom wij ons politiek steeds hebben verzet tegen de desbetreffende wetgeving maar ook tegen de uitvoering ervan in de commissie voor de Naturalisaties. Ook na de verstrenging van enkele jaren geleden blijft die wet voor een massa naturalisatiedossiers immers de gemakkelijkste weg om Belg te worden.

Het Vlaams Belang blijft een drastische verstrenging van de nationaliteitswetgeving eisen. Een verstrenging die verder gaat dan de aanpassing van enkele jaren geleden. Hiervoor dienden wij reeds een wetsvoorstel in, waarbij wij het afstammingsprincipe in ere herstellen, met de drastische verstrenging van de verblijfsvoorwaarden, onder andere tien jaar legaal en ononderbroken verblijven in ons land, de invoering van een burgerschapsproef en het afschaffen van de dubbele nationaliteit.

Net zoals diploma's pas worden uitgereikt na het afleggen van een geslaagd examen en niet aan het begin van het schooljaar moet de nationaliteitsverwerving opnieuw de bekroning worden van een geslaagd integratieproces en niet omgekeerd. Het Vlaams Belang zal zich blijvend verzetten tegen de aanhoudende toevloed van nieuwe Belgen. Bijgevolg keuren wij deze nationaliteitswetten niet goed.

Ces excès liés à la loi instaurant la procédure accélérée de naturalisation sont inacceptables pour le Vlaams Belang, d'où notre opposition politique systématique à cette loi. Même après le durcissement des lois de naturalisation il y a quelques années, elles restent pour beaucoup la manière la plus facile de devenir belge. Nous aspirons à plus de rigueur encore. À cette fin, nous avons déposé une proposition de loi, qui prévoit notamment l'obligation d'un séjour légal et ininterrompu de dix ans dans notre pays, l'instauration d'un examen de citoyenneté et la suppression de la double nationalité.

Par conséquent, nous refusons d'adopter ces lois de naturalisation.

15 Conseil supérieur de la Justice – Demande d'enquête particulière (continuation)

15 Hoge Raad voor de Justitie – Verzoek om bijzonder onderzoek (voortzetting)

De **voorzitter**: Collega's, ik kom nu terug op de bespreking van de ordemotie van mevrouw Karin Jiroflée.

Motion d'ordre Ordemotie

Verzoek van de Kamer van volksvertegenwoordigers aan de verenigde advies- en onderzoekscommissie van de Hoge Raad voor de Justitie tot instelling van een bijzonder onderzoek naar de werking van de rechterlijke orde in het dossier van de euthanasie van mevrouw Tine Nys.

Demande de la Chambre des représentants à la commission d'avis et d'enquête réunie du Conseil supérieur de la Justice visant à engager une enquête particulière sur le fonctionnement de l'ordre judiciaire dans le dossier d'euthanasie de madame Tine Nys.

Gezien:

A. De verklaringen van verschillende actoren betrokken bij het proces, zowel tijdens het proces als in de nationale media, waarin de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van de rechterlijke macht in bovenvermeld dossier in vraag werd gesteld.

B. De verklaringen van verschillende actoren betrokken bij het proces, zowel tijdens het proces als in de nationale media, dat de in A. vermelde twijfels betreffende de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechterlijke macht mogelijk het gevolg zijn van beïnvloeding van de rechterlijke macht door de Katholieke Kerk.

C. De verklaringen bedoeld in punt A en B samengaan met feitelijke vaststellingen zoals:

- De lange duurtijd van de rechtspleging (meer dan negen jaar);*
- De artsen werden door de verschillende bevoegde onderzoeksrechters nooit formeel in verdenking gesteld van gifmoord;*
- De artsen werden op herhaalde vordering van het openbaar ministerie bij beschikking van de raadkamer bij de rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen, afdeling Dendermonde buiten vervolging gesteld;*
- Het openbaar ministerie heeft geen beroep aangetekend tegen de beschikking tot buitenvervolginstelling van de raadkamer;*
- In de beroepsprocedure voor de kamer van inbeschuldigingstelling tegen de beschikking tot*

buitenvervolginstelling van de raadkamer, vordert het openbaar ministerie voor het eerst in zes jaar de verwijzing van de artsen naar de correctionele rechtbank (later het hof van assisen) voor gifmoord op basis van een nieuwe lezing van het dossier, maar zonder enige nieuwe onderzoeksdaad of verklaring.

D. artikel 259bis-16, § 1, van het Gerechtelijk Wetboek stelt dat de Kamer van volksvertegenwoordigers bij meerderheid van de leden de verenigde advies- en onderzoekscommissie kan verzoeken om een bijzonder onderzoek in te stellen naar de werking van de rechterlijke orde.

Verzoekt de Kamer van volksvertegenwoordigers

de verenigde advies- en onderzoekscommissie om een bijzonder onderzoek in te stellen naar de werking van de rechterlijke orde gedurende de rechtspleging in het dossier van euthanasie van mevrouw Tine Nys vanaf de neerlegging van de klacht met burgerlijke partijstelling op 5 januari 2011 tot en met de vrijspraak door het hof van assisen van de provincie Oost-Vlaanderen bij arrest van 31 januari 2020, meer bepaald:

- naar de mogelijke schending van de onafhankelijkheid en/of onpartijdigheid van de rechterlijke macht;*
- naar de mogelijke (pogingen tot) beïnvloeding van de rechterlijke macht door belangengroepen;*
- naar de vraag of een mogelijke beïnvloeding door belangengroepen ook effectief geleid heeft tot een schending van de onafhankelijkheid en/of onpartijdigheid van de rechterlijke macht.*

Vu:

A. Les déclarations de divers acteurs impliqués dans la procédure, pendant la procédure aussi bien que dans les médias nationaux, dans lesquelles l'indépendance et l'impartialité du pouvoir judiciaire dans le dossier susmentionné ont été contestées.

B. Les déclarations de divers acteurs impliqués dans la procédure, pendant la procédure aussi bien que dans les médias nationaux, selon lesquelles les doutes mentionnés au point A concernant l'indépendance et l'impartialité du pouvoir judiciaire résultent peut-être d'une influence de l'Eglise catholique sur le pouvoir judiciaire.

C. Les déclarations visées aux points A et B correspondent à des constatations factuelles telles que:

- La longue durée de la procédure (plus de neuf années);*
- Les médecins n'ont jamais été inculpés officiellement d'assassinat par empoisonnement par les différents juges d'instruction compétents;*
- Les médecins ont bénéficié, sur réquisition répétée du Ministère public, d'un non-lieu par ordonnance de la Chambre du Conseil près le Tribunal de Première Instance de Flandre orientale, section de Termonde;*
- Le Ministère public n'a pas interjeté appel contre l'ordonnance de non-lieu de la Chambre du Conseil;*
- Dans le cadre de la procédure d'appel devant la Chambre des mises en accusation contre l'ordonnance de non-lieu de la Chambre du Conseil, le Ministère public requiert pour la première fois depuis six ans le renvoi des médecins devant le tribunal correctionnel (ultérieurement la Cour d'assises) du chef d'assassinat par empoisonnement sur pied d'une nouvelle lecture du dossier, mais sans aucun nouvel acte d'instruction ni aucune nouvelle déclaration.*

D. L'article 259bis-16, § 1, du Code judiciaire prévoit que la Chambre des représentants, à la majorité des membres, peut demander à la commission d'avis et d'enquête réunie d'engager une enquête particulière sur le fonctionnement de l'ordre judiciaire.

La Chambre des représentants demande

à la commission d'avis et d'enquête réunie d'engager une enquête particulière sur le fonctionnement de l'ordre judiciaire pendant la procédure dans le dossier d'euthanasie de Madame Tine Nys depuis le dépôt de la plainte avec constitution de partie civile le 5 janvier 2011 jusqu'à l'acquiescement par la Cour d'assises de la province de Flandre orientale par arrêt du 31 janvier 2020, plus spécifiquement:

- sur une éventuelle violation de l'indépendance et/ou de l'impartialité du pouvoir judiciaire;*
- sur l'éventuelle influence (les éventuelles tentatives d'influence) de groupes d'intérêt sur le pouvoir judiciaire;*
- sur la question de savoir si une éventuelle influence de groupes d'intérêt a effectivement conduit à une violation de l'indépendance et/ou de l'impartialité du pouvoir judiciaire.*

15.01 Karin Jiroflée (sp.a): Mijnheer de voorzitter, op 18 februari jongstleden hebben we in de commissie voor Justitie voor het eerst ons verzoek in verband met een bijzonder onderzoek door de Hoge Raad voor de Justitie naar het euthanasieproces van mevrouw Tine Nys aangekaart. Vandaag leggen we dat bij wijze van ordemotie voor aan de plenaire vergadering.

We hebben daar uiteraard een aantal redenen voor. We hebben gezien dat verschillende actoren zowel op het proces als in de nationale media de onpartijdigheid van de rechterlijke macht ter discussie stelden als gevolg van de mogelijke beïnvloeding van de rechterlijke macht.

Daarnaast is er de feitelijke vaststelling van de lange duurtijd van de rechtspleging, meer dan negen jaar. Bovendien werden de artsen door de verschillende bevoegde onderzoeksrechters nooit formeel in verdenking van gifmoord gesteld, werden de artsen op herhaalde vordering van het openbaar ministerie bij beschikking van de raadkamer bij de rechtbank van eerste aanleg in Oost-Vlaanderen buiten vervolging gesteld, heeft het openbaar ministerie ook geen beroep aangetekend tegen de beschikking tot buitenvervolginstelling van de raadkamer en vordert het openbaar ministerie in de beroepsprocedure voor de kamer van inbeschuldigingstelling tegen de beschikking tot buitenvervolginstelling van de raadkamer voor het eerst in zes jaar de verwijzing van de artsen naar de correctionele rechtbank, later dan het hof van assisen, voor gifmoord op basis van een nieuwe lezing van het dossier, echter zonder enige nieuwe onderzoeksdaad of enige nieuwe verklaring.

Daarom roepen wij het artikel 259bis-16, § 1 van het Gerechtelijk Wetboek in, dat bepaalt dat de Kamer van volksvertegenwoordigers bij meerderheid van de leden de verenigde advies- en onderzoekscommissie kan verzoeken om een bijzonder onderzoek in te stellen naar de werking van de rechterlijke orde.

Wij stellen het volgende voor: "De Kamer van volksvertegenwoordigers verzoekt de verenigde advies- en onderzoekscommissie om een bijzonder onderzoek in te stellen naar de werking van de rechterlijke orde gedurende de rechtspleging in het dossier van de euthanasie van mevrouw Tine Nys vanaf de neerlegging van de klacht met burgerlijke partijstelling op 5 januari 2011 tot en met de vrijspraak door het hof van assisen van de provincie Oost-Vlaanderen bij arrest van 31 januari 2020, meer bepaald naar de mogelijke schending van de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht; naar de mogelijke pogingen tot eventuele beïnvloeding van de rechterlijke macht door belangengroepen; en naar de vraag of een mogelijke beïnvloeding door belangengroepen ook effectief zou geleid hebben tot een schending van de onafhankelijkheid of de onpartijdigheid van de rechterlijke macht." Dat is het verzoek dat wij voorleggen.

15.01 Karin Jiroflée (sp.a): Nous soumettons aujourd'hui à la séance plénière la demande que nous avons exprimée le 18 février en commission de la Justice et qui vise à demander au Conseil supérieur de la Justice d'engager une enquête particulière sur le procès relatif à l'euthanasie de Mme Tine Nys.

Au cours du procès en question, plusieurs acteurs ont remis en question l'impartialité du pouvoir judiciaire et fait état de possibles formes d'influence. Il est par ailleurs constaté que la procédure a été fort longue – plus de neuf ans! –, que les médecins n'ont jamais été formellement inculpés de meurtre par empoisonnement par les juges d'instruction respectifs et qu'ils ont été mis hors de cause par la chambre du conseil du tribunal de première instance de Flandre orientale. Le ministère public n'a pas interjeté appel de cette décision.

Dans le cadre de la procédure d'appel devant la chambre des mises en accusation contre l'ordonnance de non-lieu, le ministère public a requis pour la première fois depuis 6 ans le renvoi devant le tribunal correctionnel (ultérieurement la cour d'assises) du chef d'assassinat par empoisonnement sans aucun nouvel acte d'instruction ni aucune nouvelle déclaration.

Pour toutes ces raisons, nous recourons à l'article 259bis16, § 1, du Code judiciaire pour demander à la Commission d'avis et d'enquête réunie d'engager une enquête particulière sur le fonctionnement de l'ordre judiciaire dans ce dossier depuis le dépôt de la plainte en 2011 jusqu'à l'acquittement par la cour d'assises en 2020. Nous voulons faire vérifier si le pouvoir judiciaire a été influencé et si cette influence a entraîné une violation de l'indépendance de ce pouvoir.

De **voorzitter**: Elke fractie kan gedurende maximaal 5 minuten het woord nemen over het verzoek. Zo bepaalt het Reglement.

15.02 Marijke Dillen (VB): Mijnheer de voorzitter, de Vlaams Belangfractie verzet zich tegen het verzoek om aan de Hoge Raad voor Justitie te vragen een onderzoek te voeren naar de beweerde katholieke beïnvloeding bij het euthanasieproces. Als de Hoge Raad dit wil doen, moet hij zelf het initiatief nemen. Het is niet aan het Parlement om hiertoe de opdracht te geven, en ook niet aan advocaten van een van de betrokken partijen, zeker niet in zo'n gemediatiseerde zaak.

Het betreft een enorm kiese zaak, een dossier waarin zowat alles en iedereen inmiddels de gelegenheid heeft gehad een mening te verkondigen. Het was een assisenzaak die vóór het proces begonnen was al ontaard was in een theaterstuk waarin steradvocaten alle registers mochten opentrekken, ook al was er een mediaverbod opgelegd door de rechter. Enkele weken geleden werden we geconfronteerd met het verzoek van de sp.a-fractie.

Vandaag worden we ook nog geconfronteerd met een schrijven van de raadsman van een van de betrokken dokters, meester Walter Van Steenbrugge. Hij treedt dit verzoek bij.

Er zijn redenen om er niet op in te gaan. Vooreerst is het een bijzonder delicaat dossier waarin ideologie en religie niet ver verwijderd zijn. Het dossier is nog steeds lopende. Dit kan niet vergeleken worden met een ander recent onderzoek, met name het rapport-Bakelmans.

Daarnaast is er de beschuldiging van de voorstanders van een onderzoek, die aan dit proces onmiddellijk een levensbeschouwelijk luik koppelen, dat inmiddels groteske afmetingen krijgt. Ik citeer: "Dit proces zou kaderen in een offensief van de Katholieke Kerk tegen de rechtsstaat en de liberale wetten." Er worden door de heer Van Steenbrugge verschillende beschuldigingen geformuleerd, zonder ook maar enig begin van bewijs. Hij heeft het van horen zeggen. Dat is de rode draad doorheen zijn brief van 35 pagina's.

Het is niet de taak van de politiek om aan de Hoge Raad de opdracht te geven, louter en alleen op basis van beweringen door één bepaalde advocaat. Een van de argumenten om te beweren dat er beïnvloeding zou hebben plaatsgevonden, is bijvoorbeeld het gegeven dat het openbaar ministerie eerst de buitenvervolginstelling had gevraagd, om er nadien in graad van beroep op terug te komen. Meester Van Steenbrugge spreekt over "een geheimzinnige move, een nooit eerder geziene bocht". Dit is eigenlijk wel een bijzonder merkwaardige analyse van een strafpleiter. Dit is niet onbegrijpelijk, en zij die in de praktijk staan, weten maar al te goed dat dit nog voorkomt, in de twee richtingen.

De procureur-generaal heeft uitdrukkelijk gezegd dat hij na een tweede lezing heeft vastgesteld dat er wel schendingen van de euthanasiewet waren. Dan was het zijn volste recht om een ander standpunt in te nemen dan de procureur in Dendermonde.

Van Steenbrugge gaat verder: "Uit goede bron werd vernomen dat de hoogste autoriteiten binnen de Katholieke Kerk dit proces hebben

15.02 Marijke Dillen (VB): Le Vlaams Belang s'oppose à cette requête. Le Conseil supérieur de la Justice doit prendre lui-même cette initiative. Il n'appartient ni au Parlement ni aux avocats de l'une des parties concernées de demander l'exécution d'une telle enquête. Il s'agit d'une affaire particulièrement médiatisée qui, avant même le début du procès, s'était muée en un show de cadors du barreau. Dans une lettre de 35 pages, Walter Van Steenbrugge, l'avocat de l'un des médecins concernés, se rallie à la requête du groupe sp.a.

Les raisons de ne pas accéder à cette requête ne manquent pas. Il s'agit d'un dossier délicat aux relents idéologiques et religieux. De plus, l'affaire n'est pas encore terminée. Les partisans d'une enquête associent d'emblée une connotation philosophique au procès, déclarant qu'il s'agit d'une attaque de l'église catholique contre l'État de droit.

Maître Van Steenbrugge lance diverses accusations, sans toutefois avancer le moindre début de preuve. Il qualifie de revirement jamais vu, le fait que le ministère public qui avait au départ requis un non-lieu ait ensuite changé d'avis. Nul n'ignore cependant qu'il s'agit là d'une pratique assez courante. Le procureur général a déclaré qu'à l'issue d'une deuxième lecture, il avait effectivement constaté des violations de la loi relative à l'euthanasie. C'est son droit le plus strict. Affirmer que ce revirement lui a été soufflé par l'église catholique relève du simple ouï-dire. Pour qu'elles soient prises au sérieux, ces allégations doivent, me semble-t-il, au moins être étayées.

Dans sa lettre, maître Van Steenbrugge s'en prend également à Kathleen Cools,

beïnvloed en gestuurd." Opnieuw zonder enig bewijs. Via via en in een bewering van zijn cliënt had hij gehoord dat de oversten van de Broeders van Liefde aan de basis zouden hebben gelegen van de ommezwaai bij het openbaar ministerie.

Als we dit ernstig willen nemen, moet er minstens een begin van bewijs op tafel liggen.

Ik heb de brief die gisteren werd gestuurd met aandacht gelezen. Wat leid ik daaruit af? Eerst was er een aanval op een nieuwsanker van de VRT, dat in *Terzake* aan de zusters van Tine Nys een interview had toegestaan. Van Steenbrugge merkt daarover op: "Het nieuwsanker bij *Terzake* betreft mevrouw Cools, echtgenoot van professor Wim Lemmens, die zich vaak uitlaat als tegenstander van euthanasie."

Blijkbaar nog erger voor Van Steenbrugge: "Hun zoon trad tijdens het assisenproces naast meester Keuleneer op als raadsman van de burgerlijke partijen". Als verdachtmaking kan dat tellen.

Mijnheer de voorzitter, gaat u aan uw collega van het Vlaams Parlement ook eens vragen om hierover een onderzoek uit te voeren bij de VRT?

Van Steenbrugge vindt het merkwaardig dat de uitzending in *Terzake* twee weken voor de zitting van de raadkamer plaatsvond. Is het dan niet even merkwaardig dat hij, die zijn loopbaan begon op het kantoor van een oud sp.a-minister, twee dagen vooraleer hier de motie van de socialisten ter stemming voorligt om de euthanasie voor te leggen aan de Hoge Raad, een brief van 35 pagina's aan het Parlement voorlegt?

Mijnheer de voorzitter, ik rond af. Ik wil waarschuwen: dit verzoek schept een bijzonder gevaarlijk precedent. Het zal in de toekomst voldoende zijn dat in een gemediatiseerd proces een advocaat bepaalde insinuaties de wereld instuurt, zonder ook maar enig begin van bewijs, om een onderzoek te laten uitvoeren door de Hoge Raad voor de Justitie. Dat willen wij niet aanvaarden, mijnheer de voorzitter, en dat mogen wij ook niet aanvaarden.

15.03 Katja Gabriëls (Open Vld): Mijnheer de voorzitter, ik zou namens mijn fractie willen toelichten waarom wij de motie van de sp.a-fractie toch zouden willen steunen op dit moment. Er zijn inderdaad veel insinuaties, beweringen en verklaringen in de media geweest. Dat is niet goed voor Justitie en het is ook moeilijk voor de rechterlijke macht en de magistratuur om zich in dezen te verdedigen met alle huidige mediakanalen. Volgens ons zou het dus goed zijn dat de Hoge Raad voor de Justitie wel degelijk een onderzoek voert om de sereniteit in het dossier te laten weerkeren en wel langs beide kanten.

De vraag wordt gesteld of dat kan tijdens een lopend onderzoek, omdat er ondertussen, zoals iedereen weet, ook cassatie is aangetekend. Dat kan sinds een wetswijziging in 2016 ook perfect tijdens een lopend onderzoek en het is trouwens ook al gebeurd bij de zaak van Julie Van Espen, die zelfs nog niet was gestart.

Voor alle duidelijkheid wil ik specificeren dat wij, als fractie, totaal geen mening geven of een uitspraak doen over de beweringen of over allerlei stellingen die geponeerd zijn door gelijk welke advocaat. Wij

présentatrice de la VRT, qui avait interviewé dans l'émission *Terzake* les sœurs de Tine Nys. Mme Cools est en effet l'épouse du professeur Willem Lemmens, dont l'opposition à l'euthanasie est de notoriété publique. Leur fils est également intervenu lors du procès aux côtés de maître Keuleneer. Maître Van Steenbrugge s'étonne peut-être que l'émission ait été diffusée quinze jours avant l'audience de la chambre du conseil, mais n'est-il dès lors pas tout aussi curieux que maître Van Steenbrugge, qui a jadis débuté sa carrière dans le cabinet d'un ancien ministre sp.a, expédie au Parlement une épître de 35 pages deux jours avant la motion d'ordre des socialistes?

Cette requête constitue un dangereux précédent. Qui empêcherait désormais les avocats d'avancer publiquement des allégations dénuées de tout fondement, dans les procès médiatisés, pour faire enquêter ensuite le Conseil supérieur de la Justice? Cela, nous ne pouvons jamais l'accepter.

15.03 Katja Gabriëls (Open Vld): Le groupe Open Vld soutient la motion. Dans ce procès, les médias ont relayé bon nombre d'insinuations et d'allégations, ce qui est néfaste à la justice. De plus, le pouvoir judiciaire peut difficilement se défendre en l'espèce. L'enquête du Conseil supérieur de la Justice pourrait restaurer un climat de sérénité. Le pourvoi en cassation qui a été introduit ne constitue pas un obstacle à cet égard. Depuis la modification de la loi qui est intervenue en 2016, il est possible que le Conseil supérieur mène une enquête à propos d'une affaire en cours. Cela a également été le cas dans l'affaire Julie Van Espen.

gaan dus niets zeggen over de inhoud daarvan. Dat is ook niet onze taak. Voor ons zou het verslag van de Hoge Raad dus evengoed zeer kort kunnen zijn, maar dan kan de discussie ook worden gesloten en kunnen alle gissingen stoppen. Het zou nuttig en goed zijn voor Justitie dat dat gebeurt.

Uiteraard zal de Hoge Raad voor de Justitie zich niet uitspreken over de opportuniteit van een seponering of een al dan niet doorverwijzing in een bepaald dossier. Dat is ook niet zijn taak. Het zal enkel gaan over het verloop en de organisatie van het proces.

Tot slot wil ik benadrukken dat de al dan niet doorverwijzing of seponering behoort tot de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht. Ook in dezen is voor ons de scheiding der machten een heilig principe. Daarmee heb ik toegelicht waarom wij het verzoek willen steunen.

15.04 Servais Verherstraeten (CD&V): Mijnheer de voorzitter, wat vandaag in de Kamer voorligt, is een precedent. Ik betreur dat.

Ik betreur dat omdat het een precedent is waarmee wij ingaan op een vraag van een partij die betrokken is in een procedure. Als wij objectief en correct handelen, zullen wij het aantal personeelsleden en de samenstelling van de Hoge Raad in de toekomst fenomenaal moeten verhogen wanneer het blijkt te volstaan dat een advocaat tijdens of na een procedure verdachtmakingen uit en de Kamer bijgevolg maar moet volgen. Ik vind, los van deze casus, dat wij ons daar toch vragen bij moeten stellen.

Mijnheer de voorzitter, met respect voor de rechterlijke macht, met respect voor de rechtsgang die tot heden in die procedure heeft plaatsgevonden, zeg ik u, ten persoonlijke titel, dat ik liever had gehad dat deze procedure niet voor het hof van assisen was gekomen. Maar ik herhaal nogmaals: met respect voor de rechterlijke macht en de rechtsgang die in die procedure heeft plaatsgevonden.

Mag ik u op het volgende wijzen, collega's? Als de hervorming van Koen Geens niet geëindigd was in een vernietiging door het arrest van het Grondwettelijk Hof, dan was deze zaak ook niet voor assisen gekomen. Hangende het gerechtelijk onderzoek is er drie keer een regelgeving geweest. Eén bij de aanvang, waarbij dit feitelijk geschil hangende was voor assisen. Nadat de wet goedgekeurd was, zou het hangende geweest zijn voor de correctionele rechtbank. Na een interventie van het Grondwettelijk Hof werd het opnieuw hangende voor assisen. En dat in de loop van het onderzoek. Dit kan magistraten beïnvloed hebben bij hun oordeel.

Collega's, het openbaar ministerie en de kamer van inbeschuldigingstelling hebben inderdaad een ander standpunt gehad dan hun collega's in eerste aanleg. Indien wij ons daarbij telkens vragen moeten stellen, zijn wij nog niet aan het einde. Willen zij die straks de motie zullen goedkeuren, misschien het beroep afschaffen? Betrokken partijen kunnen dan immers niet meer van mening veranderen zonder dat die houding verdacht is. Dat is de realiteit.

Collega's, ik draai al langer mee in de politiek. Als jonge collega's mij om advies vragen en bij een individueel geschil worden betrokken, geef ik hen altijd hetzelfde advies, namelijk dat politici zich niet in individuele geschillen mogen mengen. U doet dat echter.

Notre groupe ne se prononcera pas sur les affirmations de l'un ou l'autre avocat. Nous souhaitons que l'enquête du Conseil supérieur de la Justice puisse clôturer la discussion. Le Conseil ne se prononcera pas sur l'opportunité d'un classement sans suite ou d'un renvoi, qui relèvent de l'indépendance du pouvoir judiciaire, mais seulement sur le déroulement et l'organisation du procès.

15.04 Servais Verherstraeten (CD&V): Cette motion d'ordre constitue un regrettable précédent étant donné qu'elle répond à la demande d'une des parties impliquées. S'il suffit de quelque soupçon exprimé par un avocat pour lancer une enquête auprès du Conseil supérieur, nous devons veiller à renforcer les effectifs de ce dernier d'une façon spectaculaire.

Avec tout le respect que je dois au pouvoir judiciaire et sans critiquer le déroulement de cette affaire, je voudrais tout de même préciser que j'aurais préféré que ce procès ne passe pas en cour d'assises. Si la réforme de M. Geens n'avait pas été annulée par la Cour constitutionnelle, cette affaire n'aurait jamais été traitée en assises. Le fait qu'elle ait dû passer en cour d'assises avant la modification de la loi, puis qu'elle ait été retirée à cette juridiction après la modification avant de devoir à nouveau revenir en assises à la suite de l'annulation pourrait avoir influencé la décision prise par les magistrats.

Si nous devons désormais nous poser des questions lorsque le ministère public et la chambre des mises en accusation défendent un autre point de vue que celui des collègues de première instance, il serait peut-être préférable de supprimer carrément la profession, non? Si cette motion est

Mijnheer de voorzitter, ik ga niet in op het schrijven dat wij gisteren al dan niet toevallig zouden hebben ontvangen. Dat schrijven is geen individueel schrijven van persoon tot persoon, maar een quasi publiekelijk schrijven. De verdachtmakingen ten opzichte van diverse mensen die daarin zijn vermeld, zijn echter schandelijk.

Collega's, ik rond af.

Bij het lezen van de motie conform de brief stel ik vast dat de indieners het over verschillende actoren hebben. Het gaat om een arts en een niet nader genoemd persoon, zonder bewijs of aanwijzingen. Meer nog, de advocaat van de andere partij heeft een en ander publiekelijk in de media ontkend. Een van de vernoemde betrokkenen heeft ook een en ander publiekelijk ontkend. Wij worden ter zake geconfronteerd met verklaringen van een raadsman die stelt dat twee mensen 'iets' zouden hebben gezegd, terwijl anderen die woorden formeel ontkennen. Dat is de toestand.

Mijnheer de voorzitter, ik besluit.

Wij hebben de Hoge Raad meer dan terecht aangesteld om controle uit te oefenen op de rechterlijke macht. Het is naar mijn mening echter aangewezen dat eerst aan de Hoge Raad de kans wordt gegeven over het dossier een oordeel te vellen. Die kans geeft u zelfs niet aan de Hoge Raad, met name de kans om met kennis van dat schrijven, waarover u mijn 'appreciatie' hebt gehoord, te oordelen.

U geeft zelfs die kans niet. U kiest partij. Ik heb er begrip voor dat wij van mening verschillen over de regelgeving die al dan niet toepasselijk is in dit dossier, maar ik vind dat men politiek en controle op de rechterlijke macht niet met mekaar mag vermengen.

Mijnheer de voorzitter, het advies dat ik aan vele jonge politici geef, is dat ze niet betrokken mogen geraken in particuliere geschillen. Ik wil dat handhaven. Niettegenstaande het feit dat ik het initiatief respecteer en ik mijn mening erover heb gegeven, wil ik de lijn doortrekken die ik aanhoud ten aanzien van jonge politici. Wij zullen ons onthouden bij de stemming, maar betreuren wel de vraag.

De **voorzitter**: Collega Verherstraeten, u hebt iets te lang gepleit. U had vijf minuten. Ik dacht dat u ging eindigen met de woorden: ik ga van deze tribune naar de Koning en bied het ontslag aan van...

15.05 Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mijnheer de voorzitter, collega Verherstraeten, het was een vlammend pleidooi. U was in vorm, u mist duidelijk de rechtbank. U was daarnet beter in vorm dan in de commissie, want daar was u eigenlijk zeer gemodereerd. Ik weet niet wat er ondertussen gebeurd is. U zei toen dat u er zich niet tegen ging verzetten, maar u was verder zeer gemodereerd.

Collega's, het gaat om een heel ernstige zaak. In de media zijn er diverse verklaringen afgelegd. Volgens sommigen is er beïnvloeding of druk uitgeoefend, anderen ontkennen dat. Wij moeten eerlijk

adoptée, tout changement d'opinion deviendra en effet suspect.

Je recommande toujours aux jeunes politiciens de ne jamais s'immiscer dans un litige individuel. Or nous assistons aujourd'hui précisément à ce type d'ingérence. Concernant le courrier que nous avons reçu, je voudrais simplement dire que les suspicions formulées à l'égard d'un certain nombre de personnes sont scandaleuses.

Dans la motion, il est question de différents acteurs, sans preuves ni indices. Le Conseil supérieur de la Justice doit contrôler le pouvoir judiciaire et donc, avoir d'abord l'occasion de se prononcer sur l'affaire. Dans le cas présent, il n'en a pas eu la possibilité car il y a eu un parti pris. Je comprends nos divergences d'opinions mais la politique n'a pas à s'immiscer dans le contrôle du pouvoir judiciaire.

Nous nous abstiendrons lors du vote mais nous regrettons cette demande.

Le **président**: M. Verherstraeten a tenu un plaidoyer à ce point long et enflammé que je pensais qu'il allait terminer en disant: "Je descends de cette tribune pour me rendre chez le Roi afin de lui présenter la démission..."

15.05 Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): M. Verherstraeten a en effet tenu un plaidoyer enflammé, contrairement à son attitude en commission, qui était plutôt modérée.

Il s'agit d'une affaire sérieuse, avec des déclarations de tentatives d'influence et de mise sous

toegeven dat wij het niet weten.

Het komt ons, politici, niet toe om te oordelen over het waarheidsgehalte van die beschuldigingen en verwijten. Wel hebben wij een instantie die dergelijke zaken kan onderzoeken. Er wordt nu beargumenteerd dat er weinig elementen voorliggen, maar pas na een onderzoek zullen we weten of er al dan niet elementen naar voren gebracht zijn. Het is moeilijk om voorafgaand te stellen dat er niets aan de hand is, want ik weet het niet.

Mochten wij beslissen om dat onderzoek niet uit te voeren, dan is het gevolg dat er rondom die uitspraak van de rechtbank in Gent nog jarenlang een vermoeden van een of andere druk zal hangen.

Ik weet niet wat er gebeurd is. Er is maar één mogelijkheid om het te weten, namelijk door het te laten onderzoeken door een instantie die zulke zaken kan onderzoeken. Daarna zullen wij weten of er effectief elementen in de ene of in de andere zin zijn.

De Hoge Raad voor de Justitie heeft aangetoond in staat te zijn ook in delicate zaken een grondig onderzoek te voeren. Ik heb daar met mijn fractie alle vertrouwen in. Om die reden steunen wij het verzoek. Wij spreken ons niet op voorhand in de ene of andere zin uit, wel willen wij ervoor zorgen dat die kwestie voor eens en voor altijd uitgeklaard kan worden.

De **voorzitter**: Tot slot heeft de heer De Roover het woord gevraagd.

15.06 Peter De Roover (N-VA): Mijnheer de voorzitter, ik had verwacht dat collega Van Hecke zou besluiten met te zeggen: "Daarom zullen wij ons onthouden."

15.06 Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Wij zijn geen tsjeven! (*Hilariteit en rumoer*)

15.08 Valerie Van Peel (N-VA): Mag dat in het verslag worden opgenomen?

15.09 Peter De Roover (N-VA): Omdat zijn micro afstand. De heer Van Hecke zei: "Wij zijn geen tjeven". Wij ook niet trouwens.

Dit is een uitermate kiese zaak die de publieke opinie enorm heeft beziggehouden in de media. In principe hoort daar alle sereniteit bij. Dat bepaalde advocaten, van beide richtingen trouwens, die sereniteit niet in al hun tussenkomsten evenzeer hebben betracht, is hun verantwoordelijkheid. Ik ga ervan uit dat er een rechtsgang heeft plaatsgevonden die hier niet een klein beetje wordt betwijfeld.

Ik lees in de vraag dat er een onderzoek zou moeten worden gepleegd naar de mogelijke schending van de onafhankelijkheid en/of de onpartijdigheid van de rechterlijke macht. Dat is niet niks. Dat is geen kleine vraag. Eigenlijk gaat dat over de fundamenteën van onze instellingen. Ik lees voort: "...naar de mogelijke pogingen tot beïnvloeding van de rechterlijke macht door belangengroepen en naar de

pression et des dénégations de ces allégations. Nous devons admettre que nous ignorons ce qu'il en est. Il ne nous appartient pas de porter un jugement à cet égard. Nous disposons bel et bien d'une instance à cet effet. Ce n'est qu'après l'enquête que nous saurons s'il existe ou non des éléments suffisants. Si nous ne faisons pas procéder à cette enquête, nous serons encore confrontés pendant des années au soupçon de pressions. Le Conseil supérieur de la Justice a déjà démontré par le passé qu'il est également en mesure de mener une enquête approfondie dans des affaires délicates. Nous ne nous prononçons pas dans un sens ou dans l'autre, mais souhaitons que la clarté soit faite. C'est pourquoi nous soutenons la demande.

15.06 Peter De Roover (N-VA): Je m'attendais à ce que M. Van Hecke termine par: "Pour ces raisons, nous nous abstiendrons."

15.07 Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Nous ne sommes pas chèvrechoutistes! (*Hilarité et tumulte*)

15.09 Peter De Roover (N-VA): Nous non plus.

Dans des affaires comme celle-ci, qui a occupé l'opinion publique et les médias, la sérénité est en principe de mise. Les deux parties n'y ont pas toujours contribué. La question posée ici porte sur les fondements de nos institutions: la possible violation de l'indépendance et la partialité du pouvoir judiciaire. S'il existait en substance de graves présomptions, le Conseil supérieur de la Justice aurait quand même pris lui-même

vraag of een mogelijke beïnvloeding door belangengroepen ook effectief geleid heeft tot een schending van de onafhankelijkheid en/of onpartijdigheid van de rechterlijke macht." Ik citeer opnieuw: "indien er ernstige vermoedens zouden bestaan en de Hoge Raad voor de Justitie zelf niet het initiatief neemt om daar onderzoek naar te plegen."

Dat is dus het geval, heb ik begrepen. Wij moeten hem daar blijkbaar middels een motie toe dwingen. Hij neemt daartoe zelf niet het initiatief. Wanneer nochtans deze vermoedens ontstaan, denk ik dat wij de Hoge Raad voor de Justitie fundamenteel in vraag moeten stellen. Wanneer er inderdaad reden is om deze verdachtmaking ernstig te nemen, waarom neemt hij dan zelf niet het initiatief? Indien hij dat initiatief zou nemen, zouden wij dat uiteraard volkomen respecteren, vermits dit binnen zijn opdracht valt.

Wanneer wij menen de arm van de Hoge Raad voor de Justitie te moeten omwringen omdat hij zelf in dergelijke fundamentele zaken niet tot actie overgaat, denk ik dat wij een zware motie van wantrouwen – dat is geen ordemotie meer – jegens de Hoge Raad voor de Justitie uitspreken.

Mijnheer de voorzitter, ik dank u omdat u de vraag hebt gesteld of er precedents zijn. Wettelijk is die mogelijkheid er immers. Dat was een heel belangrijke oefening, want stel u voor dat wij op geregelde tijdstippen deze oefening zouden vragen, dan zou dit niet het belang hebben dat het nu heeft, want er zijn geen precedents. Het zou dus de allereerste keer zijn. Dat betekent dat wat hier gebeurt van een dusdanige orde is dat wij voor de eerste keer overgaan tot deze verregaande ingreep.

Ik denk dat wij daarmee een gevaarlijk pad betreden, ook in het kader van de scheiding der machten. Men kan immers niet ontkennen dat er een intimiderende werking uitgaat van de insinuaties die hier worden gedaan door de wetgevende macht.

Ik denk niet dat het Parlement zich in deze zaak mag laten instrumentaliseren, want dat gebeurt. Dat gebeurt bij de goedkeuring van deze motie. Ik denk dat wij daarmee bijzonder ver afstappen van de rol die ons is toebedeeld. Het zou ingaan tegen de sereniteit en de rol die wij te spelen hebben.

Geachte collega's, mocht er in onze fractie al enige twijfel over ons stemgedrag hebben bestaan, dan heeft het gloedvolle betoog van de heer Verherstraeten die laatste twijfels bij ons volkomen weggewerkt. Wij zullen in navolging van zijn woorden dan ook met volle overtuiging tegenstemmen.

De **voorzitter**: Je vous rappelle qu'en application de l'article 259*bis*-16, § 1er, al. 2, du Code judiciaire, la majorité des membres de la Chambre doit se prononcer en faveur de la demande.

Ik herinner er u aan dat, met toepassing van artikel 259*bis*-16, § 1, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek, de meerderheid van de leden van de Kamer zich hierover moet uitspreken.

Je mets aux voix la proposition.
Ik breng het voorstel ter stemming.

Begin van de stemming / Début du vote.

l'initiative de les examiner, non? Par cette motion, qui est donc en fait une motion de méfiance à l'égard de l'institution, nous devons apparemment tordre le bras au Conseil. Qui plus est, il n'existe pas de précédents à cet égard, ce qui fait qu'avec cette intervention fondamentale, nous nous engageons dans une voie dangereuse, y compris sur le plan de la séparation des pouvoirs. Il ne faut en effet pas négliger le pouvoir de l'intimidation.

S'il avait pu y avoir un doute au sein de notre groupe, M. Verherstraeten l'aura entièrement dissipé. Suivant ses paroles, nous émettrons donc un vote négatif avec la plus grande conviction.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem gecontroleerd? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

<i>(Stemming/vote 2)</i>		
Ja	73	Oui
Nee	41	Non
Onthoudingen	16	Abstentions
Totaal	130	Total

La motion est rejetée.

De motie is verworpen.

En conséquence, la Chambre rejette la proposition.(art. 61, n° 4, Rgt)

Bijgevolg verwerpt de Kamer het voorstel. (art. 61, nr. 4, Rgt)

16 Cour des comptes – Titre honorifique

16 Rekenhof – Eretitel

Par lettre du 19 février 2020, M. Michel de Fays, conseiller sortant de la Cour des comptes, demande de pouvoir porter le titre honorifique de sa fonction à partir de la date de sa mise à la retraite.

Bij brief van 19 februari 2020 vraagt de heer Michel de Fays, uittredend raadsheer bij het Rekenhof, vanaf de datum van zijn pensionering de eretitel van zijn ambt te mogen dragen.

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 11 mars 2020, je propose à la Chambre de faire droit à cette requête et de lui accorder le titre honorifique de sa fonction à partir de la date de sa mise à la retraite.

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 11 maart 2020 stel ik de Kamer voor op dit verzoek in te gaan en hem de eretitel toe te kennen vanaf de datum van zijn pensionering.

Pas d'observation? (Non)

Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (Nee)

Aldus wordt besloten.

17 Institut fédéral pour la protection et la promotion des droits humains – Candidatures introduites

17 Federaal Instituut voor de bescherming en de bevordering van de rechten van de mens – Ingediende kandidaturen

Conformément à la décision de la séance plénière du 6 février 2020, un appel aux candidats a été publié au Moniteur belge du 10 février 2020 pour les mandats de membre suppléant néerlandophone du Conseil d'administration de l'Institut Droits humains.

Overeenkomstig de beslissing van de plenaire vergadering van 6 februari 2020 werd in het Belgisch Staatsblad van 10 februari 2020 een oproep tot kandidaten voor de mandaten van Nederlandstalig plaatsvervangend lid van de raad van bestuur van het Mensenrechteninstituut bekendgemaakt.

Les candidatures suivantes ont été introduites:

Monde académique

- M. Jan Ghysels, avocat

Monde judiciaire

- M. Jan Ghysels, avocat

- M. Frits Verhaeghe, procureur du Roi émérite de Courtrai

- M. Willem Verrijdt, référendaire à la Cour constitutionnelle

Société civile

- Mme Sarah Scheepers, coordinatrice asbl Ella

- M. Steven Vergauwen, secrétaire international asbl ICEC.

De volgende kandidaturen werden ingediend:

Academische wereld

- de heer Jan Ghysels, advocaat

Gerechtelijke wereld

- de heer Jan Ghysels, advocaat

- de heer Frits Verhaeghe, emeritis procureur des Konings van Kortrijk

- de heer Willem Verrijdt, referendaris bij het Grondwettelijk Hof

Maatschappelijk middenveld

- mevrouw Sarah Scheepers, coördinator Ella vzw

- de heer Steven Vergauwen, internationaal secretaris ICEC vzw.

Mme Regine Claeys, juge près le tribunal de première instance de Bruxelles, et M. Jesse Stroobants, "Groepsbeheerder Groep Humane Wetenschappen KULeuven", ont introduit leur candidature sans préciser pour quelle catégorie.

Mme Sarah Scheepers fait savoir qu'elle souhaite présenter l'épreuve d'allemand.

Mevrouw Regine Claeys, rechter bij de rechtbank van eerste aanleg Brussel, en de heer Jesse Stroobants, Groepsbeheerder Groep Humane Wetenschappen KULeuven, dienden hun kandidatuur in zonder te preciseren voor welke categorie.

Mevrouw Sarah Scheepers deelt mee dat zij de taaltest Duits wenst af te leggen.

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 11 mars 2020, je vous propose de transmettre le curriculum vitae des candidats aux groupes politiques. Les candidats seront auditionnés en commission de la Justice.

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 11 maart 2020, stel ik u voor het curriculum vitae van de kandidaten aan de politieke fracties te bezorgen. De kandidaten zullen in de commissie voor Justitie worden gehoord.

Pas d'observation? (Non)

Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (Nee)

Aldus wordt besloten.

18 Prise en considération de propositions

18 Inoverwegingneming van voorstellen

Vous avez pris connaissance dans l'ordre du jour qui vous a été distribué de la liste des propositions dont la prise en considération est demandée.

In de laatst rondgedeelde agenda komt een lijst van voorstellen voor waarvan de inoverwegingneming is gevraagd.

L'agenda mentionne aussi une liste complémentaire de propositions dont la prise en considération est demandée à la Conférence des présidents.

De agenda vermeldt ook een bijkomende lijst van voorstellen waarvan de inoverwegingneming is gevraagd aan de Conferentie van voorzitters.

S'il n'y a pas d'observations à ce sujet, je considère la prise en considération comme acquise. Je renvoie les propositions aux commissions compétentes conformément au Règlement.

Indien er geen bezwaar is, beschouw ik de inoverwegingneming van al deze voorstellen als aangenomen. Overeenkomstig het Reglement worden die voorstellen naar de bevoegde commissies verzonden.

Pas d'observation? (Non)

Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (Nee)

Aldus wordt besloten.

19 Demande d'urgence
19 Urgentieverzoek

Je donne la parole à M. Scourneau pour sa demande d'urgence.

19.01 **Vincent Scourneau** (MR): Merci, monsieur le président.

C'est d'autant plus important que cela concerne la crise actuelle. Je pensais qu'avoir formulé la demande à votre pupitre suffisait pour pouvoir embrayer sur cette demande d'urgence. Je vous remercie donc pour votre clémence.

Nous souhaitons que cette proposition de loi soit traitée en vertu de l'article 51 du Règlement de notre assemblée, selon la procédure d'urgence. En effet, cette proposition de loi qui vous est soumise fait partie des mesures arrêtées par le kern vendredi dernier à la suite de l'apparition du coronavirus sur notre territoire, afin d'anticiper l'impact économique de cette épidémie et de soutenir nos entreprises, nos indépendants et nos PME.

Une de ces mesures concerne le bénéfice du droit passerelle.

Le **président**: Prenez la liste des prises en considération et indiquez le numéro de la proposition pour laquelle vous demandez l'urgence. Sinon, personne ne sait de quoi il s'agit.

19.02 **Vincent Scourneau** (MR): C'est la n° 1090, monsieur le président.

À mon avis, aujourd'hui, avec le coronavirus, vous pouvez repérer facilement... (*Rires*)

Je pense que tout le monde a intégré cette définition dans son champ lexical.

Donc, la loi de 2016 votée par notre assemblée donne aux indépendants forcés d'interrompre leurs activités un revenu de remplacement pour faire face à la perte de revenus liée à cette interruption. La loi du 22 décembre 2016 requiert aujourd'hui que l'impossibilité de poursuivre l'activité dure au moins un mois civil complet.

En conséquence, un indépendant forcé d'interrompre son activité du cinquième jour d'un mois civil au 25e jour du mois civil suivant ne pourra pas bénéficier d'un revenu. Notre proposition vise à lui permettre de bénéficier de ce revenu au bout d'une semaine d'interruption forcée.

À l'aune des conséquences du coronavirus, il apparaît urgent de simplifier encore davantage cette mesure. Nous devons l'adopter rapidement afin de permettre aux caisses d'indemniser rapidement les indépendants. J'espère que cette mesure sera adoptée par mes collègues car elle est terriblement importante pour ces indépendants.

19.01 **Vincent Scourneau** (MR):

Wij vragen de urgentie voor dit voorstel, want het maakt deel uit van de maatregelen die het kernkabinet heeft genomen om te anticiperen op de economische gevolgen van het coronavirus. Het betreft het voorstel nr. 1090 houdende invoering van een overbruggingsrecht ten gunste van zelfstandigen.

19.02 **Vincent Scourneau** (MR):

De wet van 2016 verleent zelfstandigen die gedwongen worden hun activiteit te onderbreken het recht op een vervangingsinkomen. De onderbreking moet minstens een volledige kalendermaand duren.

Een zelfstandige die zijn activiteit op de vijfde dag van een kalendermaand staakt tot de 25ste dag van de daaropvolgende maand, krijgt dus geen vervangingsinkomen. Onze tekst strekt ertoe hem dat toe te kennen na een gedwongen onderbreking van een week.

Gelet op het coronavirus moeten we deze maatregel dringend goedkeuren, zodat de zelfstandigen snel vergoed kunnen worden.

Le **président**: Je vous propose de nous prononcer sur cette demande.
Ik stel u voor om ons over deze vraag uit te spreken.

L'urgence est adoptée par assis et levé.
De urgentie wordt aangenomen bij zitten en opstaan.

Votes nominatifs

Naamstemmingen

20 Wetsvoorstel tot wazigmaking van de beelden van nucleaire installaties en kritieke inrichtingen, en tot inperking van het maken of verspreiden van luchtfoto's van die installaties en inrichtingen, in het belang van de openbare veiligheid (nieuw opschrift) (412/6)

20 Proposition de loi visant à flouter les images d'établissements nucléaires et sensibles et à limiter la prise ou la diffusion de photographies aériennes de ces établissements dans l'intérêt de la sécurité publique (nouvel intitulé) (412/6)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)
Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Begin van de stemming / Début du vote.
Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?
Einde van de stemming / Fin du vote.
Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 3)		
Ja	122	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	8	Abstentions
Totaal	130	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsvoorstel aan. Het zal als wetsontwerp aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd. **(412/7)**

En conséquence, la Chambre adopte la proposition de loi. Elle sera soumise en tant que projet de loi à la sanction royale. **(412/7)**

Raison d'abstention? (*Non*)
Reden van onthouding? (*Nee*)

21 Voorstel van resolutie over een internationale conventie tegen leeftijdsdiscriminatie van ouderen (305/6)

21 Proposition de résolution relative à l'élaboration d'une convention internationale visant à lutter contre la discrimination des personnes âgées (305/6)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)
Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Begin van de stemming / Début du vote.
Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?
Einde van de stemming / Fin du vote.
Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 4)		
Ja	91	Oui
Nee	25	Non
Onthoudingen	15	Abstentions
Totaal	131	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het voorstel van resolutie aan. Het zal ter kennis van de regering worden gebracht. **(305/7)**

En conséquence, la Chambre adopte la proposition de résolution. Il en sera donné connaissance au gouvernement. **(305/7)**

Raison d'abstention? (*Non*)

Reden van onthouding? (*Nee*)

22 Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 6 maart 2007 tot wijziging van de wet van 27 februari 1987 betreffende de tegemoetkomingen aan personen met een handicap en van het koninklijk besluit van 22 mei 2003 betreffende de procedure voor de behandeling van de dossiers inzake tegemoetkomingen aan personen met een handicap, teneinde de automatische toekenning van tegemoetkomingen mogelijk te maken (nieuw opschrift) (522/4)

22 Proposition de loi modifiant la loi du 6 mars 2007 modifiant la loi du 27 février 1987 relative aux allocations aux personnes handicapées et l'arrêté royal du 22 mai 2003 relatif à la procédure concernant le traitement des dossiers en matière des allocations aux personnes handicapées, en vue de permettre l'octroi automatique d'allocations (nouvel intitulé) (522/4)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

<i>(Stemming/vote 5)</i>		
Ja	106	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	25	Abstentions
Totaal	131	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsvoorstel aan. Het zal als wetsontwerp aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd. **(522/5)**

En conséquence, la Chambre adopte la proposition de loi. Elle sera soumise en tant que projet à la sanction royale. **(522/5)**

Raison d'abstention? (*Non*)

Reden van onthouding? (*Nee*)

23 Proposition de rejet faite par la commission de l'Intérieur, de la Sécurité, de la Migration et des Matières administratives de la proposition de loi modifiant le Code de la nationalité belge afin de permettre la déchéance de la nationalité pour terrorisme (68/1-4)

23 Voorstel tot verwerping door de commissie voor Binnenlandse Zaken, Veiligheid, Migratie en Bestuurszaken van het wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van de Belgische nationaliteit teneinde de vervallenverklaring van nationaliteit ingevolge terrorisme mogelijk te maken (68/1-4)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote?

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring?

23.01 Katja Gabriëls (Open Vld): Mijnheer de voorzitter, ik wil even toelichten waarom wij ons op dit wetsvoorstel onthouden. Wij hebben dat in de commissie ook gedaan.

Open Vld gaat een heel eind mee in de doelstelling van het wetsvoorstel van de heer Metsu, dat heel legitiem is, maar onze partij kan zich niet vinden in de toepassing op de tweede en verdere generatie Belgen met een dubbele nationaliteit omdat volgens ons

23.01 Katja Gabriëls (Open Vld): Si nous pouvons adhérer en grande partie à l'objectif poursuivi par la proposition de loi de M. Metsu, nous ne le suivons pas en ce qui concerne son application à la deuxième génération et aux générations suivantes de Belges

een straf niet alleen wettelijk, maar ook wenselijk en vooral nuttig moet zijn. Dat is hier niet het geval. Die personen worden niet alleen geacht een sterke band met België te hebben, belangrijk voor ons is dat er geen terugnameakkoorden bestaan die voorzien in de terugname van vreemdelingen na een vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit en die op Belgisch grondgebied geboren zijn.

Dat volgt wel degelijk uit dit wetsvoorstel. Die herkomstlanden zijn niet bereid om hun onderdanen in die situatie te laten terugkeren. Het terugkeerakkoord tussen België en Marokko, bijvoorbeeld, sluit uitdrukkelijk personen uit die hier langdurig verblijven of die hier geboren zijn. De vervallenverklaring in dit wetsvoorstel zorgt er dan enkel voor dat de veroordeelde niet langer over een geldige verblijfstitel beschikt.

Het stemde ons wel heel tevreden dat het wetsvoorstel werd aangepast aan enkele opmerkingen van de Raad van State, namelijk dat het automatisch karakter wegviel en dat het openbaar ministerie nog steeds de vervallenverklaring moet vorderen. Wij waren ook tevreden dat er is ingegaan op ons amendement, dat stelde dat het inderdaad moet gaan om een veroordeling die effectief is. Mijnheer Metsu, wij zijn het helemaal eens met u dat vijf jaar effectief te lang is en dat dit naar beneden moet worden gehaald.

Wij onthouden ons omdat wij van mening verschillen over die tweede en verdere generatie Belgen met een dubbele nationaliteit. U hebt dat beargumenteerd, maar voor ons verandert dat niets omdat de straf immers niet meer effectief is.

Het is inderdaad wettelijk mogelijk, maar het is niet nuttig omdat men die mensen gewoon niet kan terugsturen naar hun land en dus bereikt men er in de praktijk niets mee. Wij passen dus voor symbolische wetgeving: wij vinden nog altijd dat zij nuttig moet zijn en wij zullen ons vandaag onthouden, aangezien wij dat hier op dit moment niet kunnen realiseren.

23.02 Ortwin Depoortere (VB): Mijnheer de voorzitter, terroristische daden hebben tot doel om angst te zaaien onder de bevolking, om onze samenleving te destabiliseren en om ons maatschappijmodel met geweld aan te vallen. Dergelijke misdrijven gaan in tegen de normen en waarden van onze maatschappij.

Groot was dus mijn verbazing toen dit wetsvoorstel van de logica door alle andere partijen niet werd gesteund. Mijn verbazing werd nog groter toen de andere partijen geen oor naar het wetsvoorstel hadden, ondanks het amendement dat de indiener zelf heeft ingediend om de automatische vervallenverklaring weer in te trekken, waardoor het eigenlijk verzwakt werd. Mij lijkt het dat het gezond verstand in het halfroond is verdwenen, het verstand van de rede is hier weg.

Wij zullen dan ook tegen de verwerping stemmen.

23.03 Hervé Rigot (PS): Monsieur le président, chers collègues, le débat a eu lieu en commissions de la Justice et de l'Intérieur. Pour nous, il n'y a pas de raison de le recommencer, bien entendu.

Cela dit, la mesure proposée par la N-VA est, tout d'abord, discriminatoire à l'égard de certaines catégories de Belges bi- ou

ayant la double nationalité. Une peine ne doit, en effet, pas seulement être légale, elle doit aussi être souhaitable et utile. Ce n'est pas le cas en l'occurrence, car aucun accord de réadmission ne prévoit la réadmission d'étrangers nés sur le territoire belge. Les pays d'origine ne sont pas disposés à réadmettre leurs ressortissants dans ces conditions. La déchéance de la nationalité ne ferait dès lors que priver la personne condamnée de tout titre de séjour valable.

Nous nous réjouissons de constater que la proposition de loi a été adaptée aux observations du Conseil d'État afin de supprimer le caractère automatique de la déchéance de nationalité, qui devra être demandée par le ministère public. Notre demande selon laquelle la condamnation doit être effective, a également été satisfaite.

La proposition de loi à l'examen relève du légalement possible, mais elle ne présente aucune valeur ajoutée dans la pratique. La législation symbolique n'est pas notre tasse de thé et c'est pourquoi nous nous abstiendrons.

23.02 Ortwin Depoortere (VB): Les actes terroristes visent à semer la peur et à destabiliser notre société. Je suis surpris que cette proposition de loi ne soit pas soutenue par tous les autres partis, même après que l'auteur ait retiré la déchéance automatique de la nationalité par la voie d'un amendement. Le bon sens a disparu dans cet hémicycle. Nous voterons contre le rejet.

23.03 Hervé Rigot (PS): Het is niet de bedoeling een debat over te doen dat we al hebben gevoerd in de commissie voor Justitie en de commissie voor Binnenlandse Zaken.

multinationaux, qui ne peuvent tout simplement pas se départir de leur deuxième nationalité. Par-dessus le marché, elle est inefficace en ce qui concerne la protection de notre société contre la menace bien réelle, que personne ne nie. Ce que nous attendons, ce sont des mesures réalistes, proportionnées et efficaces. Nous en sommes bien loin aujourd'hui. Nous n'attendons pas des effets d'annonce et nous nous opposons à toute discrimination.

C'est pourquoi mon groupe votera pour le rapport et, donc, contre ce texte. Seuls la N-VA et le Vlaams Belang le soutiennent et le jugent efficace.

De maatregel van de N-VA is discriminerend voor Belgen die een dubbele nationaliteit of meerdere nationaliteiten hebben en die geen afstand kunnen doen van hun tweede nationaliteit, en is evenmin een afdoend middel om onze samenleving te beschermen tegen de dreiging, die niemand ontkent.

We verwachten proportionele en doeltreffende maatregelen. De hier voorgestelde maatregelen zijn dat allesbehalve!

Mijn fractie zal voor de verwerping van dit voorstel stemmen.

23.04 Koen Metsu (N-VA): Mijnheer de voorzitter, wat ik al vreesde, wordt nu bewaarheid. Ik had die indruk al tijdens de vergadering van de commissie voor Justitie en Binnenlandse Zaken. Wij blijven hier de tegenwerping krijgen dat dit wetsvoorstel discriminerend is tegenover Belgen.

Dat is niet waar, het gaat hier niet over Belgen, het gaat hier over Belgische terroristen. Ik heb het woord vier of vijf keer benadrukt, daarstraks. Ik meen dat een derde van u toen aanwezig was tijdens de korte toelichting van dit wetsvoorstel.

Ik ben ervan overtuigd dat meer dan de helft van de aanwezigen in dit Halfrond dadelijk niet weet wat hij wegstemt. Daar ben ik van overtuigd. Juridisch houdt niets ons tegen. Dit wetsvoorstel is hier vier jaar hangende. Wij hebben inderdaad de doorn uit het wetsvoorstel gehaald en het automatisch karakter eraan onttrokken. De rechter zal blijven oordelen over de afname van de Belgische nationaliteit van terroristen.

Dit is pure politieke onwil. Ik zal mijn laatste zin van daarstraks herhalen, voor zij die er niet waren. Onze maatschappij en onze samenleving zal niet vernietigd worden door die terroristen maar wel door de *'Wir schaffen das'*-beleidsmakers die tegen beter weten in weggijken en binnen een paar weken, maanden of jaren zullen denken "hadden wij toen toch maar anders beslist".

Besef dat heel goed wanneer u zo dadelijk dit wetsvoorstel wegstemt.

23.04 Koen Metsu (N-VA): On continue à nous objecter que cette proposition de loi est discriminatoire à l'égard des Belges, or, il ne s'agit pas de Belges, mais de terroristes belges. Plus de la moitié des membres présents dans cet hémicycle ne savent manifestement même pas ce qu'ils rejettent. Juridiquement, rien ne nous arrête. Le parcours parlementaire de cette proposition de loi a débuté il y a quatre ans. Nous avons désamorcé la proposition en supprimant le caractère automatique de la déchéance de la nationalité. Il reviendra donc toujours au juge de décider. Le rejet de ce texte témoigne d'une mauvaise volonté politique manifeste. Notre société ne sera pas anéantie par des terroristes, mais par les décideurs politiques du *"Wir schaffen das"* qui refusent de regarder la réalité en face, mais qui le regretteront plus tard. J'espère que tout le monde en sera conscient lorsque cette proposition de loi sera rejetée!

De **voorzitter**: Début du vote / Begin van de stemming.

Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote? / Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken?

Fin du vote / Einde van de stemming.

Résultat du vote / Uitslag van de stemming.

<i>(Stemming/vote 6)</i>			
Oui	74		Ja
Non	40		Nee
Abstentions	16	Onthoudingen	
Total	130	Totaal	

En conséquence, la Chambre adopte la proposition de rejet. La proposition de loi n° 68/1 est donc rejetée. Bijgevolg neemt de Kamer het voorstel tot verwerping aan. Het wetsvoorstel nr. 68/1 is dus verworpen.

Raison d'abstention? (*Non*)

Reden van onthouding? (*Nee*)

Scrutin sur les demandes de naturalisation (*continuation*)

Geheime stemming over de naturalisaties (*voortzetting*)

Voici le résultat du scrutin sur les naturalisations. **(1047/2)**

Ziehier de uitslag van de geheime stemming over de naturalisaties. **(1047/2)**

Nombre de votants	102	Aantal stemmen
Votes valables	102	Geldige stemmen
Majorité absolue	52	Volstreckte meerderheid

Toutes les naturalisations ont obtenu la majorité absolue. Le vote sur la proposition de lois de naturalisation aura lieu dans un instant.

Alle naturalisaties hebben de volstreckte meerderheid bekomen. Over het voorstel van naturalisatiewetten zal dadelijk worden gestemd.

La proposition de la commission de Naturalisations est divisée en trois parties (A, B et C) comportant chacune plusieurs articles à adopter.

Het voorstel van de commissie voor de Naturalisaties omvat drie delen (A, B en C) die elk verscheidene aan te nemen artikelen tellen.

Proposition de lois de naturalisation

Voorstel van naturalisatiewetten

24 Proposition de loi de naturalisation accordée en application de la loi du 1er mars 2000 modifiant certaines dispositions relatives à la nationalité belge (partie A) **(1047/2)**

24 Voorstel van naturalisatiewet toegekend bij toepassing van de wet van 1 maart 2000 tot wijziging van een aantal bepalingen betreffende de Belgische nationaliteit (deel A) **(1047/2)**

Discussion des articles

Bespreking van de artikelen

Les articles 1 et 2 sont adoptés article par article.

De artikelen 1 en 2 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble de la proposition de loi de naturalisation (partie A) aura lieu ultérieurement.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel van het voorstel van naturalisatiewet (deel A) zal later plaatsvinden.

25 Proposition de loi de naturalisation accordée en application de la loi du 27 décembre 2006 portant des dispositions diverses et modifiant le Code de la nationalité belge (partie B) (1047/2)

25 Voorstel van naturalisatiewet toegekend bij toepassing van de wet van 27 december 2006 houdende diverse bepalingen tot wijziging van het Wetboek van de Belgische nationaliteit (deel B) (1047/2)

Discussion des articles

Bespreking van de artikelen

Les articles 1 à 3 sont adoptés article par article.

De artikelen 1 tot 3 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble de la proposition de loi de naturalisation (partie B) aura lieu ultérieurement.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel van het voorstel van naturalisatiewet (deel B) zal later plaatsvinden.

26 Proposition de loi de naturalisation accordée en application de la loi du 4 décembre 2012 modifiant le Code de la nationalité belge (partie C) (1047/2)

26 Voorstel van naturalisatiewet toegekend bij toepassing van de wet van 4 december 2012 tot wijziging van het Wetboek van de Belgische nationaliteit (deel C) (1047/2)

Discussion des articles

Bespreking van de artikelen

Les articles 1 et 2 sont adoptés article par article.

De artikelen 1 en 2 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble de la proposition de loi de naturalisation (partie C) aura lieu ultérieurement.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel van het voorstel van naturalisatiewet (deel C) zal later plaatsvinden.

Votes nominatifs (continuation)

Naamstemmingen (voortzetting)

Nous allons procéder au vote sur la proposition de lois de naturalisation dont nous venons d'examiner les articles.

Wij gaan over tot de stemming over het voorstel van naturalisatiewetten waarvan wij zojuist de artikelen hebben besproken.

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Die stemverklaring is daarjuist reeds gebeurd.

27 Proposition de loi de naturalisation accordée en application de la loi du 1er mars 2000 modifiant certaines dispositions relatives à la nationalité belge (partie A) (1047/2)

27 Voorstel van naturalisatiewet toegekend bij toepassing van de wet van 1 maart 2000 tot wijziging van een aantal bepalingen betreffende de Belgische nationaliteit (deel A) (1047/2)

Début du vote / Begin van de stemming.

Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote? / Heeft iedereen gestemd en zijn stem gecontroleerd?

Fin du vote / Einde van de stemming.

Résultat du vote / Uitslag van de stemming.

<i>(vote/stemming 7)</i>		
Oui	112	Ja
Non	15	Nee
Abstentions	1	Onthoudingen
Total	128	Totaal

En conséquence, la Chambre adopte la proposition de loi de naturalisation (partie A). Elle sera soumise à la sanction royale.

Bijgevolg neemt de Kamer het voorstel van naturalisatiewet (deel A) aan. Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.

28 Proposition de loi de naturalisation accordée en application de la loi du 27 décembre 2006 portant des dispositions diverses et modifiant le Code de la nationalité belge (partie B) (1047/2)

28 Voorstel van naturalisatiewet toegekend bij toepassing van de wet van 27 december 2006 houdende diverse bepalingen tot wijziging van het Wetboek van de Belgische nationaliteit (deel B) (1047/2)

Début du vote / Begin van de stemming.

Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote? / Heeft iedereen gestemd en zijn stem gecontroleerd?

Fin du vote / Einde van de stemming.

Résultat du vote / Uitslag van de stemming.

<i>(vote/stemming 8)</i>		
Oui	113	Ja
Non	15	Nee
Abstentions	1	Onthoudingen
Total	129	Totaal

En conséquence, la Chambre adopte la proposition de loi de naturalisation (partie B). Elle sera soumise à la sanction royale.

Bijgevolg neemt de Kamer het voorstel van naturalisatiewet (deel B) aan. Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.

29 Proposition de loi de naturalisation accordée en application de la loi du 4 décembre 2012 modifiant le Code de la nationalité belge (partie C) (1047/2)

29 Voorstel van naturalisatiewet toegekend bij toepassing van de wet van 4 december 2012 tot wijziging van het Wetboek van de Belgische nationaliteit (deel C) (1047/2)

Début du vote / Begin van de stemming.

Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote? / Heeft iedereen gestemd en zijn stem gecontroleerd?

Fin du vote / Einde van de stemming.

Résultat du vote / Uitslag van de stemming.

<i>(vote/stemming 9)</i>		
Oui	113	Ja
Non	15	Nee
Abstentions	1	Onthoudingen
Total	129	Totaal

En conséquence, la Chambre adopte la proposition de loi de naturalisation (partie C). Elle sera soumise à la sanction royale.

Bijgevolg neemt de Kamer het voorstel van naturalisatiewet (deel C) aan. Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.

30 Proposition de rejet faite par la commission des Naturalisations en ce qui concerne les dossiers repris dans son rapport n° 1047/1, aux pages 3 à 5

30 Voorstel tot verwerping door de commissie voor de Naturalisaties van de dossiers die in haar verslag nr. 1047/1 op bladzijden 3 tot 5 zijn opgenomen

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)

Début du vote / Begin van de stemming.

Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote? / Heeft iedereen gestemd en zijn stem gecontroleerd?

Fin du vote / Einde van de stemming.

Résultat du vote / Uitslag van de stemming.

(vote/stemming 10)			
Oui	130	Ja	
Non	0	Nee	
Abstentions	1	Onthoudingen	
Total	131	Totaal	

En conséquence, la Chambre adopte la proposition de rejet.

Bijgevolg neemt de Kamer het voorstel tot verwerping aan.

31 Adoption de l'ordre du jour

31 Goedkeuring van de agenda

Nous devons procéder à l'approbation de l'ordre du jour de la prochaine séance.

Wij moeten overgaan tot de goedkeuring van de agenda van de volgende vergadering.

Pas d'observation? (Non) L'ordre du jour est approuvé.

Geen bezwaar? (Nee) De agenda is goedgekeurd.

De vergadering wordt gesloten. Volgende vergadering donderdag 19 maart 2020 om 14.15 uur.

La séance est levée. Prochaine séance le jeudi 19 mars 2020 à 14 h 15.

De vergadering wordt gesloten om 18.46 uur.

La séance est levée à 18 h 46.

L'annexe est reprise dans une brochure séparée, portant le numéro CRIV 55 PLEN 027 annexe.

De bijlage is opgenomen in een aparte brochure met nummer CRIV 55 PLEN 027 bijlage.

DETAIL DES VOTES NOMINATIFS**DETAIL VAN DE NAAMSTEMMINGEN**

Comptage électronique – Elektronische telling: 001

Oui	058	Ja
-----	-----	----

Non	068	Nee
-----	-----	-----

Vote nominatif - Naamstemming: 002

Oui	073	Ja
-----	-----	----

Aouasti Khalil, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bertels Jan, Boukili Nabil, Buyst Kim, Calvo Kristof, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Colebunders Gaby, Creemers Barbara, Crombez John, Dallemagne Georges, D'Amico Roberto, De Caluwé Robby, Dedonder Ludivine, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, Depraetere Melissa, De Smet François, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, Dewael Patrick, Flahaut André, Fonck Catherine, Gabriëls Katja, Gilkinet Georges, Goblet Marc, Hanus Mélissa, Hedebouw Raoul, Hennuy Laurence, Jiroflée Karin, Khattabi Zakia, Kir Emir, Kitir Meryame, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Liekens Goedeke, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Mertens Peter, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Özen Özlem, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Rigot Hervé, Rohonyi Sophie, Schlitz Sarah, Segers Ben, Senesael Daniel, Soors Jessika, Thémont Sophie, Thibaut Cécile, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Tison Philippe, Vanbesien Dieter, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Vandenput Tim, Van der Straeten Tinne, Van Hecke Stefaan, Vanrobaeys Anja, Verduyck Kris, Verhelst Kathleen, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Willaert Evita, Zanchetta Laurence

Non	041	Nee
-----	-----	-----

Anseeuw Björn, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Dedecker Jean-Marie, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, De Roover Peter, De Spiegeleer Pieter, De Wit Sophie, Dewulf Nathalie, D'Haese Christoph, Dillen Marijke, Donné Joy, Francken Theo, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Loones Sander, Metsu Koen, Pas Barbara, Ponthier Annick, Raskin Wouter, Ravys Kurt, Roggeman Tomas, Safai Darya, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Spooren Jan, Troosters Frank, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Hoof Els, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Van Vaerenbergh Kristien, Verreyt Hans, Wollants Bert

Abstentions	016	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Arens Josy, Bogaert Hendrik, Briers Jan, Burton Emmanuel, De Maegd Michel, Demon Franky, Dierick Leen, Farih Nawal, Lanjri Nahima, Piedboeuf Benoît, Pivin Philippe, Reuter Florence, Scourneau Vincent, Taquin Caroline, Van den Bergh Jef, Verherstraeten Servais

Vote nominatif - Naamstemming: 003

Oui	122	Ja
-----	-----	----

Anseeuw Björn, Aouasti Khalil, Arens Josy, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bertels Jan, Bogaert

Hendrik, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Calvo Kristof, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Colebunders Gaby, Creemers Barbara, Crombez John, Dallemagne Georges, D'Amico Roberto, Dedecker Jean-Marie, Dedonder Ludivine, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, Depraetere Melissa, De Roover Peter, De Smet François, De Spiegeleer Pieter, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, De Wit Sophie, Dewulf Nathalie, D'Haese Christoph, Dierick Leen, Dillen Marijke, Donné Joy, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Francken Theo, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Gilkinet Georges, Goblet Marc, Hanus Mélissa, Hedebouw Raoul, Hennuy Laurence, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Jadin Katrin, Jiroflée Karin, Khattabi Zakia, Kir Emir, Kitir Meryame, Laaouej Ahmed, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leroy Marie-Colline, Loones Sander, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Özen Özlem, Pas Barbara, Piedboeuf Benoît, Pivin Philippe, Ponthier Annick, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Reuter Florence, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Samyn Ellen, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Sneppe Dominiek, Soors Jessika, Spooren Jan, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thibaut Cécile, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Tison Philippe, Troosters Frank, Vanbesien Dieter, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Van der Donckt Wim, Van der Straeten Tinne, Van Grieken Tom, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Vanrobaeys Anja, Van Vaerenbergh Kristien, Verduyck Kris, Verherstraeten Servais, Verreyt Hans, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Willaert Evita, Wollants Bert, Zanchetta Laurence

Non	000	Nee
-----	-----	-----

Abstentions	008	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

De Caluwé Robby, Dewael Patrick, Gabriëls Katja, Lachaert Egbert, Leysen Christian, Liekens Goedele, Vandenput Tim, Verhelst Kathleen

Vote nominatif - Naamstemming: 004

Oui	091	Ja
-----	-----	----

Aouasti Khalil, Arens Josy, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bertels Jan, Bogaert Hendrik, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buyst Kim, Calvo Kristof, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Colebunders Gaby, Creemers Barbara, Crombez John, Dallemagne Georges, D'Amico Roberto, De Caluwé Robby, Dedonder Ludivine, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depraetere Melissa, De Smet François, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, Dewael Patrick, Dierick Leen, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Gabriëls Katja, Gilkinet Georges, Goblet Marc, Hanus Mélissa, Hedebouw Raoul, Hennuy Laurence, Jadin Katrin, Jiroflée Karin, Khattabi Zakia, Kir Emir, Kitir Meryame, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Liekens Goedele, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Mertens Peter, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Özen Özlem, Piedboeuf Benoît, Pivin Philippe, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Reuter Florence, Rigot Hervé, Rohonyi Sophie, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Soors Jessika, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thibaut Cécile, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Tison Philippe, Vanbesien Dieter, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Vandenput Tim, Van der Straeten Tinne, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Vanrobaeys Anja, Verduyck Kris, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Willaert Evita, Zanchetta Laurence

Non	025	Nee
-----	-----	-----

Anseeuw Björn, Buysrogge Peter, Dedecker Jean-Marie, Depoorter Kathleen, De Roover Peter, De Wit Sophie, D'Haese Christoph, Donné Joy, Francken Theo, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Houtmeyers

Katrien, Ingels Yngvild, Loones Sander, Metsu Koen, Raskin Wouter, Roggeman Tomas, Safai Darya, Spooren Jan, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van der Donckt Wim, Van Peel Valerie, Van Vaerenbergh Kristien, Wollants Bert

Abstentions	015	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Bury Katleen, Depoortere Ortwin, De Spiegeleer Pieter, Dewulf Nathalie, Dillen Marijke, Pas Barbara, Ponthier Annick, Ravyts Kurt, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van Grieken Tom, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Verreyt Hans

Vote nominatif - Naamstemming: 005

Oui	106	Ja
-----	-----	----

Aouasti Khalil, Arens Josy, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bertels Jan, Bogaert Hendrik, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Bury Katleen, Buyst Kim, Calvo Kristof, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Colebunders Gaby, Creemers Barbara, Crombez John, Dallemagne Georges, D'Amico Roberto, De Caluwé Robby, Dedonder Ludivine, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depoortere Ortwin, Depraetere Melissa, De Smet François, De Spiegeleer Pieter, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, Dewael Patrick, Dewulf Nathalie, Dierick Leen, Dillen Marijke, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Gabriëls Katja, Gilkinet Georges, Goblet Marc, Hanus Mélissa, Hedeboom Raoul, Hennuy Laurence, Jadin Katrin, Jiroflée Karin, Khattabi Zakia, Kir Emir, Kitir Meryame, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Liekens Goedeke, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Mertens Peter, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Özen Özlem, Pas Barbara, Piedboeuf Benoît, Pivin Philippe, Ponthier Annick, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Ravyts Kurt, Reuter Florence, Rigot Hervé, Rohonyi Sophie, Samyn Ellen, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Sneppe Dominiek, Soors Jessika, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thibaut Cécile, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Tison Philippe, Troosters Frank, Vanbesien Dieter, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Vandenput Tim, Van der Straeten Tinne, Van Grieken Tom, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Vanrobaeys Anja, Verduyck Kris, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Verreyt Hans, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Willaert Evita, Zanchetta Laurence

Non	000	Nee
-----	-----	-----

Abstentions	025	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Anseeuw Björn, Buysrogge Peter, Dedecker Jean-Marie, Depoorter Kathleen, De Roover Peter, De Wit Sophie, D'Haese Christoph, Donné Joy, Francken Theo, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Loones Sander, Metsu Koen, Raskin Wouter, Roggeman Tomas, Safai Darya, Spooren Jan, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van der Donckt Wim, Van Peel Valerie, Van Vaerenbergh Kristien, Wollants Bert

Vote nominatif - Naamstemming: 006

Oui	074	Ja
-----	-----	----

Aouasti Khalil, Arens Josy, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bertels Jan, Boukili Nabil, Briers Jan, Buyst Kim, Calvo Kristof, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Colebunders Gaby, Creemers Barbara, Crombez John, Dallemagne Georges, D'Amico Roberto, Dedonder Ludivine, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, Demon Franky, Depraetere Melissa, De Smet François, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven,

Dierick Leen, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Gilkinet Georges, Goblet Marc, Hanus Mélissa, Hedebouw Raoul, Hennuy Laurence, Jiroflée Karin, Khattabi Zakia, Kir Emir, Kitir Meryame, Laaouej Ahmed, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leroy Marie-Colline, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Mertens Peter, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Özen Özlem, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Rigot Hervé, Rohonyi Sophie, Schlitz Sarah, Segers Ben, Senesael Daniel, Soors Jessika, Thémont Sophie, Thibaut Cécile, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Tison Philippe, Vanbesien Dieter, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Van der Straeten Tinne, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Vanrobaeys Anja, Verduyck Kris, Verherstraeten Servais, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Willaert Evita, Zanchetta Laurence

Non	040	Nee
-----	-----	-----

Anseeuw Björn, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Dedecker Jean-Marie, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, De Roover Peter, De Spiegeleer Pieter, De Wit Sophie, Dewulf Nathalie, D'Haese Christoph, Dillen Marijke, Donné Joy, Francken Theo, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Loones Sander, Metsu Koen, Pas Barbara, Ponthier Annick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Roggeman Tomas, Safai Darya, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Spooren Jan, Troosters Frank, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Van Vaerenbergh Kristien, Verreyt Hans, Wollants Bert

Abstentions	016	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Burton Emmanuel, De Caluwé Robby, De Maegd Michel, Dewael Patrick, Gabriëls Katja, Jadin Kattrin, Lachaert Egbert, Leysen Christian, Liekens Goedeke, Piedboeuf Benoît, Pivin Philippe, Reuter Florence, Scourneau Vincent, Taquin Caroline, Vandenput Tim, Verhelst Kathleen

Vote nominatif - Naamstemming: 007

Oui	112	Ja
-----	-----	----

Aouasti Khalil, Arens Josy, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bertels Jan, Bogaert Hendrik, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buysrogge Peter, Buyst Kim, Calvo Kristof, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Colebunders Gaby, Creemers Barbara, Crombez John, Dallemagne Georges, D'Amico Roberto, De Caluwé Robby, Dedonder Ludivine, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Depraetere Melissa, De Smet François, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, Dewael Patrick, De Wit Sophie, D'Haese Christoph, Dierick Leen, Donné Joy, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Francken Theo, Freilich Michael, Gabriëls Katja, Gijbels Frieda, Gilkinet Georges, Goblet Marc, Hanus Mélissa, Hedebouw Raoul, Hennuy Laurence, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Jiroflée Karin, Khattabi Zakia, Kir Emir, Kitir Meryame, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Liekens Goedeke, Loones Sander, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Özen Özlem, Piedboeuf Benoît, Pivin Philippe, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Reuter Florence, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Soors Jessika, Spooren Jan, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thibaut Cécile, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Tison Philippe, Vanbesien Dieter, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Vandenput Tim, Van der Donckt Wim, Van der Straeten Tinne, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Van Peel Valerie, Vanrobaeys Anja, Van Vaerenbergh Kristien, Verduyck Kris, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Willaert Evita, Wollants Bert, Zanchetta Laurence

Non	015	Nee
-----	-----	-----

Bury Katleen, Depoortere Ortwin, De Spiegeleer Pieter, Dewulf Nathalie, Dillen Marijke, Pas Barbara,

Ponthier Annick, Ravyts Kurt, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van Grieken Tom, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Verreyt Hans

Abstentions	001	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Dedecker Jean-Marie

Vote nominatif - Naamstemming: 008

Oui	113	Ja
-----	-----	----

Aouasti Khalil, Arens Josy, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bertels Jan, Bogaert Hendrik, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buysrogge Peter, Buyst Kim, Calvo Kristof, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Colebunders Gaby, Creemers Barbara, Crombez John, Dallemagne Georges, D'Amico Roberto, De Caluwé Robby, Dedonder Ludivine, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Depraetere Melissa, De Roover Peter, De Smet François, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, Dewael Patrick, De Wit Sophie, D'Haese Christoph, Dierick Leen, Donné Joy, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Francken Theo, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Gilkinet Georges, Goblet Marc, Hanus Mélissa, Hedebouw Raoul, Hennuy Laurence, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Jadin Katrin, Jiroflée Karin, Khattabi Zakia, Kir Emir, Kitir Meryame, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Liekens Goedele, Loones Sander, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Özen Özlem, Piedboeuf Benoît, Pivin Philippe, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Reuter Florence, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Soors Jessika, Spooren Jan, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thibaut Cécile, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Tison Philippe, Vanbesien Dieter, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Vandenput Tim, Van der Donckt Wim, Van der Straeten Tinne, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Van Peel Valerie, Vanrobaeys Anja, Van Vaerenbergh Kristien, Verduyck Kris, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Willaert Evita, Wollants Bert, Zanchetta Laurence

Non	015	Nee
-----	-----	-----

Bury Katleen, Depoortere Ortwin, De Spiegeleer Pieter, Dewulf Nathalie, Dillen Marijke, Pas Barbara, Ponthier Annick, Ravyts Kurt, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van Grieken Tom, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Verreyt Hans

Abstentions	001	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Dedecker Jean-Marie

Vote nominatif - Naamstemming: 009

Oui	113	Ja
-----	-----	----

Anseeuw Björn, Aouasti Khalil, Arens Josy, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bertels Jan, Bogaert Hendrik, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buysrogge Peter, Buyst Kim, Calvo Kristof, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Colebunders Gaby, Creemers Barbara, Crombez John, Dallemagne Georges, D'Amico Roberto, De Caluwé Robby, Dedonder Ludivine, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Depraetere Melissa, De Roover Peter, De Smet François, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, Dewael Patrick, De Wit Sophie, D'Haese Christoph,

Dierick Leen, Donné Joy, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Francken Theo, Freilich Michael, Gabriëls Katja, Gijbels Frieda, Gilkinet Georges, Goblet Marc, Hanus Mélissa, Hedebouw Raoul, Hennuy Laurence, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Jadin Kattrin, Jiroflée Karin, Khattabi Zakia, Kir Emir, Kitir Meryame, Laaouej Ahmed, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Liekens Goedeke, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Özen Özlem, Piedboeuf Benoît, Pivin Philippe, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Reuter Florence, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Soors Jessika, Spooren Jan, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thibaut Cécile, Thiébaut Eric, Tillieux Eliane, Tison Philippe, Vanbesien Dieter, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Vandenput Tim, Van der Donckt Wim, Van der Straeten Tinne, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Van Peel Valerie, Vanrobaeys Anja, Van Vaerenbergh Kristien, Verduyck Kris, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Willaert Evita, Wollants Bert, Zanchetta Laurence

Non	015	Nee
-----	-----	-----

Bury Katleen, Depoortere Ortwin, De Spiegeleer Pieter, Dewulf Nathalie, Dillen Marijke, Pas Barbara, Ponthier Annick, Ravyts Kurt, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van Grieken Tom, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Verreyt Hans

Abstentions	001	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Dedecker Jean-Marie

Vote nominatif - Naamstemming: 010

Oui	130	Ja
-----	-----	----

Anseeuw Björn, Aouasti Khalil, Arens Josy, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bertels Jan, Bogaert Hendrik, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Buyst Kim, Calvo Kristof, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Colebunders Gaby, Creemers Barbara, Crombez John, Dallemagne Georges, D'Amico Roberto, De Caluwé Robby, Dedonder Ludivine, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, Depraetere Melissa, De Roover Peter, De Smet François, De Spiegeleer Pieter, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, Dewael Patrick, De Wit Sophie, Dewulf Nathalie, D'Haese Christoph, Dierick Leen, Dillen Marijke, Donné Joy, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Francken Theo, Freilich Michael, Gabriëls Katja, Gijbels Frieda, Gilkinet Georges, Goblet Marc, Hanus Mélissa, Hedebouw Raoul, Hennuy Laurence, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Jadin Kattrin, Jiroflée Karin, Khattabi Zakia, Kir Emir, Kitir Meryame, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Liekens Goedeke, Loones Sander, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Özen Özlem, Pas Barbara, Piedboeuf Benoît, Pivin Philippe, Ponthier Annick, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Reuter Florence, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Samyn Ellen, Schlitz Sarah, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Sneppe Dominiek, Soors Jessika, Spooren Jan, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thibaut Cécile, Thiébaut Eric, Tillieux Eliane, Tison Philippe, Troosters Frank, Vanbesien Dieter, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Vandenput Tim, Van der Donckt Wim, Van der Straeten Tinne, Van Grieken Tom, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Vanrobaeys Anja, Van Vaerenbergh Kristien, Verduyck Kris, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Verreyt Hans, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Willaert Evita, Wollants Bert, Zanchetta Laurence

Non	000	Nee
-----	-----	-----

Abstentions	001	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Dedecker Jean-Marie